

ДЕРЖАВНЕ БЮРО РОЗСЛІДУВАНЬ

вул. Панаса Мирного, 28, м. Київ, 01011, тел. (044) 365 40 00
поштова адреса для листування: вул. Симона Петлюри, 15, м. Київ, 01032
E-mail: info@dbf.gov.ua, web: www.dbf.gov.ua, ідентифікаційний код 41760289

ПОВІДОМЛЕННЯ про зміну раніше повідомленої підозри та про нову підозру

м. Київ

«21» червня 2024 року

Старший слідчий в особливо важливих справах першого відділу Управління з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку із масовими протестами у 2013-2014 роках, Державного бюро розслідувань Рубан Андрій Геннадійович, розглянувши матеріали досудового розслідування у кримінальному провадженні, внесеному до Єдиного реєстру досудових розслідувань за № 42014000000001048 від 10.10.2014, встановивши наявність достатніх доказів для зміни раніше повідомленої підозри та повідомлення про нову підозру, керуючись статтями 40, 42, 276, 277, 278, 279 Кримінального процесуального кодексу України,

ПОВІДОМИВ:

Кусюку Сергію Миколайовичу,
01 грудня 1966 року народження, уродженцю села Мала Мочулка Теплицького району Вінницької області, українцю, громадянину України, раніше не судимому, який на момент вчинення злочину був зареєстрований за адресою: місто Київ, вулиця Урлівська, 11/44, кв. 347,

про зміну раніше повідомленої 17.11.2015 підозри та про нову підозру:

- в участі у злочинній організації, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого **частиною 1 статті 255** Кримінального кодексу України (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001 року)

Зазначений злочин вчинений **Кусюком С.М.** за таких обставин.

Так, **Кусюк С.М.** наказом Головного управління МВС України в м. Києві (далі – ГУМВС України в м. Києві) від 20.06.2013 № 456 о/с призначений на

посаду командира Полку міліції особливого призначення «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві (далі – ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві).

Наказом ГУМВС України в м. Києві від 24.07.2012 № 618 о/с Кусюку С.М. присвоєно спеціальне звання – полковника міліції.

Згідно з **Положенням про підрозділ міліції особливого призначення «Беркут»** (із змінами, внесеними наказом МВС України від 01.01.2009 № 1), затвердженим наказом МВС України від 18.05.2004 № 529 (далі – Положення), підрозділ у своїй діяльності керувався Конституцією України, актами Президента України, Кабінету Міністрів України, нормативно-правовими актами МВС України, а також цим Положенням. Підрозділ був самостійним структурним підрозділом міліції громадської безпеки головних управлінь, управлінь МВС України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі і був резервом Міністра внутрішніх справ України на період, визначений ним або особою, яка виконувала його обов'язки. Підрозділ безпосередньо підпорядковувався начальникам ГУМВС, УМВС в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі, а організаційно-методичне забезпечення його роботи здійснювалось тільки їх заступниками-начальниками міліції громадської безпеки. Основними завданнями та функціями підрозділу були:

- охорона прав і законних інтересів громадян від злочинних посягань та інших антигромадських дій;

- забезпечення правопорядку під час проведення загальнодержавних, резонансних громадсько-політичних, спортивно-видовищних, культурно-масових, релігійних та спеціальних заходів;

- забезпечення громадського порядку та безпеки в районах із складною оперативною обстановкою, при надзвичайному стані й надзвичайних обставинах, під час масових та спеціальних заходах. Виконання особливих завдань щодо захисту державних інтересів під час подій, викликаних обставинами некримінального характеру (стихійні лиха, епідемії, епізотії, аварії на підприємствах, а також інші надзвичайні події);

- участь у проведенні спеціальних операцій по затриманню озброєних злочинців, членів організованих злочинних угруповань, звільнення заручників, припиненню терористичних актів, відбиттю нападу на будівлі, приміщення, споруди, транспортні засоби або звільненню їх у разі захоплення;

- здійснення заходів щодо попередження, припинення та локалізації групових порушень громадського порядку, масових безпорядків, пов'язаних з цим інших протиправних дій, виявлення та затримання причетних до них;

- участь у проведенні з іншими правоохоронними органами України цільових рейдів та спеціальних операцій з відпрацювання найбільш криміногенних місць з метою виявлення та попередження злочинів, інших правопорушень;

- здійснення спільно з іншими службами та підрозділами органів внутрішніх справ України спеціальних заходів щодо виявлення, блокування та

знешкодження терористів, членів бандитських угруповань та інших озброєних злочинців;

- участь у забезпеченні спільно з підрозділами УДО та СБУ, державної охорони службових осіб. Здійснення за окремим розпорядженням начальників ГУМВС, УМВС України в регіонах або керівництва ДГБ МВС України фізичної охорони службових осіб;

- за письмовим рішенням начальника ГУМВС, УМВС або особи, яка виконує його обов'язки участь у проведенні спільних заходів по лініях інших служб ОВС, а також митної служби України, підрозділів Державної податкової адміністрації України, СБУ та інших центральних органів виконавчої влади;

- охороні громадського порядку й безпеки в районі виникнення надзвичайної події та на території, що до нього прилягає;

- участь у невідкладних заходах щодо рятування, евакуації людей та надання їм першої медичної допомоги;

- участь в охороні особливо важливих об'єктів, а також об'єктів транспорту та життєзабезпечення населення, у збереженні майна, що залишилось без нагляду, попередженні та припиненні фактів розкрадання власності, її навмисного псування та знищення;

- участь у виконанні заходів з тимчасового обмеження або заборони руху транспорту, пішоходів вулицями й дорогами в районі виникнення надзвичайної події, а також в огляді транспортних засобів, пасажирів та їх вантажу і багажу у встановленому законодавством України порядку;

- участь у проведенні заходів, пов'язаних з розблокуванням транспортних магістралей, об'єктів життєзабезпечення, розгородженням перешкод під час припинення та локалізації масових заворушень та під час виникнення надзвичайних подій, викликаних іншими причинами, у тому числі техногенного і природного характеру;

- участь в інших заходах, що виконуються за рішенням керівника органу оперативного управління в районі виникнення надзвичайної події.

Відповідно до **Закону України «Про міліцію»** від 20.12.1990 № 565-ХІІ, з наступними змінами та доповненнями (далі – ЗУ «Про міліцію»), **Кусюк С.М.** мав наступні права і обов'язки:

- захищати життя, здоров'я, права і свободи громадян, власність, природне середовище, інтереси суспільства і держави від протиправних посягань (стаття 1 Закону);

- забезпечувати особисту безпеку громадян, захищати їх права і свободи, законні інтереси; (стаття 2 Закону);

- виконувати свої завдання неупереджено, у точній відповідності з законом. Ніякі виняткові обставини або вказівки службових осіб не можуть бути підставою для будь-яких незаконних дій або бездіяльності міліції. Поважати гідність особи і виявляти до неї гуманне ставлення, захищати права людини незалежно від її соціального походження, майнового та іншого стану, расової та національної належності, громадянства, віку, мови та освіти, ставлення до релігії, статі, політичних та інших переконань. (стаття 5 Закону);

- у випадках і в порядку, передбачених Законом застосовувати підрозділами міліції заходи фізичного впливу, спеціальні засоби і вогнепальну зброю (статті 12-15 Закону).

Відповідно до Положення командир ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, **Кусюк С.М.** був прямим начальником для працівників і ніс персональну відповідальність за його постійну готовність до виконання покладених на підрозділ завдань, за забезпечення оперативно-службової діяльності підрозділу, професійну підготовку особового складу, використання сил і засобів за призначенням, а також за зберігання та стан озброєння, боєприпасів, автобронетехніки і спеціальних засобів, господарсько-фінансову діяльність, комплектування підрозділу та проведення виховної роботи з підлеглими.

При цьому, **Кусюк С.М.** мав наступні права і обов'язки:

- перед проведенням кожної спеціальної операції розробляти план проведення заходів з визначенням розстановки сил і засобів, екіпірування особового складу. Вказаний план погоджувати з керівником служби, яка ініціювала проведення заходів, та затверджувати в начальника ГУМВС, УМВС або особи, яка виконує його обов'язки;

- вживати заходів щодо забезпечення особового складу підрозділу озброєнням, спеціальними засобами відповідно до табеля належності, а також вимог дотримання правил особистої безпеки працівників під час виконання ним службових завдань;

- проводити атестування особового складу у встановленому порядку, знати ділові і моральні якості підлеглих, розробляти їх функціональні обов'язки;

- щоденно забезпечувати проведення практичних занять з особовим складом до дій в екстремальних ситуаціях, контролювати дотримання необхідних заходів безпеки при поводженні з табельною зброєю і технікою, а також при проведенні спеціальних занять та практичних стрільб. Своєчасно доводити ці заходи до підлеглих і вимагати суворого їх дотримання;

- організовувати та особисто здійснювати контроль за несенням служби особовим складом;

- проводити інструктажі та розводи особового складу перед тим, як заступити йому на службу з постановкою конкретних завдань щодо стану оперативної обстановки;

- щомісячно організовувати підведення підсумків роботи підрозділу, давати принципову оцінку службової діяльності кожного працівника;

- координувати роботу керівників усіх ланок у питанні комплексного підходу до роботи з персоналом;

- за кожним фактом порушення дисципліни, вчинення надзвичайної події працівником підрозділу проводити службове розслідування з подальшим розглядом результатів на оперативних нарадах;

- щомісячно організовувати проведення спеціальних цільових перевірок, у тому числі негласних, щодо додержання особовим складом законності під час несення служби, вживати необхідних заходів реагування;

- організувати господарсько-фінансову діяльність підрозділу;
- видавати, у межах своєї компетенції, накази, розпорядження, вказівки з питань організації роботи підрозділу;
- встановлювати щоденний режим роботи персоналу, визначати форму одягу та екіпіровку працівників, виходячи із покладених на підрозділ завдань;
- у межах своєї компетенції призначати, переміщувати, звільняти та тимчасово усувати від виконання службових обов'язків у займаній посаді працівників підрозділу, заохочувати та накладати на них дисциплінарні стягнення;
- здійснювати у встановлено порядку атестування працівників підрозділу, направляти керівництву ГУМВС, УМВС України подання про присвоєння їм чергового спеціального звання або його пониження;
- надавати особовому складу матеріальну допомогу за рахунок бюджетних коштів підрозділу;
- встановлювати черговість та контролювати надання відпусток підлеглим.

Таким чином, Кусюк С.М. у період виконання ним обов'язків командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, маючи спеціальне звання полковника міліції, був представником органу виконавчої влади та особою, яка постійно обіймала посаду, пов'язану з виконанням організаційно-розпорядчих та адміністративно-господарських функцій, у зв'язку з чим, відповідно до положень пункту 1 примітки до статті 364 Кримінального кодексу України, був службовою особою.

Перебуваючи на посаді командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, Кусюк С.М. приймав активну участь у діяльності злочинної організації під керівництвом Януковича В.Ф.

Так, 07.02.2010 за результатами проведеного повторного голосування на виборах Президента України Центральна виборча комісія 14.02.2010 оголосила офіційні результати, згідно з якими Янукович Віктор Федорович (далі – Янукович В.Ф.) одержав перемогу.

Проте, зайнявши зазначену посаду, Янукович В.Ф., вирішив використати повноваження Президента України для реалізації особистих планів щодо захоплення державної влади та особистого збагачення, а саме в порушення конституційно-правових засад поділу влади на законодавчу, виконавчу та судову (частина перша статті 6 Конституції України) позбавити самостійності органи державної влади, що належать до усіх гілок влади, здійснивши їх підпорядкування у власне розпорядження на якомога тривалий термін, тобто узурпувавши державну владу.

При цьому, Янукович В.Ф. усвідомлював, що узурпація влади можлива лише у спосіб створення стійкого ієрархічного об'єднання осіб (злочинної організації), діяльність яких була б тісно пов'язана із ним та між собою, а також

шляхом призначення цих осіб в органи державної влади, що належать до усіх гілок державної влади: Верховну Раду України, Кабінет Міністрів України, в міністерства та відомства, правоохоронні органи, судову систему, прокуратуру, органи безпеки, Збройні Сили України, місцеві державні адміністрації та інші установи, організації і підприємства.

Янукович В.Ф., після 25.02.2010 реалізуючи вказані злочинні наміри, залучив до створення злочинної організації осіб зі свого оточення, які мали досвід роботи в органах державної влади, правоохоронних органах, займались підприємницькою діяльністю, а саме: Азарова Миколу Яновича (далі – Азаров М.Я.), який був його політичним соратником, одним з засновників політичної партії «Партія регіонів», мав великий політичний досвід та досвід управління в органах державної влади, Пшонку Віктора Павловича (далі – Пшонка В.П.), як представника правоохоронних органів, свого сина – Януковича Олександра Вікторовича (далі – Януковича О.В.), який займався підприємницькою діяльністю та Захарченка Віталія Юрійовича (далі – Захарченка В.Ю.), який також входив до кола оточення Януковича О.В. та працював на керівних посадах у структурі Державної податкової адміністрації України.

При цьому, основною вимогою для осіб, призначених на найбільш важливі посади у вищих органах влади, було служіння особисто Януковичу В.Ф. та готовність виконати його протиправні та злочинні вказівки всупереч законам України та їх обов'язкам, відповідно до зайнятих посад.

Після створення злочинної організації Янукович В.Ф. та її учасники, після 25.02.2010, **розробили та узгодили план спільної злочинної діяльності**, розподілили між собою загальні **злочинні ролі та функції**, структуру злочинної організації та її ієрархію, визначили конкретні способи та напрями здійснення злочинної діяльності, чітко передбачили підстави та умови відповідальності за невиконання злочинних завдань, а також за діяльність, яка не сприятиме або перешкоджатиме діяльності злочинної організації.

Відповідно до розробленого Януковичем В.Ф. та зазначеними учасниками злочинної організації **плану спільної злочинної діяльності основними завданнями** визначені:

1. У максимально стислий термін **захоплення всієї повноти влади** в країні, безумовна та повна **узурпація** Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації **усіх гілок державної влади** в Україні, протиправне створення системних законодавчих засад та політичних передумов для **збереження** за Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації **владних повноважень на необмежений термін**.

2. Системне **безперешкодне привласнення, заволодіння** Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації шляхом зловживання своїм службовим становищем **державного та іншого майна в особливо великих розмірах**, одержання з використанням службового становища неправомірної вигоди, вчинення інших тяжких та особливо тяжких злочинів, спрямованих насамперед на **незаконне збагачення Януковича В.Ф.** та

учасників злочинної організації як в Україні, так і за її межами, а також створення **значного фінансового підґрунтя** для збереження за собою та учасниками злочинної організації державної влади **на необмежений термін**.

3. Створення із протиправним використанням усіх владних повноважень та незаконного впливу на правоохоронні органи і судову систему України **безальтернативних умов для уникнення Януковичем В.Ф. та учасниками злочинної організації передбаченої законом відповідальності** за вчинені кримінальні правопорушення, у тому числі відвернення їхнього кримінального переслідування як в Україні, так і за кордоном.

4. Забезпечення **постійного та системного захисту злочинних інтересів** злочинної організації та усіх її учасників, їхніх особистої недоторканості та майна, насамперед із протиправним використанням наявних владних повноважень, а також правоохоронних органів та судової системи України.

Керівником злочинної організації безумовно та безальтернативно визначено її злочинного лідера **Януковича В.Ф.**, на якого покладено загальне керівництво злочинною організацією та виконання усього комплексу організаційно-розпорядчих функцій стосовно злочинної організації в цілому, у тому числі кадровий підбір та розстановка у подальшому на ключових державних посадах її учасників, планування та координація злочинної діяльності учасників злочинної організації, вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів структурними підрозділами та окремими учасниками злочинної організації.

Керівниками вищих органів державної влади Янукович В.Ф. визначив членів злочинної організації **Азарова М.Я., Пшонку В.П., Захарченка В.Ю., Якименка О.Г. та Лебедєва П.В.**, на кожного з яких відповідно до розробленого спільного плану злочинної діяльності покладено виконання організаційно-розпорядчих функцій стосовно конкретних структурних підрозділів, внесення кадрових пропозицій керівнику організації – Януковичу В.Ф. та затвердження ним учасників злочинної організації, забезпечення реалізації конкретних напрямів злочинної діяльності та протиправних дій окремих учасників злочинної організації, спрямованих на досягнення спільної злочинної мети.

Також передбачалось, що особи, які будуть призначатися на найвищі керівні посади в органах державної влади та правоохоронних органах, будуть визначатися як керівники відповідного структурного підрозділу у складі злочинної організації.

У подальшому Янукович В.Ф. протягом 2010-2014 років, виконуючи функцію керівника злочинної організації, використовуючи повноваження Президента України для особистих та очолюваної ним злочинної організації цілей, організував системне призначення цих осіб в органи державної влади, що належать до усіх гілок влади, з подальшим підпорядкуванням їх діяльності головній меті злочинної організації.

Для цього, на керівні посади в органи державної влади стали призначатися особисто Януковичем В.Ф., чи з використанням впливу членів злочинного

угруповання, найбільш віддані йому особи, які входили у верхівку керівництва злочинної організації.

У подальшому, в період діяльності злочинної організації, такі особи, на виконання вказівок керівника злочинної організації - Януковича В.Ф. призначали на посади у правоохоронні органи та органи державної влади (міністерства, відомства та організації) відданих їм осіб, які лише створювали видимість законної діяльності, і фактично діяли виключно в його інтересах, або їх спільних інтересах, при цьому грубо нехтуючи правами і свободами людини та громадянина, вимогами Конституції та законів України.

Ця злочинна організація мала широке структурне розгалуження – **до її складу входило багато інших злочинних організацій та злочинних груп.** Учасники цієї злочинної організації діяли практично у всіх державних сферах та регіонах країни (у Верховній Раді України, Кабінеті Міністрів України, в міністерствах та відомствах, правоохоронних органах, судовій системі, прокуратурі, органах безпеки, Збройних Силах України, місцевих державних адміністраціях та інших установах, організаціях і підприємствах).

Зокрема, Янукович В.Ф., після набуття повноважень глави держави Україна, як керівник злочинної організації, використовуючи у злочинних цілях повноваження та статус Президента України, прийняв особисто необхідні рішення і забезпечив прийняття підпорядкованими йому та іншими органами державної влади рішень **про призначення членів злочинної організації на найвищі посади в органах державної влади та правоохоронні органи, а саме:**

- **Пшонки Віктора Павловича** (далі – Пшонки В.П.) – 17.06.2010 на посаду першого заступника Генерального прокурора та 04.11.2010 на посаду Генерального прокурора України (перебував на посаді до 22.02.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Генеральної прокуратури України як вищого органу прокуратури України;

- **Азарова Миколи Яновича** (далі – Азарова М.Я.) – 11.03.2010 та 13.12.2012 після відставки 03.12.2012 на посаду Прем'єр-міністра України (перебував на посаді до 28.01.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Кабінету Міністрів України, як вищого органу виконавчої влади;

- **Захарченка Віталія Юрійовича** (далі – Захарченка В.Ю.) – 16.06.2010 на посаду першого заступника начальника податкової міліції Державної податкової адміністрації України, – 21.07.2010 на посаду першого заступника Голови Державної податкової адміністрації України 25.12.2010 на посаду Голови Державної податкової служби України та 07.11.2011 на посаду Міністра внутрішніх справ України (перебував на посаді по 21.02.2014). В ієрархії злочинної організації також виконував роль керівника Міністерства внутрішніх справ України, як центрального органу виконавчої влади;

- **Якименка Олександра Григоровича** (далі – Якименка О.Г.) – 17.03.2010 на посаду начальника Управління Служби безпеки України в Севастополі, 05.08.2011 – начальника Управління Служби безпеки України в Донецькій області, 05.07.2012 – першого заступника Голови Служби безпеки

України – начальника Головного управління по боротьбі з корупцією та організованою злочинністю Центрального управління Служби безпеки України, 09.01.2013 – Голови Служби безпеки України (перебував на посаді по 22.02.2014). В ієрархії злочинної організації виконував роль керівника Служби безпеки України, як державного органу спеціального призначення з правоохоронними функціями, який забезпечує державну безпеку України;

- **Лебедєва Павла Валентиновича** (далі – Лебедєва П.В.) – 24.12.2012 на посаду Міністра оборони України (перебував на посаді по 27.02.2014). В ієрархії злочинної організації виконував роль керівника Міністерства оборони України, як центрального органу виконавчої влади і військового управління.

- **Януковича Олександра Вікторовича** (далі – Януковича О.В.) – у період з 25.02.2010 по 20.02.2014 років не обіймав посад в органах державної влади, однак як син Януковича В.Ф. та учасник злочинної організації мав вплив на підбір та призначення посадових осіб, зокрема інших учасників злочинної організації, на керівні посади в органах державної влади та надавав їм вказівки з метою їх діяльності в інтересах цієї організації.

Також, з наміром швидкого та ефективного досягнення спільних злочинних намірів, на виконання злочинного плану та відповідно до розподілу злочинних ролей Януковичем В.Ф. та вказаними вище членами очолюваної ним злочинної організації, у період 2010-2014 років, з використанням владних повноважень, до участі у керівництві структурних підрозділів злочинної організації та вчинення у її складі тяжких і особливо тяжких злочинів залучено наступних учасників, призначивши їх на керівні посади, а саме:

- **Іл'їна Юрія Івановича** (далі – Іл'їна Ю.І.) – 27.07.2012 на посаду командувача Військово-Морських Сил Збройних Сил України, 19.02.2014 на посаду начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України (перебував на посаді по 28.02.2014).;

- **Тоцького Володимира Володимировича** (далі – Тоцького В.В.) – 30.10.2013 на посаду першого заступника Голови Служби безпеки України, 12.11.2013 – керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України (перебував на посаді по 26.02.2014);

- **Ратушняка Віктора Івановича** (далі – Ратушняка В.І.) – 17.03.2010 та 13.01.2012 на посаду заступника Міністра внутрішніх справ України (перебував на посаді по 04.03.2014);

- **Шуляка Станіслава Миколайовича** (далі – Шуляка С.М.) – 31.05.2012 на посаду начальника Головного управління - командувача внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України (перебував на посаді по 28.02.2014);

- **Мазана Валерія Борисовича** (далі – Мазана В.Б.) – 19.11.2012 на посаду начальника ГУМВС України в Київській області, 01.12.2013 – тимчасово виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві (перебував на посаді по 14.03.2014);

- **Федчука Петра Миколайовича** (далі – Федчука П.М.) – 14.04.2010 на посаду начальника управління громадської безпеки Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 05.07.2011 – начальника управління

охорони громадського порядку Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 18.05.2012 – начальника управління громадської безпеки Головного управління Міністерства внутрішніх справ у місті Києві, 25.07.2013 – заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві (перебував на посаді по 07.03.2014);

- **Кусюка Сергія Миколайовича** (далі – Кусюка С.М.) – 20.06.2013 на посаду командира полку міліції особливого призначення (далі – ПМОП) «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві (перебував на посаді по 26.03.2014);

Також до складу злочинної організації входили інші особи, які призначались за сприяння Януковича В.Ф. та інших членів очолюваної ним злочинної організації і керівників її структурних підрозділів на керівні посади в органах державної влади, правоохоронних органах, народні депутати України, бізнесмени та учасники інших злочинних угруповань.

Унаслідок указаних призначень досягнуто стабільного складу та стійкого ієрархічного об'єднання вказаних осіб з високим рівнем організованості, тісними стосунками між собою, їх централізованого підпорядкування, з єдиними для всіх правилами поведінки щодо беззастережного виконання завдань очільника злочинної організації Януковича В.Ф., який керував діями вищевказаних осіб та контролював виконання ними його наказів, з чіткими планом дій та розподілом функцій, встановлення корупційних зав'язків в органах влади, з метою безпосереднього вчинення тяжких та особливо тяжких злочинів, а також керівництва та координації злочинної діяльності, забезпечення функціонування як самої злочинної організації так і інших злочинних груп, утворених на базі очолюваних ними органів, установ та відомств з метою реалізації цілей вказаного ієрархічного об'єднання осіб.

Таким чином, Янукович В.Ф. отримав можливість використовувати в особистих інтересах повноваження зазначених державних органів шляхом прийняття ними на виконання його вказівок обов'язкових для виконання рішень (у межах їх компетенції) та застосування державного примусу.

При цьому, кожен керівник очолюваної Януковичем В.Ф. злочинної організації та її структурної частини був обізнаний із її загальним планом діяльності щодо сфер та напрямів вчинення злочинів, усвідомлював, які конкретно функції згідно з єдиним планом покладаються безпосередньо на нього та підконтрольний йому підрозділ (групу осіб) злочинної організації (очолюваний державний орган), а також те, що інші очевидні та обов'язкові пункти плану виконуються іншими учасниками цієї злочинної організації.

Крім того, керівники таких підрозділів були уповноважені Януковичем В.Ф. також самостійно планувати вчинення окремих тяжких та особливо тяжких злочинів відповідно до напрямів діяльності підпорядкованого їм органу державної влади, підшукувати та залучати до участі у злочинній організації інших учасників, організовувати згуртованість, стійкість організації шляхом встановлення тісного взаємозв'язку між учасниками, узгодженість їх дій, перешкоджання виходу учасників зі складу організації.

Як наслідок злочинна організація Януковича В.Ф. у період з 25.02.2010 по 20.02.2014 безперешкодно існувала на території України, що дозволило її керівникам спланувати та організувати вчинення низки тяжких та особливо тяжких злочинів щодо захоплення державної влади, заволодіння чужим майном, в особливо великому розмірі, отримання неправомірної вигоди, обставини вчинення яких розслідують в окремих кримінальних провадженнях.

При цьому, члени та учасники злочинної організації, які діяли у Верховній Раді України та Кабінеті Міністрів України здійснювали нормативно-правове забезпечення діяльності злочинної організації, шляхом прийняття законів і постанов, та актів Кабінету Міністрів України, а інші – з числа працівників правоохоронних органів, забезпечували прикриття незаконної діяльності злочинної організації та усунення перешкод в її діяльності, у тому числі шляхом незаконного перешкоджання громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, викликаних насамперед незаконною діяльністю діючої влади.

Так, Янукович В.Ф., члени злочинної організації, а саме: Прем'єр-міністр України **Азаров М.Я.**, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.**, Генеральний прокурор України **Пшонка В.П.** та інші члени цієї організації, з метою максимального строку перебування у владі, її утримання і збереження, домовилися вчиняти як особисто, так і з залученням інших членів організації та, за необхідності, інших осіб, які не входять до організації, із використанням наданої їм влади та службових повноважень незаконний вплив на громадські організації та їх активістів, опозиційні політичні сили та їх лідерів, здійснювати обмеження прав та законних інтересів в той чи інший спосіб будь-кого, хто загрожує узурпації влади Януковичем В.Ф. або можуть вплинути на виконання їх злочинних намірів і також організувати у зв'язку з цим здійснення незаконного перешкоджання будь-яким зборам, мітингам, вуличним походам і демонстраціям громадян та вчиняти для цього інші незаконні дії.

Отже, Янукович В.Ф. узурпував усю повноту державної влади, яка дозволяла йому та його оточенню не тільки незаконно збагачуватись, а особисто визначати долю країни, не рахуючись з думкою українського народу.

Крім цього, з обранням Януковича В.Ф. Президентом України у 2010 році посилився вплив РФ в українсько-російських відносинах з питань енергоносіїв, торговельно-економічних контактів, військово-стратегічного співробітництва та геополітики, що супроводжувалася поступовим прагненням Російської Федерації до ізоляції України у її міжнародних контактах. Натомість РФ нав'язувала Україні інтеграцію в «євразійський» простір та Митний союз.

Подальшим кроком політики Януковича В.Ф. у напрямку зближення з Російською Федерацією була зміна проєвропейського стратегічного курсу й згортання шляху до інтеграції країни в Атлантичну систему безпеки та НАТО, коли у червні 2010 року Україна оголосила про свій позаблоковий статус.

1 липня 2010 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики», яким затверджувався

позаблоковий статус країни і скасовувався євроатлантичний курс. Цей Закон визначав засади внутрішньої політики України у сферах розбудови державності, розвитку місцевого самоврядування та стимулювання розвитку регіонів, формування інститутів громадянського суспільства, національної безпеки та оборони, в економічній, соціальній і гуманітарній сферах, в екологічній сфері та сфері техногенної безпеки, а також засади зовнішньої політики України.

Зокрема, Закон визначав, що основним принципом зовнішньої політики країни «є дотримання Україною політики позаблоковості, що означає неучасть України у військово-політичних союзах, пріоритетність участі у вдосконаленні та розвитку європейської системи колективної безпеки, продовження конструктивного співробітництва з НАТО та іншими військово-політичними блоками з усіх питань, що становлять взаємний інтерес». Закон передбачав також внесення змін до закону України «Про основи національної безпеки». Зокрема, з пріоритетів національних інтересів, виключено норму про інтеграцію України в євроатлантичний простір безпеки.

При цьому, Янукович В.Ф. скасував курс на євроатлантичну інтеграцію й відмовився підписувати угоду про асоціацію України з Євросоюзом. Це призвело до масових протестів в Україні, відомих як Революція Гідності, невдалих спроб припинити їх силовим шляхом, апогеєм яких став масовий розстріл активістів на Майдані Незалежності у Києві 20 лютого 2014 року.

Після цього 23.02.2014 Янукович В.Ф. втік до РФ, а військові формування держави-агресора окупували АР Крим та м. Севастополь, частину Донецької та Луганської області.

Так, починаючи з 2006 року Україна почала вести переговори з інституціями Європейського Союзу щодо намірів стати асоційованим членом цієї організації та її повноправним учасником. Ці перемовини продовжив Янукович В.Ф. після обрання його Президентом України, за результатами яких 30.03.2012 у Брюсселі була парафрована політична частина Угоди про Асоціацію між Україною та Європейським Союзом, а 19.07.2012 усі її частини.

Після виконання Україною критеріїв, визначених у Порядку денному асоціації Україна – ЄС (реформування виборчого законодавства, вирішення проблем вибіркового правосуддя та продовження реформ у рамках Порядку денного асоціації), 15 травня 2013 року Єврокомісія схвалила проект рішення Ради Європи щодо підписання Угоди про асоціацію з Україною, згідно з яким Угода про асоціацію України з Європейським Союзом мала бути підписана до проведення 28-29.11.2013 у місті Вільнюсі Литовської Республіки саміту «Східного партнерства».

Однак восени 2013 року Янукович В.Ф., виходячи із власних міркувань, за підбурювання представників російської федерації, діючи умисно, з метою отримання преференцій від представників російської федерації, а також з інших особистих спонукань прийняв рішення про відмову від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

Прийняття такого рішення передувала зустріч 09.11.2013 Януковича В.Ф. із президентом російської федерації путіним В.В. у м. москві російської

федерації, де останній гарантував Януковичу В.Ф. надання Україні грошової допомоги у разі його відмови підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, оскільки така Угода несла загрозу економіці російської федерації.

На виконання цього рішення Януковича В.Ф. Прем'єр-міністр України Азаров М.Я. забезпечив прийняття 21.11.2013 Кабінетом Міністрів України розпорядження № 905-р, яким було призупинено процес підготовки до підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом.

При цьому проект цього рішення у порушення Регламенту Кабінету Міністрів України не був погоджений усіма міністерствами та профільними відомствами Кабінету Міністрів України.

У відповідь на рішення Президента України Януковича В.Ф. про відмову від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, громадяни України з 21.11.2013 почали проводити у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) безстрокові акції протесту проти цього рішення у формі зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій на підтримку (висловлення солідарності) європейського вектору зовнішньої політики України, мета яких суперечила власним інтересам Януковича В.Ф.

Указані протестні заходи громадян проходили у центральній частині міста Києва, зокрема на майдані Незалежності, вулицях Хрещатик, Інститутській, Грушевського, Садовій, Шовковичній, Банковій, Лютеранській, Заньковецької, Богомольця, Командарма Каменева, Липській, Круглоуніверситетській, Гусовського, Різницькій, Кріпосному провулку, Кловському узвозі, у Маріїнському парку, Європейській та Михайлівській площах, згідно з поданими у листопаді-грудні 2013 року до Київської міської державної адміністрації **повідомленнями про проведення безстрокових зібрань громадян** на підтримку європейської інтеграції України, а саме:

- від 30.11.2013 Володимира Чемериса, Євгенії Закревської, Михайла Лебеда та Михайла Каменева про проведення мирної акції протесту, мирного зібрання людей на майдані Незалежності та інших вулицях міста Києва;

- депутатської фракції Політичної партії «УДАР (Український Демократичний Альянс за Реформи) Віталія Кличка» у Верховній Раді України від 30.11.2013 щодо проведення з 30.11.2013 народними депутатами України зустрічей із виборцями та встановлення пересувних громадських приймалень народних депутатів України у формі наметів на центральних вулицях міста Києва;

- Київської міської організації політичної партії Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина» від 30.11.2013 про початок з 01.12.2013 мирного заходу – мітингу з вимогою достроково припинити повноваження Президента України у порядку, визначеному Конституцією України, та провести позачергові вибори Президента України із зазначенням вулиць міста Києва;

- голови ініціативної групи «Громадський актив Києва» Д. Кастровського від 04.12.2013 про проведення біля Генеральної прокуратури України з 05.12.2013 мирного зібрання громадян на вулицях Різницькій, Гусовського в

місті Києві та прилеглий території на підтримку європейського курсу України, підписання Угоди про асоціацію з ЄС, звільнення політичних в'язнів, скасування рішень суду.

У свою чергу 17 грудня 2013 року під час протистоянь мітингувальників з представниками влади в Україні, Янукович В.Ф. в м. Москва зустрічався з президентом РФ Путіним В.В., після чого, цього ж дня, підписано спільний план комплексу заходів із залучення України до євразійського інтеграційного процесу між російською федерацією та Україною.

У цей же час, Янукович В.Ф. домовився з Президентом РФ Путіним В.В., про отримання кредиту на 15 млрд доларів США через розміщення українських цінних паперів на фондовій біржі, які повинні були викупити РФ.

У грудні 2013 року, Уряд України першу частина цих цінних паперів (єврооблігацій) на суму 3 млрд доларів США розмістив за англійським правом на Ірландській фондовій біржі, а їх викуп здійснив Фонд національного багатства РФ.

При цьому, Янукович В.Ф., усвідомлюючи, що відмова від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом суперечить державним і суспільним інтересам, а також призведе до масового зібрання людей для публічного висловлення негативного ставлення до дій органів державної влади та окремих службових осіб, не пізніше 21.11.2013 вирішив, використовуючи повноваження Президента України, здійснити дії, у тому числі незаконні, спрямовані на припинення масових зібрань людей, оскільки такі масові заходи ставили під загрозу подальшу узурпацію ним влади та існування створеної ним злочинної організації.

Для досягнення цієї злочинної мети, Янукович В.Ф., у період часу з 21.11.2013 по 20.02.2014, діючи як лідер створеної ним злочинної організації, використовуючи повноваження Президента України, прийняв рішення застосувати правоохоронні органи та Збройні Сили України для здійснення силового розгону учасників масових заходів на підтримку євроінтеграції України, які перебували у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях), доручивши здійснити організацію цих дій підконтрольним членам очолюваної ним злочинної організації – Міністру внутрішніх справ України **Захарченку В.Ю.**, Голові Служби безпеки України **Якименку О.Г.**, Міністру оборони України **Лебедєву П.В.**, Генеральному прокурору України **Пшонці В.П.** та іншим її учасникам.

При цьому, до функцій **Пшонки В.П.**, як Генерального прокурора України, який очолює єдину централізовану систему органів прокуратури, входила організація незаконного притягнення окремих завідомо невинних мітингувальників до кримінальної відповідальності, з метою залякування та примушування інших до відмови від участі у мітингах, а також вжиття заходів для непритягнення працівників правоохоронних органів за вчинення кримінальних правопорушень щодо останніх, а до функцій Азарова М.Я., як Прем'єр-міністра України, – нормативно-правове забезпечення діяльності правоохоронних органів.

На виконання спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, з його відома та згоди, члени злочинної організації – Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.**, Міністр оборони України **Лебедєв П.В.** залучили до участі злочинній організації та вчинення у її складі злочинів стосовно мітингувальників підлеглих працівників, а саме: **Захарченком В.Ю.**, приблизно у період часу з 21.11.2013 по 18.02.2014, залучено заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., начальника Головного управління – командувача внутрішніх військ МВС України Шуляка С.М., начальника ГУМВС України в Київській області, а з 01.12.2013 тимчасово виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві Мазана В.Б., **Ратушнякам В.І.** приблизно з 21.11.2013 заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М. і командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, Кусюка С.М., **Якименком О.Г.**, у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, залучено першого заступника Голови Служби безпеки України - керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцького В.В., а **Лебедєвим П.В.** не пізніше 19.02.2014 залучено начальника Генерального штабу – Головнокомандувача Збройних Сил України **Іл'їна Ю.І.**

У свою чергу, вказані працівники правоохоронних органів, розуміючи те, що учасники зборів, мітингів, походів і демонстрацій, що проходять з 21.11.2013 у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) жодним чином не порушують громадський порядок та не вчиняють протиправних дій, не чинять опору працівникам правоохоронних органів та не загрожують життю і здоров'ю інших громадян та працівників правоохоронних органів, діючи з мотивів власного кар'єризму, безпідставно ототожнюючи інтереси служби з особистими, явно протиправними інтересами вищих посадових осіб, зокрема Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., Голови Служби безпеки України Якименка О.Г., Міністра оборони України Лебедєва П.В., дали свою добровільну згоду на участь у злочинній організації та вчинення у її складі злочинів.

У період з 21.11.2013 по 20.02.2014 члени очолюваної Януковичем В.Ф. злочинної організації – Прем'єр-міністр України **Азаров М.Я.**, Генеральний прокурор України **Пшонка В.П.**, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.**, заступник Міністра внутрішніх справ України **Ратушняк В.І.**, начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ МВС України **Шуляк С.М.**, начальник ГУМВС України в Київській області, а з 01.12.2013 тимчасово виконувач обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві **Мазан В.Б.**, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, командир ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, **Кусюк С.М.**, Голова Служби безпеки України **Якименко О.Г.**, перший заступник Голови Служби безпеки України - керівник

Антитерористичного центру при Службі безпеки України **Тоцький В.В.**, Міністр оборони України **Лебедєв П.В.**, начальник Генерального штабу – Головнокомандувач Збройних Сил України **Іл’їн Ю.І.**, на виконання незаконної вказівки її керівника Януковича В.Ф., діючи умисно, спільно із Секретарем Ради національної безпеки і оборони України Ключевим А.П., його заступником Сівковичем В.Л., головою Київської міської державної адміністрації Поповим О.П. та залученими підлеглими працівниками МВС України, Служби безпеки України, військовослужбовцями Збройних Сил України, а саме: начальником ГУМВС України в місті Києві Коряком В.В., начальником Департаменту захисту національної державності Служби безпеки України Ганжою С.В., начальником ГУ СБУ України в місті Києві та Київській області Щеголевим О.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України Лекарем С.І., директором Департаменту матеріального забезпечення Міністерства внутрішніх справ України Зіновим П.І., начальником Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Крикуном О.О., першим заступником начальника Департаменту громадської безпеки МВС України Поготовим С.М., заступником начальника Департаменту – начальником управління організації служби та роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Гриняком В.П., начальником відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Серединським А.П., головним інспектором відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України Бабичем І.С., начальником управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Мариненком О.І., заступником начальника управління – начальником відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Бойко С.О., заступником начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Спаських Ю.В., заступником начальника управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Карандюком С.В., старшим інспектором з особливих доручень відділу організації служби управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Коворотним В.А., інспекторами відділу організації служби управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Сергою Д.С., Поліщуком О.Г., Перегудою О.Б., командиром БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Лукашем В.С., командиром оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Шаповаловим В.В., міліціонерами відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 1 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Беловим О.Ю., Гончаренком В.А., Бондаренком С.В., міліціонером відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Хандрикіним О.О., міліціонером відділення № 2 взводу № 2 оперативної роти

№ 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Войлоковим А.О., міліціонером-снайпером штурмового взводу БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Мастегою В.В., молодшим інспектором автомобільної служби відділення № 1 автотранспортного взводу БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Садовниченком І.О. та іншими співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області, командиром БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Пацеляком Р.Я., заступником командира третьої оперативної роти БМОП «Беркут» ГУМВС України в Львівській області Лотошинським О.Б., помічником начальника штабу БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Старосільцем М.Є., та іншими співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Львівській області, співробітниками РМОП «Беркут» УМВС України в місті Севастополь під командуванням Колбіна С.М., начальником штабу при ГУМВС МВС України в АР Крим Марченком С.М та іншими співробітниками підрозділів МОП «Беркут» МВС України, зведених загонів патрульно-постової служби МВС України, начальником УДАІ ГУМВС України в місті Києві Курінним А.В., його заступником Опанасенком І.Б., заступником командира полку ДПС ДАІ, підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Тищенком В.В. та іншими працівниками УДАІ в місті Києві та полку ДПС ДАІ, підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, офіцером (кулеметником) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенком В.І. та старшим інструктором (з підготовки снайперів) групи інструкторів Хмілем Д.О. окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України та іншими військовослужбовцями окремих військових частин ВВ МВС України, співробітниками Центру спеціальних операцій боротьби з тероризмом, захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів Служби безпеки України (далі – ЦСО «А» СБУ), співробітниками роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, Аброськіним П.М., Зінченком С.П., Тамтурою С.Б., Макарцем І.П., Чумаком І.Є., Трепачовим В.М., Кишканем О.І., Цвігуном О.Ю., Таранухою Є.В., Рябошапкою В.В., Мельником В.М., Шафаренком Б.М., Шпильовим С.П., Маринченком О.М., Владикою І.В., Зарицьким Н.М., Горбиком Р.А., Пронозою Є.К., Шабашем О.О., Псарьовим П.Ю., Кравцем Ю.Г., Ісаковим Д.О., Тригубцем В.П., Деяким С.М., Панченком Р.В., Симисюком М.М. під керівництвом заступника командира полку Янішевського О.В. та командира роти Садовника Д.М., а також у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, перевищуючи владу та свої службові повноваження, кожен у своїй частині, виходячи із завдань, які перебували в повноваженнях очолюваних ними відомств, вчинили та організували вчинення низки злочинів, у тому числі тяжких та особливо тяжких, спрямованих на незаконне перешкоджання організації та проведенню громадянами зборів, мітингів, походів і демонстрацій, які відбувались у центральній частині міста Києва, зокрема:

- **вчинення в ніч з 29.11.2013 на 30.11.2013 силового розгону учасників мітингу на Майдані Незалежності в місті Києві із застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів, в результаті чого учасникам мітингу заподіяно тілесні ушкодження різного ступеню тяжкості, зокрема тілесних ушкоджень середньої тяжкості 6 особам, легких тілесних ушкоджень 49 особам, та вчинено насильницькі дії, які завдали фізичного болю або що ображають особисту гідність потерпілого 41 громадянину;**

За вказаними обставинами Кусюку С.М. повідомлено про підозру у кримінальному провадженні № 4201400000001025 від 07.10.2014 та досудове розслідування зупинено у зв'язку з його розшуком.

- **вчинення 01.12.2013 на вулиці Банковій у місті Києві незаконного перешкоджання проведенню мітингу та вуличного походу, в результаті чого 72 учасникам мітингу та вуличного походу заподіяно різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження (тяжкі – 2 особам, середньої тяжкості – 13 особам, легкі – 44 особам), ще 13 отримали побої, зазнавши фізичного болю;**

- **вчинення в ніч з 10.12.2013 на 11.12.2013 під приводом виконання ухвали Печерського районного суду міста Києва від 09.12.2013 про забезпечення позову Київської міської ради у справі №757/27190/13-ц, якою встановлено заборону адвокатам, політичним партіям та громадським об'єднанням чинити перешкоди у вільному пересуванні громадянам, вчиняти дії щодо блокування тротуарів, пішохідних переходів, автомобільних доріг на вулицях в центральній частині міста Києва (яка створювала начебто законну підставу для силового витіснення працівниками правоохоронних органів учасників мітингу), відтиснення учасників мітингу, які перебували на Майдані Незалежності, вулицях Інститутська, Михайлівська і Хрещатик у місті Києві шляхом застосування надмірного насильства та спеціальних засобів до мітингувальників, унаслідок чого отримали тілесні ушкодження 45 учасників мирної акції протесту, з яких 20 – легкі тілесні ушкодження, 3 – середньої тяжкості, 22 завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль особі;**

- **вчинення у період з 29.12.2013 по 03.01.2014 працівниками УДАІ ГУМВС України в місті Києві, інспекторами полку ДПС та іншими нествановленими особами, незаконних дій щодо притягнення учасників мирної акції протесту «Автомайдан» до адміністративної відповідальності шляхом складення не менше 54 рапортів із внесенням до них завідомо неправдивих відомостей про начебто порушення учасниками такої акції протесту правил дорожнього руху;**

- **вчинення у період з 19.01.2014 по 22.01.2014 із застосуванням сили, спеціальних засобів та зброї перешкоджання проведенню громадянами мітингу, а також здійснення силового розгону мітингувальників, які перебували біля стадіону «Динамо» імені Валерія Лобановського, унаслідок чого 19.01.2014 у період часу приблизно з 16 години 00 хвилин до 23 години 50 хвилин заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень 16 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 6 особам, легких**

тілесних ушкоджень **52 особам**; **20.01.2014** у період часу з **01 годин 00 хвилин до 24 годин 00 хвилин** заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень **4 особам**, середньої тяжкості тілесних ушкоджень **3 особам**, легких тілесних ушкоджень **24 особам**; **21.01.2014** у період часу з **00 годин 30 хвилин до 23 годин 30 хвилин** заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді спричинення тяжких тілесних ушкоджень **2 особам**, середньої тяжкості тілесних ушкоджень **2 особам**, легких тілесних ушкоджень **12 особам**; **22.01.2014** у період часу з **01 години 00 хвилин до 23 години 00 хвилин** заподіяно тяжкі наслідки у вигляді **смерті 3 осіб**, спричинення тяжких тілесних ушкоджень **3 особам**, середньої тяжкості тілесних ушкоджень **10 особам** та легких тілесних ушкоджень **20 особам**;

- **незаконне постачання 21.01.2014 та 24.01.2014 з російської федерації спеціальних засобів** посиленої дії: світло-шумових гранат «Факел-С», «Заря-2», «Пламя», 40 мм пострілів акустичної та світлозвучової дії, ручних гранат подразнюючої та світло-шумової дії «Дрофа», ручних аерозольних гранат «Дрейф-2», ручних дратівливих гранат РГР, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки, ручних димових гранат, за відсутності запитів про надання сприяння, передбачених Угодою про співробітництво між МВС України та МВС російської федерації від 04.06.2009, та організацію їх подальшого застосування у період у період з 18.02.2014 по 20.02.2014 у центральній частині міста Києва стосовно мітингувальників. При цьому здійснення посадовими особами МВС України безпідставної сплати грошових коштів у сумі 1 млн. 177 тис. 203 грн. за митне оформлення поставлених російською федерацією цих спеціальних засобів, чим завдано матеріальні збитки в особливо великому розмірі Міністерству внутрішніх справ України;

- **прийняття Кабінетом Міністрів України 22.01.2014** у незаконний спосіб та видання постанови № 12 «Про затвердження Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян» та постанов № № 13 і 14 про внесення змін до Правил застосування спеціальних засобів посиленої дії та водометів при низькій температурі при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів УРСР № 49 від 27.02.1991, що надало правові підстави працівникам правоохоронних органів застосовувати вищезазначені спеціальні засоби відносно учасників мітингів, вуличних походів і демонстрацій у період січня-лютого 2014 року, які знаходились у центральній частині міста Києва, що призвело до тяжких наслідків, у тому числі отримання тілесних ушкоджень протестувальниками, **а також прийняття Кабінетом Міністрів України постанови № 18** (Для службового користування) від 27.01.2014 «Про внесення змін до Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян», якою до Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2014 № 12, **яка надала можливість органам внутрішніх справ здійснити обмеження руху транспорту та громадян у центральній частині міста Києва** (у межах Урядового кварталу, зокрема на вулицях Грушевського,

Інститутській, Шовковичній та прилеглих до них вулицях, а також у провулку Музейному).

При цьому, Генеральний прокурор України Пшонка В.П., діючи в інтересах злочинної організації та її керівника Януковича В.Ф., зловживаючи владою та службовим становищем, умисно не вжив заходів до оскарження цих незаконних актів Кабінету Міністрів України;

- перевищення службових повноважень працівниками спецпідрозділу міліції «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях, в АР Крим та з інших регіонів України спільно з військовослужбовцями внутрішніх військ та зведеними загонами ППС МВС України у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, 18.02.2014 в період з 10 до 16 години на вулицях Інститутській, Михайла Грушевського, Шовковичній, Садовій, Маріїнському парку, Кріпосному провулку, Хрещатику, Ольгинській, Липській, Банковій, Європейській площі, майдані Незалежності, Кловському узвозі в місті Києві під час зборів, мітингу, вуличного походу та демонстрації, в тому числі під час масового руху людей з майдану Незалежності до будівлі Верховної Ради (вулиця Грушевського, 5) вказаними вулицями (пішохідній та проїзній частинах), з метою публічного висловлення підтримки (солідарності) голосуванню народними депутатами України в парламенті за повернення до Конституції 2004 року, що передбачала обмеження повноважень Президента України в частині призначення та припинення повноважень Прем'єр-міністра України, членів Кабінету Міністрів України, керівників інших центральних органів виконавчої влади, голів місцевих державних адміністрацій, призначення та звільнення Генерального прокурора України, утворення, реорганізацію та ліквідацію міністерств та інших органів виконавчої влади, скасування актів Кабінету Міністрів України та інших, шляхом застосування до мітингувальників фізичної сили, гумових кийків, сльозогінного газу і світлошумових гранат, а також прихованого (без офіційного наказу) – вогнепальних набоїв та зброї, унаслідок чого учасникам мітингу, вуличного походу та демонстрації заподіяно різного ступеня тяжкості тілесні ушкодження, в т.ч. тяжкі, та смерть двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Зокрема, заподіяно **смерть 4 особам, вчинено замаху на умисні вбивства 10 осіб, 24 особам заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, 99 – середньої тяжкості тілесні ушкодження, 250 – легкі тілесні ушкодження та 2 особам завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль;**

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедєва П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к).

- спроби силового розгону співробітниками органів внутрішніх справ та Служби безпеки України, із залученням сил та засобів Збройних Сил України, мітингувальників, які перебували на майдані Незалежності в місті Києві з 16 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014, поєднаного з протиправним та надмірним застосуванням фізичної сили, спеціальних засобів, спецтехніки та вогнепальної зброї під виглядом проведення антитерористичної операції (далі – АТО), у результаті чого із числа учасників заходів протесту заподіяно тяжкі наслідки, **зокрема у вигляді:** вбивств 13 осіб, спричинення тяжких тілесних ушкоджень 47 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 76 особам, легких тілесних ушкоджень 139 особам, а серед працівників правоохоронних органів заподіяно смерть 9 особам, спричинені тяжкі тілесні ушкодження 14 особам, тілесні ушкодження середньої тяжкості 26 особам, легкі тілесні ушкодження 82 особам. Також у результаті незаконного проведення АТО у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) працівниками правоохоронних органів виникла пожежа у будівлі Федерації профспілок України (далі – Федерація профспілок України) за адресою: майдан Незалежності, 2, внаслідок якої заподіяно смерть двом особам із числа мітингувальників та якою частково зруйновано приміщення будівлі, пошкоджено майно юридичних та фізичних осіб, яке розміщувалось у цих приміщеннях, чим завдано матеріальні збитки юридичним і фізичним особам на загальну суму 13 мільйонів 834 тисячі 539 гривень 97 копійок, а також пошкоджена та знищена спеціальна техніка органів внутрішніх справ на загальну суму 2 мільйони 824 тисячі 192 гривні;

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Лебедева П.В., Шуляка С.М., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к)

- **вчинення із перевищенням влади та наданих повноважень** співробітниками роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, під керівництвом та з особистою участю заступника командира полку Янішевського О.В. та командира роти Садовника Д.М., а також Аброськіна П.М., Зінченка С.П., Тамтури С.Б., Макарця І.П., Чумака І.Є., Трепачова В.М., Кишканя О.І., Цвігуна О.Ю., Таранухи Є.В., Рябошапки В.В., Мельника В.М., Шафаренка Б.М., Шпильового С.П., Маринченка О.М., Владики І.В., Зарицького Н.М., Горбика Р.А., Пронози Є.К., Шабаша О.О., Псарьова П.Ю., Кравця Ю.Г., Ісакова Д.О., Девятого С.М., Тригубця В.П., Панченка Р.В., Симисюка М.М., офіцера (кулеметника) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенка В.І. і старшого інструктором (з підготовки снайперів) групи інструкторів Хміля Д.О. окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління

Північного ТрК ВВ МВС України та інших не встановлених у ході досудового слідства працівників правоохоронних органів **20.02.2014** на вулиці Інститутській у місті Києві, у **період приблизно з 9 до 17 години**, умисних вбивств 48 осіб беззбройних мітингувальників та замахів на умисне вбивство 85 осіб;

(обставини вчинення вказаного кримінального правопорушення розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедєва П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к)

- **організація** Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., начальником Департаменту ресурсного забезпечення МВС України Зіновим С.М., начальником ГУМВС України в Київській області та одночасно виконувачем обов'язки начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., на виконання вказівки керівника злочинної організації Януковича В.Ф., **незаконного вилучення** приблизно з **15 год. 20.02.2014 і приблизно до 02 год. 21.02.2014** працівниками ГУМВС України в місті Києві зі зберігання частини автоматичної зброї непорушного запасу ГУМВС України в місті Києві (АКС-74У в кількості 1656 штук), та набоїв до цієї зброї (741 960 набоїв калібру 5,45 мм.), її видачу працівникам правоохоронних органів та передачу частини зброї і боєприпасів цивільним особам, які забезпечували подальшу роздачу цієї зброї і найнятим цивільним особам «тітушкам» для подальшого застосування відносно учасників мітингів в центральній частині міста Києва (Майдану Незалежності та прилеглих вулиць), чим Головному управлінню МВС України в місті Києві завдано матеріальні збитки на загальну суму 2 146 713, 00 грн.

Таким чином, з метою збереження влади, члени злочинної організації, у тому числі Якименко О.Г., на чолі з Януковичем В.Ф., у період з 21.11.2013 по 20.02.2014 організували незаконне перешкоджання громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, походів і демонстрацій, які були викликані відмовою від Європейського курсу розвитку держави, що призвело до настання тяжких наслідків у вигляді заподіяння учасникам таких мирних заході тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, вчинення умисних вбивств двох та більше осіб за наступних обставин.

При цьому, у період з **21.11.2013 по 20.02.2014** під час організації та вчинення вказаних злочинів Янукович В.Ф., будучи керівником злочинної організації, діючи у її складі, з метою реалізації злочинних намірів на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій громадян **сприяв зустрічам** членів цієї організації та залучених представників **організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення вищевказаних злочинів, визначав осіб відповідальних за їх вчинення, координував дії цих осіб та здійснював контроль за виконанням ними його злочинних наказів.**

Крім того, Янукович В.Ф. у вказаний вище період часу, реалізуючи злочинні наміри на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій, використовуючи повноваження Президента України, вживав заходи щодо матеріального забезпечення злочинної діяльності цієї організації за рахунок кошторисів установ, що фінансуються з державного бюджету України.

Внаслідок таких протиправних дій, вчинених Президентом України Януковичем В.Ф., членами злочинної організації – Прем'єр-міністром України Азаровим М.Я., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України – начальником Департаменту громадської безпеки МВС України Ратушняком В.І., командувачем внутрішніх військ України Шуляком С.М., Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., його першим заступником та керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцьким В.В., Генеральним прокурором України Пшонкою В.П., начальником ГУМВС України в Київській області Мазаном В.Б.; заступником начальника Головного управління – начальником міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуком П.М., командиром ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Кусюком С.М., Міністром оборони України Лебедевим П.В. та іншими членами цієї організації, а також залученими до вчинення конкретних злочинів службовими особами вищих органів державної влади та правоохоронних органів, представниками організованих груп, здійснено незаконне перешкоджання реалізації Конституційного права громадян України на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, порушено права людини на свободу зібрань та об'єднання, які супроводжувалися насильством, погрозою застосування насильства, застосуванням зброї та спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним та громадським інтересам, а також спричинило тяжкі наслідки, у вигляді умисного протиправного заподіяння смерті двом і більше особам, тяжких тілесних ушкоджень та матеріальних збитків фізичним та юридичним особам на загальну суму **16 мільйонів 658 тисяч 731 гривні 97 копійок**, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (примітка 4 ст. 364 КК України в редакції від 10.11.2015).

Крім того, в результаті протиправних дій Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступників Ратушняка В.І. та Лекаря С.І., директора Департаменту матеріального забезпечення МВС України Зінова П.І. здійснено розтрату майна МВС України шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, що перебувало у її віданні на загальну суму **1 мільйон 177 тисяч 203 гривні 09 копійок**, що в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину та становить особливо великий розмір (примітка 4 ст. 185 КК України в редакції від 04.06.2009).

Також, у відповідь на рішення Президента України Януковича В.Ф. про відмову від підписання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом, громадяни України з 21.11.2013 почали проводити у центральній частині міста Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) безстрокові акції протесту проти цього рішення у формі зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій на підтримку (висловлення солідарності) європейського вектору зовнішньої політики України, мета яких суперечила власним інтересам Януковича В.Ф.

Указані протестні заходи громадян проходили у центральній частині міста Києва згідно з поданими у листопаді–грудні 2013 року до Київської міської державної адміністрації **повідомленнями про проведення безстрокових зібрань громадян** на підтримку європейської інтеграції України.

Реалізацію цього злочинного умислу Янукович В.Ф. у вказаний період часу безпосередньо доручив члену злочинної організації - Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю. та Секретарю Ради національної безпеки і оборони України **Клюєву А.П.** (якому повідомлено про підозру у кримінальному провадженні № 4201400000001025 від 07.10.2014, досудове розслідування у якому зупинено у зв'язку з розшуком підозрюваного), які входили до кола його найближчого оточення та повинні були самостійно розробити план вчинення злочину і забезпечити його виконання за допомогою наданих їм службових та владних повноважень з використанням підлеглих працівників.

Для реалізації злочинного умислу Януковича В.Ф. щодо незаконного перешкоджання проведенню громадянами зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, які відбувались із 21.11.2013 на Майдані Незалежності у місті Києві, Клюєв А.П. залучив заступника Секретаря Ради національної безпеки і оборони України Сівковича В.Л. та голову Київської міської державної адміністрації Попова О.П., а Захарченко В.Ю. залучив начальника Головного управління Міністерства внутрішніх справ України в міста Києві Коряка В.В., якому наказав виконувати усі вказівки Сівковича В.Л. з цього приводу.

22.11.2013 до головних управлінь МВС областей України заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І – членом злочинної організації очолюваної Януковичем В.Ф., на виконання спільного злочинного плану щодо незаконного перешкоджання проведенню громадянами зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, направлено термінові телеграми про відрядження до міста Києва для надання практичної допомоги ГУМВС України в місті Києві підрозділів «Беркут».

На виконання вказаної телеграми територіальними управліннями МВС України до міста Києва відряджено підрозділи «Беркут» з різних областей України у загальній кількості понад 1 тис. осіб.

За злочинним планом, розробленим Клюєвим А.П. учасники акції протесту на Майдані Незалежності у місті Києві у визначений час мали бути витіснені за межі площі працівниками правоохоронних органів із застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів. Оскільки здійснення такої силової акції

працівників правоохоронних органів було явно незаконним, з огляду на відсутність рішення суду про обмеження права цих громадян на проведення зборів, походів, мітингів і демонстрацій існувала реальна загроза негативної оцінки таких дій як в зарубіжних засобах масової інформації, так і у висловлюваннях лідерів провідних держав світу, що було небажаним для замовника цього злочину – Президента України Януковича В.Ф.

З огляду на це передбачалось усунути такі перешкоди у його вчиненні шляхом створення начебто законних підстав для залучення працівників міліції під виглядом забезпечення громадського порядку під час встановлення на Майдані Незалежності новорічної ялинки та проведення робіт із благоустрою площі.

З метою реалізації свого злочинного умислу Янукович В.Ф., будучи керівником злочинної організації, використовуючи повноваження Президента України, 27.11.2013 знаходячись у Адміністрації Президента України по вулиці Банкова, 11, у м Києві, діючи умисно, з метою створення начебто законних підстав для залучення працівників міліції під виглядом забезпечення громадського порядку при встановленні на Майдані Незалежності у місті Києві новорічної ялинки та проведення комунальними службами міста робіт із благоустрою площі, підписав Указ Президента України «Про заходи щодо проведення новорічних і різдвяних свят для дітей» від 27.11.2013 № 653/2013. Діючи за розробленим планом, Секретар Ради національної безпеки і оборони України **Клюєв А.П.** приблизно о **10:00** годині 29.11.2013, перебуваючи в службовому кабінеті за адресою: вулиця Командарма Каменєва, 8, у місті Києві, з метою виконання вказівки Януковича В.Ф. щодо організації незаконного перешкоджання проведенню мітингу із застосуванням фізичного насильства **зателефонував** голові Київської міської державної адміністрації **Попову О.П.** (відповідно до ухвали Шевченківського районного суду міста Києва, судова справа 761/3844/15-к, звільнений від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за ч.2 ст. 28, ст. 340; ч. 5 ст. 27, ч. 3 ст. 365 КК України) та **висунув вимогу** забезпечити прибуття у ніч на 30.11.2013 працівників комунальних служб із спеціальною технікою на Майдан Незалежності для завезення та встановлення елементів конструкції новорічної ялинки, проведення робіт із благоустрою площі. При цьому **Клюєв А.П. повідомив Попова О.П.**, що координацію дій працівників комунальних служб та правоохоронних органів, які повинні будуть забезпечити безперешкодне завезення конструкції новорічної ялинки, буде здійснювати заступник Секретаря Ради національної безпеки та оборони України **Сівкович В.Л.**, вказівки якого є обов'язковими для виконання.

У той же день, 29.11.2013 приблизно о 22:30 годині **Сівкович В.Л.**, виконуючи вказівку Клюєва А.П. з організації та керування підготовкою і вчиненням перевищення влади працівниками правоохоронних органів, контролю та координації дій комунальних служб, з метою виконання злочинного плану Клюєва А.П. та Захарченка В.Ю., спрямованого на досягнення мети Януковича В.Ф. усувати будь-які перешкоди, що можуть загрожувати його владі,

приїхав на робоче місце Попова О.П. – до Київської міської державної адміністрації за адресою: місто Київ, вулиця Хрещатик, 26, та виконуючи свою роль, **перевірив готовність комунальних служб** до завезення конструкції Новорічної ялинки на Майдан Незалежності.

При цьому приблизно о 22-23 годині 29.11.2013 голова Київської міської державної адміністрації **Попов О.П.**, перебуваючи на своєму робочому місці, у присутності Сівковича В.Л. **зателефонував** начальнику ГУМВС в місті Києві **Коряку В.В.** (якому повідомлено про підозру у кримінальному провадженні № 4201400000001025 від 07.10.2014, досудове розслідування у якому зупинено у зв'язку з розшуком підозрюваного) і повідомив про необхідність відтиснення мітингувальників, які залишилися на ніч біля монумента Незалежності на Майдані Незалежності в місті Києві. Коряк В.В. виступив проти залучення працівників міліції до відтиснення громадян та порушення їх права на мирні збори, пояснивши це перебуванням на Майдані Незалежності великої кількості людей. Після цього Попов О.П. передав телефонну слухавку заступнику Секретаря Ради національної безпеки та оборони України **Сівковичу В.Л.**, який шляхом особистого впливу, **вказав Коряку В.В. на необхідність віддання незаконного наказу**, спрямованого на порушення конституційних прав громадян – проведення мітингу.

Усвідомлюючи, що у цей час на Майдані Незалежності триває мирне зібрання громадян, які в такий спосіб публічно висловлювали своє ставлення до відмови керівництва держави та Уряду України підписати Угоду про асоціацію з Європейським Союзом, та що судом не приймалось рішення щодо обмеження прав вказаних осіб на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, Коряк В.В., бажаючи догодити своєму безпосередньому керівництву, погодився вчинити злочинні дії, пов'язані із силовим розгоном учасників мирного зібрання із залученням підлеглих працівників ГУМВС України в місті Києві та доданих підрозділів міліції громадської безпеки інших областей і внутрішніх військ.

Також Сівкович В.Л., діючи з прямим умислом, спрямованим на організацію та керування підготовкою і вчиненням перевищення влади, повідомив Коряку В.В. щодо необхідності пояснити дії, спрямовані на відтиснення громадян, необхідністю прибуття та заїзду на Майдан Незалежності в місті Києві вантажних автомобілів Київської міської державної адміністрації із обладнанням для проведення новорічних заходів у місті Києві.

Таким чином, 30.11.2013 о **01:15** годині начальнику ГУМВС України в місті Києві Коряку В.В. повідомлено про те, що комунальні служби і транспортні засоби з частинами конструкції Новорічної ялинки готові прибути на Майдан Незалежності в місті Києві о 04:00 годині, а тому у зв'язку з цим, під приводом забезпечення прибуття на площу комунальної техніки, необхідно віддати наказ підлеглим працівникам про витіснення учасників мирного зібрання з Майдану Незалежності.

Після цього **Сівкович В.Л.** та **Попов О.П.** приблизно о **02:15** годині 30.11.2013 прибули до особистого службового кабінету Коряка В.В., розташованого у приміщенні ГУМВС України в місті Києві за адресою:

місто Київ, вулиця Володимирська, 15, де Сівкович В.Л. продовжив вчиняти дії, спрямовані на організацію та керування підготовкою і вчиненням перевищення влади, шляхом **особистого впливу на Коряка В.В.** вказав на необхідність витіснити із застосуванням фізичного насильства мітингувальників з Майдану Незалежності в місті Києві, чим порушити їх конституційне право – проведення мітингу.

Виконуючи свою роль у вчиненні злочину, **Коряк В.В.**, діючи за вказівкою Сівковича В.Л., як керівник правоохоронного органу, умисно, явно виходячи за межі наданих йому повноважень, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції та військовослужбовців внутрішніх військ до припинення мітингу на Майдані Незалежності у місті Києві та звільнення площі від учасників протесту, приблизно з **03:00 год. до 03:20 год.** 30.11.2013, перебуваючи в адміністративному приміщенні ГУМВС України в місті Києві, що розташоване за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, **ввідав явно злочинний наказ** заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчуку П.М.** (якому повідомлено про підозру у кримінальному провадженні №42014000000001025 від 07.10.2014, досудове розслідування у якому зупинено у зв'язку з розшуком підозрюваного) організувати силове звільнення Майдану Незалежності від громадян, які перебували на цьому місці, реалізуючи своє конституційне право на збори, та не вчиняли будь-яких протиправних дій, із залученням для цього працівників полку міліції особливого призначення «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві (далі – ПМОП «Беркут»), а також військовослужбовців військових частин №№ 3027, 3028, 3030 внутрішніх військ МВС України, як приданих сил (далі – ВВ МВС України) для охорони громадського порядку.

Федчук П.М., являючись керівником правоохоронного органу, діючи умисно, ігноруючи вимоги Конституції України та інших нормативно-правових актів, якими регламентований порядок проведення мирного зібрання, мітингів та демонстрацій, діючи із мотивів власного кар'єризму, хибно розуміючи інтереси служби, усвідомлюючи, що відсутня заборона суду на проведення будь-яких мітингів на Майдані Незалежності у місті Києві, у зв'язку з чим знаходження там учасників мирного зібрання є правомірним, приступив до виконання явно злочинного наказу Коряка В.В.

З цією метою **Федчук П.М. розробив план** безпосереднього силового розгону учасників мітингу з Майдану Незалежності, який **полягав у тому**, що військовослужбовці ВВ МВС України у кількості 660 осіб повинні вишикуватися по периметру Майдану Незалежності вздовж вулиць Інститутської, Городецького та Хрещатик для недопущення прибуття на площу мешканців міста Києва та інших громадян на підтримку мітингувальників, а екіпіровані засобами захисту та спецзасобами ПР-73, «Тонфа» співробітники ПМОП «Беркут» мали прибути на Майдан Незалежності з боку вулиці Інститутської, вишикуватись у ланцюг уздовж торговельного центру «Глобус» та почати рух у напрямку вулиці Хрещатик для звільнення площі від учасників мирного

зібрання. При цьому передбачалось звільнення Майдану Незалежності від громадян, які реалізовували своє конституційне право на проведення зібрання та не вчиняли будь-яких протиправних дій, за будь-яких обставин, допускалося застосування співробітниками ПМОП «Беркут» надмірного фізичного насильства щодо них, у тому числі з метою їх залякування.

Діючи умисно, на виконання явно злочинного наказу, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, будучи керівником правоохоронного органу, ігноруючи вимоги Конституції України та інших нормативно-правових актів, якими унормований порядок проведення зборів, мітингів та демонстрацій, **віддав незаконний наказ** про організацію витиснення з території Майдану Незалежності в місті Києві громадян, які реалізовували своє конституційне право на мирне зібрання, начальнику управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Мариненку О.І.** (*стосовно якого затверджений обвинувальний акт у кримінальному провадженні №2015000000000561 від 03.03.2015 перебуває на розгляді Шевченківського районного суду міста Києва, судова справа 761/18348/15-к*) та заступнику начальника управління – начальнику відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Бойку С.О.** (*відповідно до ухвали Шевченківського районного суду міста Києва від 22.06.2020, судова справа 761/11648/20, звільнений від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності притягнення до кримінальної відповідальності за ч.2 ст. 28, ч. 4 ст. 41, ст. 340 КК України*), які були керівниками нарядів працівників міліції, залучених до охорони громадського порядку на Майдані Незалежності у місті Києві 29-30.11.2013 року.

Зокрема, 30.11.2013 о **03:28** год. **Федчук П.М.**, перебуваючи у своєму робочому кабінеті, розташованому у приміщенні ГУМВС України в місті Києві, свій злочинний план по силовому звільненню Майдану Незалежності від учасників мирного мітингу довів до відома начальника управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Мариненка О.І.** та наказав йому координувати дії працівників ПМОП «Беркут» та військовослужбовців ВВ МВС України, які будуть задіяні.

Після чого **Федчук П.М.** особисто телефоном віддав такий же, явно злочинний **наказ**, командирі ПМОП «Беркут» **Кусюку С.М.** (*якому повідомлено про підозру у кримінальному провадженні № 4201400000001025 від 07.10.2014, досудове розслідування у якому зупинено у зв'язку з розшуком підозрюваного*) та повідомив командувача Північного оперативного командування ВВ МВС України Бідненка В.М. про залучення військовослужбовців ВВ МВС України до забезпечення громадського порядку на Майдані Незалежності та переведення їх у своє підпорядкування.

Надалі **Мариненко О.І.**, діючи на виконання вищевказаного, явно злочинного, наказу Федчука П.М., усвідомлюючи протиправність своїх дій та безумовного, у разі їх вчинення, порушення законних прав та інтересів громадян,

які на законних підставах знаходились на Майдані Незалежності у місті Києві, приблизно о **04:00 год.** разом з **Бойком С.О.** прибув на вулицю Інститутську, 1, у місті Києві, де у цей час вже перебували командир полку МОП «Беркут» **Кусюк С.М.**, заступник командира полку **Дидюк А.В.**, заступник командира полку – начальник штабу **Тягнирядно М.М.**, заступник командира 1-ої оперативної роти **Скрицький Р.В.** (стосовно якого складено повідомлення про підозру у кримінальному провадженні № 4201400000001025 від 07.10.2014, а досудове розслідування зупинене у зв'язку із розшуком), командир 3-ї оперативної роти **Антонов Є.Ф.**, заступник командира 4-ої оперативної роти **Шевченко Ю.І.**, командир роти спеціального призначення **Садовник Д.М.** (обвинувальний акт стосовно якого у кримінальному провадженні № 6202300000000279 від 29.03.2023 перебуває на розгляді Дарницького районного суду міста Києва, судова справа № 753/9116/23), командир автотранспортної роти **Цикалюк Р.І.** (обвинувальний акт стосовно якого у кримінальному провадженні №6202100000000932 від 01.11.2021 перебуває на розгляді Подільського районного суду міста Києва, судова справа № 758/6166/22), командири підрозділів ВВ МВС України.

У цьому місці **Мариненко О.І.** довів до вищевказаних осіб отриманий від Федчука П.М. **наказ та план щодо силового звільнення** Майдану Незалежності від мітингувальників під приводом необхідності завезення конструкцій Новорічної ялинки та прибирання території площі.

При цьому, **Дидюк А.В., Антонов Є.Ф., Шевченко Ю.І. Тягнирядно М.М.** (щодо яких у кримінальному провадженні № 4201500000000561 від 30.03.2015 затверджений обвинувальний акт, який перебуває на розгляді Шевченківського районного суду міста Києва, судова справа № 761/18348/15-к), **Цикалюк Р.І., Кусюк С.М., Скрицький Р.В.,** та **Садовник Д.М.**, являючись працівниками правоохоронного органу, яким було достовірно відомо, що громадяни, які у цей час перебували на Майдані Незалежності, знаходились там на законних підставах та реалізовували своє право на мирне зібрання, рішень судів про заборону проведення мітингів на Майдані Незалежності та відкритих виконавчих проваджень про примусове звільнення площі від присутності цих громадян не існувало, останні порушень громадського порядку не допускали і не становили будь-якої загрози національній безпеці, всупереч дійсним інтересам служби, які полягали в забезпеченні виконання службових обов'язків начальницьким та рядовим складом органів внутрішніх справ у суворій відповідності до вимог законодавства, натомість діючи із мотивів кар'єризму, особистої лояльності до свого керівництва та готовності у зв'язку з цим виконувати накази, незважаючи на їх очевидну незаконність, **погодилися взяти участь** у незаконному витисненні громадян, які реалізовували своє конституційне право на мирні збори, з Майдану Незалежності із застосуванням сили та спеціальних засобів без передбачених законодавством підстав.

Надалі, заступник начальника управління – начальник відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України

в місті Києві **Бойко С.О., віддав наказ** на вишиковування військовослужбовців внутрішніх військ МВС України по периметру Майдану Незалежності вздовж вулиць Інститутської, Городецького та Хрещатик, а також віддав наказ співробітникам управління громадської безпеки для здійснення контролю за встановленням огороження – металевих щитів, вздовж вулиці Інститутська, Хрещатик та Городецького, з метою забезпечення витіснення учасників мирного зібрання у визначеному співробітниками ПМОП «Беркут» напрямку, недопущення повернення осіб, що приймали участь у мирному зібранні на Майдан Незалежності та прибуття на площу мешканців міста Києва, а також інших осіб на підтримку мітингувальників.

Після цього **Бойко С.О. віддав наказ про початок руху співробітників ПМОП «Беркут»** та їх переміщення зі сторони вулиці Інститутської на прилеглу до Монументу Незалежності територію Майдану Незалежності з метою зайняття позицій для подальшого витиснення громадян, які концентрувались, зокрема, на сходах Монументу Незалежності, реалізовували своє право на мирне зібрання та будь-яких порушень громадського порядку не здійснювали.

При цьому, Кусюку С.М., Дидюку А.В., Тягнирядну М.М., Скрицькому Р.В., Антонову Є.Ф., Шевченко Ю.І. та Цикалюку Р.І., котрі як працівники правоохоронного органу, будучи наділеними владою та службовими повноваженнями, усвідомлювали, що учасники мирного зібрання, які у цей час перебували на Майдані Незалежності, знаходились там на законних підставах, рішень судів про заборону мирних зібрань на Майдані Незалежності та відкритих виконавчих проваджень про примусове звільнення площі від учасників мирного зібрання не існувало, учасники мирного зібрання порушень громадського порядку не допускали і не становили будь-якої загрози національній безпеці, однак, діючи протиправно із мотивів власного кар'єризму, хибно розуміючи інтереси служби та намагаючись в такий спосіб отримати преференції для подальшого просування по службі, **погодилися взяти участь у незаконному силовому звільненні Майдану Незалежності від громадян**, які реалізовували своє конституційне право на мирні збори, тобто вступили у попередню змову на спільне вчинення протиправних дій.

Для звільнення Майдану Незалежності Кусюк С.М., Дидюк А.В., Тягнирядно М.М., Скрицький Р.В., Антонов Є.Ф., Шевченко Ю.І. та командир автотранспортної роти ПМОП «Беркут» підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Цикалюк Р.І., діючи за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві, **залучили підлеглих співробітників 1-ї, 3-ї, 4-ї оперативних рот, роти спеціального призначення та частини особового складу автотранспортної роти ПМОП «Беркут»,** підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві у загальній кількості близько 180 співробітників, котрі були екіпіровані засобами захисту, а також спецзасобами ПР-73, «Тонфа». При цьому саме Кусюк С.М., Дидюк А.В. та Тягнирядно М.М. мали віддати наказ командирам зазначених рот Скрицькому Р.В., Антонову Є.Ф., Шевченку Ю.І. та Цикалюку Р.І., почати наступ та безпосередньо здійснювати організацію, керівництво та координацію

завідомо протиправними діями при витісненні учасників мирного зібрання та силовому звільненні Майдану Незалежності.

Діючи за попередньою домовленістю, після зайняття **660 військовослужбовцями ВВ МВС України** позицій навколо Майдану Незалежності, на площу увійшли більше **180 співробітників ПМОП «Беркут»** під командуванням Кусюка С.М., Тягнирядна М.М., Дидюка А.В., Скрицького Р.В., Антонова Є.Ф. Шевченка Ю.І., Садовника Д.М. та Цикалюка Р.І., вишикувалися у шеренгу уздовж торговельного центру «Глобус».

Приблизно о **04:07** годині 30.11.2013 командир ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, **Кусюк С.М.**, виконуючи свою роль у вчиненні злочину, засобами радіозв'язку **ввідав явно злочинний наказ** своїм заступникам Дидюку А.В., Тягнирядну М.М., заступнику командира 1-ої оперативної роти Скрицькому Р.В., командиру 3-ої оперативної роти Антонову Є.Ф., заступнику командира 4-ої оперативної роти Шевченку Ю.І., командиру роти спеціального призначення Садовнику Д.М. та командиру автотранспортної роти ПМОП «Беркут» підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Цикалюку Р.І., які були розосереджені на Майдані Незалежності і перебували поруч з дислокацією підпорядкованих їм у той час співробітників, **про початок силового розгону учасників мирного зібрання.**

Отримавши наказ свого безпосереднього командира, діючи за попередньою змовою у складі групи осіб Дидюк А.В., Тягнирядно М.М., Скрицький Р.В., Шевченко Ю.І., Антонов Є.Ф., Садовник Д.М та Цикалюк Р.І., усвідомлюючи його злочинний характер та суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди для здоров'я громадян, діючи умисно, з вказаних мотивів, за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві, **наказали особовому складу** підпорядкованих їм 1-ої, 3-ої, 4-ої оперативних рот, роти спеціального призначення та автотранспортної роти розпочати рух в напрямку вулиці Хрещатик та витіснити учасників акції протесту за межі площі.

На виконання цього наказу співробітники 1-ої, 3-ої, 4-ої оперативних рот, роти особливого призначення та частини особового складу автотранспортної роти ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, вишикувані у ланцюг, **почали рух із займаної раніше позиції, відтісняючи учасників мирного зібрання** із Майдану Незалежності за межі площі в напрямку вулиці Хрещатик. При цьому, невстановлені на цей час органом досудового розслідування співробітники 1-ої, 3-ої, 4-ої оперативних рот, роти спеціального призначення та частини особового складу автотранспортної роти ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, не маючи законних підстав для застосування фізичної сили та спеціальних засобів, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», в порушення Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР № 49 від 27 лютого 1991 року, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, без попередження про намір їх застосування, вчиняючи дії, що ображають особисту гідність громадян, **стали наносити множинні удари**

спецзасобами «ПР-73», «Тонфа», руками та ногами по різним частинам тулубу, а також по головам учасникам мирного зібрання, змушуючи їх під тиском фізичного насильства якнайшвидше залишити площу. Продовжуючи протиправні дії, вже після залишення учасниками мирного зібрання Майдану Незалежності невстановлені співробітники ПМОП «Беркут», з метою недопущення їх повернення на площу, продовжили витіснення вказаних осіб по вулиці Хрещатик, наносячи при цьому множинні удари спецзасобами «ПР-73», «Тонфа», руками та ногами.

У цей час командир автотранспортної роти ПМОП «Беркут» підпорядкованого ГУМВС України Цикалюк Р.І. та Кусюк С.М., Тягнирядно М.М., Дидюк А.В., Скрицький Р.В., Антонов Є.Ф., Шевченко Ю.І., Садовник Д.В. перебували поруч з підлеглими працівниками **здійснювали керівництво** вчиненням ними злочинних дій, пов'язаних із безпідставним застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів, нанесенням тілесних ушкоджень потерпілим, продовжували координувати їх протиправні дії, спрямовані на якнайшвидше звільнення Майдану Незалежності від учасників мирного зібрання, тобто самі являлись співучасниками перевищення влади і службових повноважень, а також особисто здійснював такі дії стосовно громадян.

Продовжуючи протиправні дії, **близько 05 години ранку 30.11.2013** командир автотранспортної роти ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, **Цикалюк Р.І.**, будучи службовою особою, діючи умисно перебуваючи біля входу у підземний перехід по вулиці Хрещатик (на стороні з непарною нумерацією) міста Києва на Майдані Незалежності, **здійснюючи керівництво та координацію діями** невстановлених співробітників ПМОП «Беркут», спрямованих на якнайшвидше припинення мирного зібрання та звільнення території Майдану Незалежності з метою незаконного перешкоджання подальшому проведенню мирного зібрання громадян на Майдані Незалежності та унеможливлення повернення для участі у мирному зібранні, на виконання злочинного наказу, з неодноразовим висуненням вимоги залишення території майдану Незалежності, здійснюючи поштовхи, учасників мирного зібрання **почали рух шеренгою вниз по сходах** до підземного переходу не пропускаючи нікого до території Майдану Незалежності, монументу Незалежності та пам'ятника засновникам Києва.

Під загрозою можливого застосування співробітниками ПМОП «Беркут» фізичної сили і спеціальних засобів, учасники мирного зібрання вимушені були рухатися у визначеному командиром автотранспортної роти ПМОП «Беркут» при ГУМВС України в місті Києві Цикалюком Р.І. напрямку і, як наслідок, були витіснені співробітниками правоохоронного органу до підземного переходу вулиці Хрещатик.

Внаслідок вказаних злочинних дій **Януковича В.Ф.**, Міністра внутрішніх справ України **Захарченка Ю.В.**, Секретаря Ради національної безпеки та оборони України **Клюєва А.П.**, його заступника **Сівковича В.Л.**, начальника ГУМВС України в місті Києві **Коряка В.В.** заступника начальника Головного

управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчука П.М.**, начальника управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Мариненка О.І.**, заступника начальника управління – начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Бойка С.О.**, командира полку МОП «Беркут» **Кусюка С.М.**, заступника командира полку **Дидюка А.В.**, заступника командира полку – начальника штабу **Тягниридна М.М.**, заступника командира 1-ої оперативної роти **Скрицького Р.В.**, командира 3-ї оперативної роти **Антонова Є.Ф.**, заступника командира 4-ої оперативної роти **Шевченка Ю.І.**, командира роти спеціального призначення **Садовника Д.М.**, командира автотранспортної роти **Цикалюка Р.І.** та інших невстановлених на цей час працівників та керівників підрозділів ПМОП «Беркут», та військовослужбовців ВВ МВС України, у період часу з 04 год. 07 хв. до 04 год. 22 хв. 30.11.2013, співробітниками підрозділів ПМОП «Беркут» та військовослужбовцями ВВ МВС України було незаконно здійснено силовий розгін учасників зборів громадян, які перебували біля Монументу Незалежності та пам'ятника засновникам Києва, в результаті чого внаслідок протиправного та надмірного застосування фізичної сили та спеціальних засобів, **заподіяно тілесні ушкодження різного ступеня тяжкості, зокрема тілесних ушкоджень середньої тяжкості 6 особам, легких тілесних ушкоджень 49 особам, та вчинено насильницькі дії, які завдали фізичного болю або що ображають особисту гідність потерпілого 41 громадянину.**

У зв'язку із вчиненням зазначених вище умисних дій, **Кусюк С.М.** притягнутий до кримінальної відповідальності:

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008) та статтею 340 КК України Кримінального кодексу України за незаконне перешкоджання проведенню зборів, мітингів, яке було вчинено службовою особою, за попередньою змовою групою осіб, із застосуванням фізичного насильства

- за частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008) та частиною третьою статті 365 КК України (стаття 365 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008, № 1508-VI від 11.06.2009, № 2808-VI від 21.12.2010; в редакції Закону № 3207-VI від 07.04.2011) за перевищення влади за попередньою змовою групою осіб, тобто в умисному вчиненні працівником правоохоронного органу дій, які явно виходять за межі наданих їй прав і повноважень, що супроводжувалося насильством, застосуванням спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілих, діями, які спричинили тяжкі наслідки.

Обставини вчинення Кусюком С.М. вказаних кримінальних правопорушень розслідуються у кримінальному провадженні № 42014000000001025 від 07.10.2014, досудове розслідування зупинено у зв'язку з його розшуком.

Крім того, у період з **21.11.2013 по 20.02.2014** під час організації та вчинення вказаних злочинів Янукович В.Ф., будучи керівником злочинної організації, діючи у її складі, з метою реалізації злочинних намірів на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій громадян **сприяв зустрічам** членів цієї організації та залучених представників **організованих груп для розроблення планів і умов спільного вчинення вищевказаних злочинів, визначав осіб відповідальних за їх вчинення, координував дії цих осіб та здійснював контроль за виконанням ними його злочинних наказів.**

Крім того, Янукович В.Ф. у вказаний вище період часу, реалізуючи злочинні наміри на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій, використовуючи повноваження Президента України, вживав заходи щодо матеріального забезпечення злочинної діяльності цієї організації за рахунок кошторисів установ, що фінансуються з державного бюджету України.

Внаслідок таких протиправних дій, вчинених Президентом України Януковичем В.Ф., **членами злочинної організації** – Прем'єр-міністром України Азаровим М.Я., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України – начальником Департаменту громадської безпеки МВС України Ратушняком В.І., командувачем внутрішніх військ України Шуляком С.М., Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., його першим заступником та керівником Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцьким В.В., Генеральним прокурором України Пшонкою В.П., начальником ГУМВС України в Київській області Мазаном В.Б.; заступником начальника Головного управління – начальником міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуком П.М., командиром ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві Кусюком С.М., Міністром оборони України Лебедевим П.В. та іншими членами цієї організації, а також залученими до вчинення конкретних злочинів службовими особами вищих органів державної влади та правоохоронних органів, представниками організованих груп, здійснено незаконне перешкоджання реалізації Конституційного права громадян України на проведення зборів, мітингів, походів і демонстрацій, порушено права людини на свободу зібрань та об'єднання, які супроводжувалися насильством, погрозою застосування насильства, застосуванням зброї та спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілого, діями, за відсутності ознак катування, що завдало істотної шкоди охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним та громадським інтересам, а також спричинило тяжкі наслідки, у вигляді умисного протиправного заподіяння смерті двом і більше особам, тяжких тілесних ушкоджень та матеріальних збитків фізичним та юридичним особам на загальну суму **16 мільйонів 658 тисяч 731 гривні 97 копійок**, які у двісті п'ятдесят і більше разів перевищують неоподатковуваний мінімум доходів громадян (примітка 4 ст. 364 КК України в редакції від 10.11.2015).

Крім того, в результаті протиправних дій Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступників Ратушняка В.І. та Лекаря С.І., директора Департаменту матеріального забезпечення МВС України Зінова П.І. здійснено розтрату майна МВС України шляхом зловживання службовою особою своїм службовим становищем, що перебувало у її віданні на загальну суму **1 мільйон 177 тисяч 203 гривні 09 копійок**, що в шістсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян на момент вчинення злочину та становить особливо великий розмір (примітка 4 ст. 185 КК України в редакції від 04.06.2009).

Також, в результаті організованих Януковичем В.Ф. 20.02.2014 протиправних дій Захарченка В.Ю., Мазан В.Б., Зінов П.І. шляхом зловживання своїм службовим становищем, за пособництва Діхтяра М.В., Степанчука В.Б., Калетина Р.С., заволоділи вогнепальною зброєю та боєприпасами непорушного запасу ГУМВС України в місті Києві, яка у з метою незаконної їх видачі працівникам підрозділів ПМОП «Беркут» та інших підрозділів МВС України, та найнятим цивільним особам, так званим «тітушкам», для застосування до мітингувальників, які знаходились в центральній частині міста Києва, чим спричинено матеріальну шкоду ГУМВС України в місті Києві у **розмірі 2 мільйони 146 тисяч 712 гривень 77 копійок**, що в двісті п'ятдесят і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян та є тяжкими наслідками (примітка 4 до ст. 364 КК України в редакції 07.04.2011).

При цьому, **підготовка Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедєвим П.В. плану дій**, спрямованих на обмеження масових зібрань людей (зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій) у центральній частині міста Києва (майдан Незалежності та прилеглі вулиці) на виконання вказівок Януковича В.Ф. **здійснювалася завчасно.**

Так, у період з 20.01.2014 по 18.02.2014 членами злочинної організації **Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедєвим П.В.**, на виконання вказівки її керівника Януковича В.Ф., **здійснено підготовку безпосереднього плану перешкоджання проведенню зібрань громадян** у центральній частині м. Києва, організація та координація цієї роботи доручена першому заступнику Голови Служби безпеки України – керівнику Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцькому В.В.

У свою чергу, Тоцький В.В., використовуючи свої владні та службові повноваження заступника Голови Служби безпеки України та керівника Антитерористичного центру при Службі безпеки України, в тому числі щодо здійснення координації діяльності суб'єктів боротьби з тероризмом, у період з 20.01.2014 по 18.02.2014 для реалізації плану щодо перешкоджання проведенню зібрань громадян у центральній частині м. Києва **вжив таких заходів:** організував залучення та зосередження у м. Києві військовослужбовців **Центру спеціальних операцій «Альфа» Служби безпеки України** (далі – ЦСО «А» СБУ), у тому числі з регіональних підрозділів, яким видано штатне озброєння (*рішення керівника АТЦ при СБУ № 33/37Т від 31.01.2014; завдання № 5/2/2-6964*

від 23.01.2014; № 51/5-40497 від 23.01.2014); військовослужбовців **загону спеціальних призначень «Омега» внутрішніх військ МВС України** (далі – ЗСП «Омега» ВВ МВС України), у тому числі з регіональних підрозділів, яким видано штатне озброєння (розпорядження НР.3/2/2-150 від 22.01.2014; НР.1/24-147 від 22.01.2014; НР. 3/10/3-174 від 24.01.2014); **військовослужбовців територіальних командувань внутрішніх військ МВС України** (розпорядження НР.1/22-123 від 20.01.2014; НР. 3/2/2-261 від 31.01.2014; НР. 3/17/1-370 від 12.02.2014; № 51/5-40589 (ДСК) від 26.01.2014; лист № 7/40дск від 20.01.2014); додаткового особового складу **міліції особливого призначення «Беркут», відділу швидкого реагування «Сокіл», підрозділам Державної автомобільної інспекції, патрульної служби** тощо, яким видано штатне озброєння (наказ № 67 від 27.01.2014; наказ № 100 від 06.02.2014); організував **прийняття змін до нормативно-правових актів**, які дозволили додатково використовувати спецзасоби (світлошумові гранати, водомети) щодо учасників зібрань громадян (постанови Кабінету Міністрів України № 12, 13, 14 від 22.01.2014); організував поставки **спеціальних засобів** виробництва російської федерації «Дрейф-2», «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М» тощо (акти на прийом матеріальних цінностей № 2/6 від 24.01.2014 та №2/6/1 від 01.02.2014); налагодив **координацію між суб'єктами боротьби із тероризмом**, організував визначення відповідальних (листи № 33/233 від 21.01.2014; № 51/5-40497 від 23.01.2014 тощо); організував **матеріально-технічне забезпечення**, зокрема забезпечення залучених підрозділів спецтехнікою, спецзасобами, автомобільною та інженерною технікою тощо (розпорядження НР. 3/22/1-177 від 24.01.2014; НР. 3/2/1-195 від 26.01.2014; НР. 3/12-212 від 28.01.2014; лист №1175/Рт від 23.01.2014); організував розроблення алгоритму дій щодо зупинки Київського метрополітену, відключення електро- та водопостачання, блокування ЗМІ тощо.

Зокрема, Янукович В.Ф. у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, бажаючи залякати учасників мітингів, походів і демонстрацій, примусити відмовитися від організації масових заходів та участі в них, вирішив надати працівникам правоохоронних органів додаткові повноваження при охороні громадського порядку, зокрема **застосовувати водомети за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С**, та спеціальні засоби посиленої дії (виробництва російської федерації), які не були прийняті на озброєння правоохоронних органів України, а також приймати рішення відповідним керівникам органів внутрішніх справ про тимчасове обмеження руху транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

Для цього Янукович В.Ф. у період з 21.11.2013 по 18.02.2014, виступаючи організатором перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів і державних установ, діючи умисно, з метою перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, доручив членам очолюваної ним злочинної організації, зокрема Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., його заступнику Ратушняку В.І. та іншим, ужити необхідних заходів, у тому числі незаконних і протиправних, для

постачання спеціальних засобів посиленої дії з території російської федерації та забезпечити прийняття органами виконавчої влади нормативно-правових актів, що дозволять їх прийняття на озброєння правоохоронними органами і застосування стосовно мітингувальників.

Діючи на виконання незаконних вказівок Януковича В.Ф., у січні 2014 року, більш точна дата органом досудового розслідування не встановлена, Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю., перебуваючи в приміщенні Міністерства за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно, в особистих інтересах та інтересах керівника злочинної організації Януковича В.Ф., а також інших її учасників, перевищуючи свої службові повноваження, вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи Закон України «Про міліцію» та інші нормативні акти, з метою перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, вирішив у незаконний спосіб озброїти підлеглі підрозділи органів внутрішніх справ спеціальними засобами посиленої дії, які не були прийняті на озброєння правоохоронних органів України.

З цією метою Захарченко В.Ю., продовжуючи реалізовувати вищевказаний злочинний умисел, перевищуючи службові повноваження, за не встановлених слідством обставин, всупереч ст. 5 Угоди про співробітництво між Міністерством внутрішніх справ України та Міністерством внутрішніх справ російської федерації від 04.06.2009 (далі – Угода), без укладення угоди домовився із МВС російської федерації про постачання на користь МВС України низки спеціальних засобів посиленої дії для подальшого їх використання під час незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

Тоді ж, у січні 2014 року, з метою реалізації злочинного наміру Януковича В.Ф. щодо перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій Захарченко В.Ю., перевищуючи свої службові повноваження, доручив заступникам Міністра внутрішніх справ України Лекарю С.І. *(щодо якого обвинувальні акти у кримінальних провадженнях № 4201400000001256 від 12.11.2014 та №6202200000000858 від 24.10.2022 розглядаються Головіївським районним судом міста Києва, судова справа № 757/1580/15-к)*, Ратушняку В.І. *(щодо якого у кримінальному провадженні № 42016000000002929 від 19.10.2016 затверджений обвинувальний акт перебуває на розгляді Святошинського районного суду міста Києва, судова справа № 757/19903/22-к)*, а також директору Департаменту матеріального забезпечення МВС України Зінову П.І. *(щодо якого у кримінальному провадженні № 42016000000002929 від 19.10.2016 затверджений обвинувальний акт перебуває на розгляді Святошинського районного суду міста Києва, судова справа № 757/19903/22-к)* всупереч зазначеній Угоді організувати постачання спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації для використання під час силового розгону мітингувальників у м. Києві та внесення Кабінетом Міністрів України змін до Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку в

частині, що стосується можливості застосування поставлених із російської федерації спеціальних засобів.

У свою чергу Зінов П.І., діючи за вказівкою Захарченка В.Ю., за попередньою змовою з ним та іншими вищевказаними співучасниками, перебуваючи 21.01.2014 на території російської федерації, перевищуючи свої службові повноваження, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, вказані спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України і їх використання в Україні заборонено, забезпечив поставку, під особистим супроводом літаком цивільної авіації Ан-12, реєстраційний номер повітряного судна UR-САН, рейс номер UKL 4034, за маршрутом аеропорт «Чкаловський» російська федерація до аеропорту «Київ» (Жуляни), спеціальних засобів посиленої дії МВС російської федерації у кількості 6020 штук, а саме: виробу «Факел-С» (2013 р.в.) 1050 штук, виробу «Заря-2» (2013 р.в.) 480 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 480 штук, ручних димових гранат білого диму РДГ-2 (2009 р.в.) 2520 штук, ручних дратівливих гранат РГР (2009 р.в.) 495 штук, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки (2011 р.в.) 495 штук, ручних аерозольних гранат «Дрейф-2» (2013 р.в.) 500 штук.

На виконання незаконної вказівки Захарченка В.Ю., який діяв за згодою та з відома Януковича В.Ф., Лекарь С.І., будучи працівником правоохоронного органу, перевищуючи надані йому службові повноваження, діючи за попередньою змовою з іншими співучасниками, з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, 21.01.2014 у не встановлений слідством час та у невстановленому місці підписав заяву № 1077 на адресу Київської міжрегіональної митниці Міністерства доходів та зборів України про можливість розміщення на відповідальне зберігання для митного оформлення на складах МВС України поставлених з території російської федерації спеціальних засобів, чим забезпечив укладення між Київською міжрегіональною митницею та Центральною базою ресурсного забезпечення МВС України договору № 298 відповідального зберігання від 21 січня 2014 року.

На підставі вказаного договору спеціальні засоби виробництва російської федерації поміщено до складів на території Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України за адресою: м. Київ, вул. Святошинська, 27.

При цьому Захарченко Ю.В. протягом січня 2014 року, але не пізніше 21.01.2014 та 22.01.2014, з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, діючи на виконання спільного злочинного плану та вказівок Януковича В.Ф., доручив члену злочинної організації Ратушняку В.І. організувати розроблення та внесення на розгляд Кабінету Міністрів України **проектів змін до чинних нормативних актів, які б давали можливість працівникам міліції застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані від МВС російської федерації; застосування водометів за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С, за рішенням відповідного керівника**

органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

У свою чергу, Ратушняк В.І., перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно та на виконання незаконних вказівок Януковича В.Ф. і Захарченка В.Ю., виконуючи відведену йому роль у злочинному плані, будучи працівником правоохоронного органу, протягом січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перевищуючи свої службові повноваження, достовірно знаючи, що повний перелік спеціальних засобів та правила їх застосування встановлюються Кабінетом Міністрів України, доручив у порушення ст. 14 Закону про міліцію підготовку проектів внесення змін до Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР № 49 від 27.02.1991, за відсутності висновків Міністерства охорони здоров'я України (органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони здоров'я) та Генеральної прокуратури України, підлеглим працівникам Департаменту громадської безпеки Міністерства внутрішніх справ України – начальнику Департаменту Крикуну О.О., начальнику відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Серединському А.П., головному інспектору відділу організації служби управління організації служби, роботи конвойних підрозділів, спеціальних установ і судової міліції Бабичу І.С. та іншим невстановленим працівникам МВС України.

В подальшому, впродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, Серединський А.П. і Бабич І.С. (щодо яких у кримінальному провадженні № 62021000000000302 від 20.04.2021 обвинувальний акт перебуває на розгляді Печерського районного суду міста Києва, судова справа № 757/54196/23-к), будучи службовими особами, діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри та перевищуючи службові повноваження, достовірно знаючи перелік спеціальних засобів, які перебувають на озброєнні правоохоронних органів України, за вказівкою заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І. розробили проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку», згідно з якою передбачалося внести до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 (ЗП УРСР, 1991 р., № 3, ст. 18; Офіційний вісник України, 1997 р, число 32, с. 4; 2001 р., № 47, ст. 2089), такі зміни: 1) абзац сьомий підпункту «б» після слова і цифри «Сирень-3» доповнити словом і цифрою «Дрейф-2»; 2) у підпункті «в»: абзац третій після слова «Заря» доповнити словами і цифрою «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М»; доповнити підпункт абзацом такого змісту: «ручна димова граната»; 2. Міністерству внутрішніх справ привести свої нормативні-

правові акти у відповідність з цією постановою, а також проекти постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження **Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян**» та «Про внесення змін до **пункту 16 Правил застосування спеціальних засобів** при охороні громадського порядку».

Вказаними змінами надавалась можливість працівникам МВС України застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, незаконно отримані від МВС російської федерації та які не пройшли встановлену законом процедуру випробувань, не отримали висновків центрального органу у сфері охорони здоров'я України щодо можливості їх використання та не були прийняті на оснащення та озброєння органів МВС України, а також використовувати водомети без обмежень за температурою їх застосування та за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати руху транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

Надалі Бабич І.С., перебуваючи у вказаному місці 21.01.2014, продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри, підготував листи за підписом Ратушняка І.В. № 977/Рт, № 978/Рт, № 979/Рт, якими цього ж дня проекти постанов Кабінету Міністрів України скерував до Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства юстиції України, Міністерства фінансів України, Міністерства доходів і зборів України листами, Генеральної прокуратури України, Служби безпеки України, Управління державної охорони України; до Державної пенітенціарної служби України, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України для проведення правових експертиз та відповідного погодження.

При цьому висновки Міністерства охорони здоров'я України та Генеральної прокуратури України за результатами розгляду цих листів отримані не були.

Далі, упродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, Серединський А.П. і Бабич І.С., будучи службовими особами, діючи умисно, у складі злочинної організації продовжуючи реалізовувати спільні злочинні наміри організованої групи, та перевищуючи свої службові повноваження, передали заступнику Міністра внутрішніх справ України Ратушняку В.І. раніше підготовлений проект постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку», згідно з якою передбачалося внести до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27 лютого 1991 р. № 49 (ЗП УРСР, 1991 р., № 3, ст. 18; Офіційний вісник України, 1997 р, число 32, с. 4; 2001 р., № 47, ст. 2089), такі зміни: 1) абзац сьомий підпункту «б» після слова і цифри «Сирень-3» доповнити словом і цифрою «Дрейф-2»; 2) у підпункті «в»: абзац третій після слова «Заря» доповнити словами і цифрою «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М»;

доповнити підпункт абзацом такого змісту: «ручна димова граната»; 2. Міністерству внутрішніх справ привести власні нормативні-правові акти у відповідність з цією постановою, а також проекти постанов Кабінету Міністрів України «Про затвердження **Порядку проведення додаткових заходів захисту безпеки громадян**» та «Про внесення змін до пункту 16 **Правил застосування спеціальних засобів** при охороні громадського порядку».

Упродовж січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у приміщенні Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, заступник Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І., діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи спільні злочинні дії спрямовані на незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій шляхом застосування до мітингувальників спеціальних засобів виробництва російської федерації, передав Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю. розроблені його підлеглими працівниками Серединським А.П. і Бабичем І.С. проекти постанов Кабінету Міністрів України, які б надавали можливість працівникам міліції застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані з МВС російської федерації, використовувати водомети за будь-якої температури повітря, а також обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремих ділянках місцевості та об'єктах.

У свою чергу Захарченко В.Ю., протягом січня 2014 року, але не пізніше 21 січня 2014 року, перебуваючи у службовому кабінеті Міністерства внутрішніх справ України за адресою: м. Київ, вул. Богомольця, 10, діючи умисно, у складі злочинної організації, продовжуючи спільні злочинні дії, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, а такі спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України, перевищуючи свої службові повноваження, передав заступнику Міністра внутрішніх справ України Лекарю С.І. проекти постанов Кабінету Міністрів України щодо змін до чинних нормативних актів, розроблені Серединським А.П. і Бабичем І.С., які давали можливість працівникам МВС України застосовувати світлошумові, газові та димові гранати, отримані з МВС російської федерації, а також використовувати водомети без обмежень за температурою їх застосування та за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступу громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти, та дав Лекарю С.І. вказівку взяти участь у засіданні Кабінету Міністрів України, запланованому на 22 січня 2014 року, для внесення змін до нормативно-правових актів у сфері охорони громадського порядку.

Разом із цим Лекарь С.І., будучи працівником правоохоронного органу, усвідомлюючи протиправність підготовленого проекту змін до нормативно-правових актів у сфері охорони громадського порядку (перелік спеціальних засобів не був погоджений висновками Міністерства охорони здоров'я України та Генеральної прокуратури України), за вказівкою Захарченка В.Ю. 22.01.2014 особисто вніс проекти постанови Уряду на розгляд Кабінету Міністрів України

безпосередньо під час засідання цього органу, **умисно не повідомивши членів Уряду про його завідому незаконність.**

Після цього Прем'єр-міністр України Азаров М.Я., який головував на засіданні Кабінету Міністрів України, перевищуючи свої службові повноваження, діючи з грубим порушенням процедури, встановленої ч. ч. 1–3, 6 статті 51 Закону України «Про Кабінет Міністрів України» (у редакції Закону від 07.10.2010 № 2591-VI), Регламенту Кабінету Міністрів України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 950 від 18.07.2007, вніс на розгляд Уряду проекти цих постанов, незважаючи на відсутність погодження та висновків відповідних відомств, зокрема Міністерства охорони здоров'я України, як центрального органу виконавчої влади із забезпечення реалізації державної політики у сфері охорони здоров'я, і Генеральної прокуратури України.

Цього ж дня Азаров М.Я. забезпечив прийняття Кабінетом Міністрів України цих постанов.

Так, постановою Уряду від 22.01.2014 № 13 до пункту 12 Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку внесено зміни **про можливість застосування спецзасобів** ручної газової гранати «Дрейф-2» та світлошумових гранат «Заря-2», «Факел-С», «Пламя-М» та ручних димових гранат, які в порушення чинного законодавства не пройшли експертизи на предмет можливості та порядку їх застосування до людей, тобто за відсутності погодження Міністерства охорони здоров'я України – центрального органу виконавчої влади у сфері охорони здоров'я.

Постановами Уряду від 22.01.2014 № 14 дозволялося **застосовувати водомети за будь-якої температури атмосферного повітря, в тому числі нижче 0 град. С**, а постанова від 22.01.2021 № 12 дозволяла за рішенням відповідного керівника органу внутрішніх справ тимчасово обмежувати рух транспорту, доступ громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти.

При цьому за ініціативою Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. та його заступника Ратушняка В.І. Кабінетом Міністрів України прийнято постанову від 27.01.2014 № 18, якою внесено зміни до пункту 2 Порядку проведення додаткових заходів безпеки громадян, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22.01.2014 № 12, якими визначено, що додаткові заходи захисту безпеки громадян можуть проводитися на територіях та вулицях, де проходять вуличні збори і демонстрації громадян, зокрема: вулиці Грушевського від повороту на Маріїнський парк до провулку Кріпосного, провулки Кріпосний і Виноградний до перехрестя з вулицею П. Орлика, вулиця П. Орлика від провулку Виноградного до провулку К. Гордієнка, вулиця Академіка Богомольця до перехрестя з вулицею Шовковичною, вулиця Ольгинська від вулиці Городецького до вулиці Інститутської, проїзд від вулиці Інститутської до провулку Музейного, вулиця Грушевського від провулку Музейного до Петрівської алеї та інші.

Тобто такі зміни залишали питання наявності інформації про можливі порушення громадського порядку та загрози екстремістських дій на розсуд

органів внутрішніх справ, що дає їм необмежені дискреційні повноваження на власний розсуд обмежувати рух транспортних засобів на вулицях, дорогах, об'єктах (територіях), а також доступ громадян на окремі ділянки місцевості та об'єкти. Ураховуючи викладене, такі зміни не відповідали Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та практиці Європейського суду з прав людини, оскільки після прийняття Урядом постанов від 22.01.2014 № № 12, 13, 14 вони без підпису Азарова М.Я. та на виконання його усної вказівки були опубліковані у газеті «Урядовий кур'єр», у зв'язку із чим набрали чинності.

У подальшому рішеннями Окружного адміністративного суду міста Києва від 02.04.2014 та 07.04.2014 постанови Уряду від 22.01.2014 №№ 12, 13, 14 визнані незаконними, нечинними та скасовані. При цьому постанова Уряду від 27.01.2014 № 18 скасована постановою Кабінету Міністрів України від 18.06.2014 № 191.

Крім того, Зінов П.І., продовжуючи спільні злочинні дії, достовірно знаючи, що Угода між МВС України та МВС російської федерації на поставку спеціальних засобів не укладалась, указані спеціальні засоби не прийняті на озброєння МВС України, перевищуючи свої службові повноваження, забезпечив поставку 24.01.2014 літаком цивільної авіації Ан-12, реєстраційний номер повітряного судна UR-САН, рейс номер UKL 4063, за маршрутом аеропорт «Чкаловський» російська федерація до аеропорту «Гостомель» Україна таких спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації в кількості 7386 штук, а саме: виробу «Факел-С» (2013 р.в.) 450 штук, виробу «Заря-2» (2013 р.в.) 560 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 560 штук, виробу «Пламя-М» (2013 р.в.) 460 штук, ручних димових гранат білого диму РДГ-26 (2009 р.в.) 4020 штук, 40 мм постріл акустичної та світлозвукової дії (2010 р.в.) 216 штук, ручних гранат подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа» (2011 р.в.) 600 штук, ручних аерозольних гранат «Дрейф-2» (2013 р.в.) 500 штук.

На підставі раніше укладеного договору відповідального зберігання № 298 від 21.01.2014 між Київською міжрегіональною митницею та Центральною базою ресурсного забезпечення МВС України вказані спеціальні засоби, згідно з додатком № 2 до договору, також були поміщені до складів на території Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України за адресою: м. Київ, вул. Святошинська, 27.

У подальшому Ратушняк В.І., у не встановлений слідством час 24.01.2014, будучи службовою особою, перевищуючи службові повноваження, діючи з метою незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів та демонстрацій шляхом застосування до мітингувальників спеціальних засобів посиленої дії виробництва російської федерації, достовірно знаючи, що відповідно до вимог п. 3 постанови Кабінету Міністрів України № 1807 від 20.11.2003 «Про затвердження Порядку здійснення державного контролю за міжнародними передачами товарів військового призначення», для розмитнення товарів зазначеної категорії суб'єкт поставки зобов'язаний надати митним органам дозвіл Державної служби експортного контролю України на їх

імпорт, власноручно підписав заяви № 3, № 4 до вказаної служби про надання дозволу на імпорт ввезених із російської федерації спеціальних засобів.

Того ж дня Захарченко В.Ю., будучи службовою особою, перевищуючи службові повноваження, реалізуючи спільні злочинні наміри, достовірно знаючи, що відповідно до вимог вищезазначеної постанови Кабінету Міністрів України для розмитнення товарів зазначеної категорії суб'єкт поставки зобов'язаний надати митним органам дозвіл на їх імпорт, власноручно підписав та скерував лист № 1302/Зр до Державної служби експортного контролю України про надання дозволу на імпорт ввезених із російської федерації спеціальних засобів.

На підставі зазначених підписаних Захарченком В.Ю. і Ратушняком В.І. листа і заяви, 24.01.2014 МВС України надано дозвіл на імпорт указаних товарів, які поряд з іншими документами надані митним органам і стали підставою для їх розмитнення та сплати митних платежів.

Одразу після цього 24.01.2014 перший заступник начальника Департаменту громадської безпеки МВС України Поготов С.М., виконуючи свої функції у реалізації злочинного плану щодо незаконного перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій шляхом силового розгону його учасників правоохоронними органами, діючи умисно, у складі злочинної організації, перевищуючи владу та службові повноваження, достовірно знаючи, що отримані спеціальні засоби російського виробництва не прийняті на озброєння МВС України, у зв'язку з чим не можуть застосовуватися працівниками правоохоронних органів, **особисто підписав такі документи: рапорт від імені начальника ДГБ МВС України Крикуна О.О. від 24.01.2014** за вхідним № 1877 від 25.01.2014, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо необхідності придбання для потреб підрозділів міліції громадської безпеки **спеціальних засобів:** виробу «Заря-2» – 3000 одиниць, виробу «Пламя-М» – 3000 одиниць, виробу «Дрейф-2» – 3000 одиниць, виробу АСЗ-40 «Свирель» – 3000 одиниць, виробу «Факел-С» – 3000 одиниць, виробу РДГ-2б – 3000 одиниць, виробу «Дрофа» – 3000 одиниць; **рапорт від імені начальника ДГБ МВС України Крикуна О.О. від 24.01.2014** за вхідним № 1875 від 25.01.2014, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо виділення МОП «Беркут» ГУМВС України в м. Києві спеціальних засобів: «Дрейф-2» – 200 од., «Факел-С» – 550 од., та «Заря-2» – 180 од.

Надалі до вказаного рапорту заступником МВС України Ратушняком В.І. вчинено резолюцію: «Зінову П.І. Забезпечити виконання».

У подальшому Зіновим П.І. на підставі рапортів Поготов С.М. підготовлено розподіл вищевказаних спеціальних засобів № 25/1/7-343 від 24.01.2014 про їх видачу до ГУМВС України в м. Києві, який затвердив заступник Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І.

Крім того, 18.02.2014 начальник ДГБ МВС України Крикун О.О. особисто підписав підготовлений Серединським А.П. **рапорт № 10/2-1318 від 18.02.2014**, адресований заступнику МВС України Ратушняку В.І., щодо виділення для потреб ГУМВС в місті Києві **спеціальних засобів:** «Заря-2» – 735 одиниць;

«Пламя-М» – 1515 одиниць; «Факел-С» – 995 одиниць; «Дрейф-2» – 998 одиниць; ручна димова граната – 1000 одиниць.

Надалі 18.02.2014 заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І. затверджено розподіл за № 25/1/7-918, згідно з яким для забезпечення ГУМВС України в м. Києві виділено спеціальні засоби: «Заря-2» – 735 одиниць, «Пламя-М» – 1515 одиниць, «Факел-С» – 995 одиниць, «Дрейф-2» – 998 одиниць, ручна димова граната – 1000 одиниць, на виконання якого за **видатковою накладною № 2/72 від 18.02.2014** з Центральної бази ресурсного забезпечення МВС України до ГУМВС в м. Києві відпущено спеціальні засоби згідно з переліком, загальною кількістю **5243** одиниці.

Зазначеними діями Ратушняк В.І. спільно із Крикуном О.О., Зіновим П.І., Серединським А.П., Поготовим С.М. та іншими співробітниками МВС України **забезпечили видачу вищевказаних спеціальних засобів підрозділам органів внутрішніх справ та створили передумови для подальшого їх застосування** працівниками правоохоронних органів до мітингувальників 18.02.2014 та 19.02.2014 у центральній частині міста Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) під час силового витіснення учасників мирної акції протесту.

Окрім цього, у період з 07.12.2013 по 20.02.2014 Міністр оборони України **Лебедєв П.В.**, діючи умисно, з метою реалізації спільного з керівником злочинної організації Януковичем В.Ф. та іншими її учасниками злочинного плану щодо незаконного перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій **організував виділення спеціальної техніки та обладнання для обмеження права вільного пересування вулицями центральної частини м. Києва** 91-ї одиниці вантажної автомобільної техніки (КАМАЗи – 21 одиниця, ЗІЛи – 45 одиниць, КРАЗи – 8 одиниць, УРАЛи – 11 одиниць, МАЗи – 3 одиниці, ГАЗ-66 – 1 одиниця, БАТ-2 (бульдозер на артилерійському тягачі) – 2 одиниці), три прожектори АНП-90 на базі автомобілів ЗІЛ-130, одну станцію озвучення на базі автомобіля КАМАЗ-4310 та військовослужбовців Збройних Сил України з 36 військових частин.

У свою чергу, Федчук П.М., реалізуючи спільний злочинний план Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Мазана В.Б. та інших учасників злочинної організації, у період часу з 16.02.2014 по 17.02.2014 у не встановленому досудовим розслідуванням місці дав указівку **командиру ПМОП «Беркут», підпорядкованому ГУМВС України в місті Києві, Кусюку С.М. завезти до центральної частини міста Києва набої 12 калібру, споряджені свинцевою картечцю**, які не перебували на балансі МВС України та були закуплені за не встановлених досудовим розслідуванням обставин, з метою подальшого озброєння вказаними набоями окремих працівників спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України для їх використання шляхом спорядження цих набоїв до помпових рушниць «Форт 500А» та «Форт 500М1» для заподіяння мітингувальникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

На виконання вказаного явно злочинного наказу Федчука П.М. **командир ПМОП «Беркут» Кусюк С.М.**, діючи за попередньою змовою з іншими учасниками злочинної організації – Януковичем В.Ф., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Мазаном В.Б., Федчуком П.М. та іншими залученими до вчинення злочинів особами, організував 17.02.2014 у денний час доби доставку невстановленими автотранспортними засобами разом із патронами травматичної дії 12-го калібру «Терен-12П», «Терен-12К» набоїв 12 калібру, споряджених свинцевою картеччю, до вулиці Михайла Грушевського у місті Києві, на територію проведення акцій протесту, з метою подальшого їх використання для розгону та залякування учасників заходів громадянського протесту.

Цього ж дня, у денний час доби, на вулиці Михайла Грушевського біля Маріїнського парку та приміщення Жовтневого палацу у місті Києві не встановленими досудовим розслідуванням особами на виконання вищезазначеного явно злочинного наказу проведено видачу патронів 12 калібру, споряджених свинцевою картеччю, окремим співробітникам МОП «Беркут» ГУМВС України у Харківській області та іншим невстановленим співробітникам підрозділів МОП «Беркут».

Отримавши набої 12 калібру, споряджені свинцевою картеччю, вказані працівники міліції стали їх зберігати в себе до подальших розпоряджень керівництва, усвідомлюючи, що зможуть використати ці набої шляхом зарядження помпових рушниць «Форт 500А» та «Форт 500М1» та здійснення пострілів у мітингувальників і заподіяння, як наслідок, різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

У подальшому 18.02.2014 учасниками масових заходів (зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій) **організовано вуличний похід громадян** з майдану Незалежності вулицями центральної частини м. Києва (Інститутська, Грушевського, Шовковична, Садова, Кріпосний провулок) до будівлі Верховної Ради України (вул. Грушевського, 5) для проведення мітингу з метою публічного висловлення підтримки (солідарності) голосуванню народними депутатами України в парламенті за повернення до Конституції 2004 року, що передбачала обмеження повноважень Президента України.

При цьому про проведення вказаного заходу учасниками зібрань громадян було повідомлено завчасно – 16.02.2014 зі сцени на Майдані Незалежності, а також розповсюджено у засобах масової інформації.

Будучи обізнаним про такі масові заходи та місця їх проведення, сприймаючи їх як загрозу обмеження своєї влади та повноважень, Президент України Янукович В.Ф., **не пізніше 18.02.2014, вирішив здійснити розгін їх учасників силами правоохоронних органів.**

При цьому Янукович В.Ф., маючи намір перешкодити зібранням громадян та залякати їх учасників, примусити до відмови від подальшої організації та участі у таких заходах, вирішив організувати розгін указаного вуличного походу та мітингу з особливою жорстокістю шляхом заподіяння їх учасникам різного

ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

Для цього Янукович В.Ф., діючи як керівник злочинної організації, у порушення вимог статей 3, 34, 68 Конституції України віддав вказівку Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., Голові Служби безпеки України Якименку О.Г. та Міністру оборони України Лебедєву П.В. здійснити 18.02.2014 силами очолюваних ними правоохоронних органів із залученням сил та засобів Збройних Сил України, у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, силовий розгін учасників громадського протесту та повне звільнення від мітингувальників центральної частини міста Києва, у тому числі будівель, які ними використовувались.

За розробленим Якименком О.Г., Захарченком В.Ю. та Лебедєвим П.В. злочинним планом, узгодженим з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., 18.02.2014 **передбачалося силове звільнення від мітингувальників спочатку території урядового кварталу**, а саме вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в районі Маріїнського парку, а **надалі – Майдану Незалежності і прилеглих вулиць**, у тому числі будівлі Федерації профспілок України де розташовувався штаб національного спротиву, та передбачалось застосування до учасників зібрань громадян, у разі здійснення ними спротиву, надмірного фізичного насильства, спеціальних засобів у вигляді помпових рушниць, споряджених патронами із зарядами свинцевого дроби, а також світлошумових гранат з метою їх залякування та заподіяння тілесних ушкоджень.

Водночас Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю., Міністр оборони України Лебедєв П.В. та інші невстановлені особи для реалізації спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану щодо повного припинення масових зібрань людей у м. Києві, з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про відмову в організації масових заходів протесту та участі в них у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) та в інших населених пунктах України, вирішили використати повноваження правоохоронних органів на застосування сили і зброї, яке надає законодавство для протидії тероризму, не маючи для цього законних підстав.

Якименко О.Г. та Захарченко В.Ю., продовжуючи реалізацію спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, спрямованого на припинення зібрань громадян у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) силами та засобами ввірених їм правоохоронних відомств, вирішили в порушення вимог статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу із тероризмом» **створити штучні підстави для проведення антитерористичної операції.**

Так, Захарченко В.Ю. для виконання протиправної вказівки Януковича В.Ф. щодо силового розгону учасників масових заходів шляхом

заподіяння її учасникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб, який відбувся 18.02.2014 у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях), залучив інших учасників злочинної організації – заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., командувача внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляка С.М., тимчасово виконувача обов'язків начальника Головного управління МВС України в місті Києві Мазана В.Б., заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, **Кусюка С.М.**, а також командирів приданих сил із числа підрозділів міліції громадської безпеки, відряджених з інших регіонів України.

За розробленим Захарченком В.Ю. злочинним планом, узгодженим з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., мітингувальники на майдані Незалежності в місті Києві у визначений час мали бути витіснені за межі майдану Незалежності працівниками правоохоронних органів із застосуванням фізичної сили та спеціальних засобів, таких, як помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранат сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукових гранат «Терен-7» і «Терен-7м» та недозволених до використання на території України спеціальних засобів виробництва російської федерації, а саме: світлошумових гранат «Факел-С», «Заря-2», «Пламя», ручних гранат подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручних аерозольних гранат «Дрейф-2», ручних дратівливих грант РГР, ручних дратівливих гранат підвищеної потужності та безпеки, ручних димових гранат, які були видані впродовж лютого 2014 року працівникам окремих спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України.

У свою чергу начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України **Шуляк С.М.**, перевищуючи владу та свої службові повноваження, діючи з метою реалізації єдиного з керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., злочинного плану, спрямованого на перешкоджання громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, діючи спільно з членами злочинної організації – Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушняком В.І., виконувачем обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., заступником начальника Головного управління – начальником міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуком П.М. та іншими залученими до вчинення злочинів працівниками правоохоронних органів, напередодні проведення громадянами у центральній частині міста Києва мітингу та вуличної ходи, 17.02.2014 перебуваючи у приміщенні Головного управління внутрішніх військ МВС України за адресою: м. Київ, вул. Народного Ополчення, 9а, **затвердив рішення**, яким виділив у розпорядження керівництва ГУМВС України в м. Києві на період з

18.02.2014 по 19.02.2014 **військовослужбовців військових частин** управління Північного територіального командування та приданих сил військових частин управлінь Західного, Південного, Центрального, Східного та Кримського територіальних командувань **загальною кількістю 6136 військовослужбовців** екіпірованих засобами захисту та спецзасобами.

Крім того 18.02.2014, діючи на виконання доручення Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляк С.М. продовжуючи реалізовувати спільний із ним, Януковичем В.Ф. та іншими членами злочинної організації злочинний план **підписав телеграму №3/2/2-410** адресовану начальникам територіальних командувань та додатково виділив у розпорядження керівництва ГУМВС України в м. Києві військовослужбовців військових частин управлінь Центрального, Південного, Кримського, Східного та Західного територіальних командувань.

При цьому, начальник Головного управління – командувач внутрішніх військ МВС України Шуляк С.М., для виконання протиправної вказівки Януковича В.Ф. щодо силового розгону учасників вуличного походу та керівництва з цією метою діями підлеглих військовослужбовців ВВ МВС України приблизно з 9 години 18.02.2014 перебував у центральній частині міста Києва (поблизу Майдану Незалежності, вулиць Інститутської та Михайла Грушевського).

Виконуючи відведені функції у реалізації спільного злочинного плану, тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б., 18.02.2014 у період з 09 год 10 хв** (більш точний час слідством не встановлено), перебуваючи в приміщенні ГУМВС України в Київській області за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, будучи представником влади, до повноважень якого належить загальне керівництво ГУМВС України в місті Києві, діючи умисно, явно виходячи за межі наданої йому влади та службових повноважень, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення акцій протесту на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення площі Незалежності і прилеглих до неї територій у межах урядового кварталу від мітингувальників, **доручив** заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчуку П.М. безпосередньо на місці організувати силове звільнення території в межах урядового кварталу, а надалі майдану Незалежності та прилеглих вулиць від громадян, які там перебували, із залученням для цього співробітників ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, та підрозділів МОП «Беркут» з інших регіонів України, а також військовослужбовців окремих військових частин внутрішніх військ МВС України як приданих сил (далі – ВВ МВС України) для охорони громадського порядку шляхом заподіяння мітингувальникам різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, у тому числі тяжких, заподіяння смерті двом та більше особам способом, небезпечним для життя багатьох осіб.**

У свою чергу, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, будучи представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, за попередньою змовою з Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., його заступником Ратушняком В.І., начальником Головного управління – командувачем внутрішніх військ Міністерства внутрішніх справ України Шуляком С.М., тимчасово виконувачем обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазаном В.Б., у складі злочинної організації, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, особисто та телефонним зв'язком погоджуючи свої злочинні дії з вищевказаними особами, почав реалізацію злочинного плану силового розгону учасників мітингу з майдану Незалежності та прилеглих територій у межах урядового кварталу, який полягав у тому, що військовослужбовці ВВ МВС України повинні оточити територію майдану Незалежності, тобто вишикуватися вздовж вулиць Інститутської, Михайла Грушевського та Хрещатик, а озброєні спеціальними засобами «ПР-73», «Тонфа», деякі помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранатами сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукowymi гранатами «Терен-7» і «Терен-7м», світлошумовими гранатами «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручними гранатами подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручними аерозольними гранатами «Дрейф-2», ручними дратівливими гранатами РГР, ручними дратівливими гранатами підвищеної потужності та безпеки, ручними димовими гранатами співробітники спецпідрозділів «Беркут» МВС України – здійснити наступ на учасників мітингу з метою силової зачистки території майдану Незалежності та прилеглих до нього вулиць Інститутської, Михайла Грушевського, Кріпосного провулку та інших, які входили в урядовий квартал.

Так, 18.02.2014, у період часу приблизно з 10 години до 12 години, більш точний час слідством не встановлено, перебуваючи на вулиці Шовковичній у місті Києві, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, будучи представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, ігноруючи вимоги Конституції України та інших нормативно-правових актів, якими регламентований порядок проведення зборів, мітингів і демонстрацій, діючи умисно, за попередньою змовою з іншими учасниками злочинної організації Януковичем В.Ф., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Шуляком С.М., Мазаном В.Б. та іншими залученими до вчинення злочинів особами, віддав явно злочинний наказ заступнику начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Спаських Ю.В.** на здійснення силового розгону учасників мітингів, зборів та демонстрацій, які перебували на вулицях Інститутській, Шовковичній та Кріпосному провулку в місті Києві, силами спецпідрозділів

БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області на чолі з командиром Лукашем В.С. та БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області на чолі з командиром Пацеляком Р.Я. у максимально жорстокий спосіб із застосуванням надмірного фізичного насильства, зброї та спеціальних засобів посиленої дії.

У свою чергу, командири зазначених підрозділів **Пацеляк Р.Я.** і **Лукаш В.С.** погодилися організувати незаконне силове звільнення співробітниками підпорядкованих їм підрозділів вулиць Інститутської, Шовковичної та Кріпосного провулку в місті Києві від учасників акцій протесту, які там перебували у вказаний час, про що віддали накази про силове відтиснення громадян з указаних вулиць, із застосуванням в особливо жорстокий спосіб надмірного фізичного насильства, зброї та спеціальних засобів посиленої дії, в тому числі гумових палиць, помпових рушниць «Форт-500А», гранат сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6».

Крім того, 18.02.2014, у період часу приблизно з 10 години до 12 години, не встановлені в ході досудового розслідування працівники УГБ ГУМВС України в місті Києві, перебуваючи на вулиці Михайла Грушевського у місті Києві в районі Маріїнського парку, на виконання злочинного плану Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю. та інших учасників злочинної організації щодо перешкоджання проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій передали явно злочинний наказ Федчука П.М. співробітникам спецпідрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в АР Крим та інших регіонів України, військовослужбовцям окремих військових частин ВВ МВС України здійснити у взаємодії з озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, силовій розгін мітингувальників, які перебували на території вулиці Михайла Грушевського та Маріїнського парку в місті Києві, шляхом їх жорстокого побиття із застосуванням зброї, фізичного насильства, спеціальних засобів, інших засобів, пристосованих для нанесення тілесних ушкоджень та заподіяння смерті.

Виконуючи явно злочинний наказ заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., заступника начальника відділу забезпечення масових заходів управління громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Спаських Ю.В., командирів підрозділів Лукаша В.С., Пацеляка Р.Я. та інших не встановлених осіб, працівники підрозділів БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях та інших регіонів України вирушили з вулиці Михайла Грушевського в районі Маріїнського парку до вулиці Інститутської через вулицю Шовковичну.

У подальшому, у період часу приблизно з 11 год до 12 год 18.02.2014, Федчук П.М. і Спаських Ю.В., перебуваючи поруч із будівлею Верховної Ради України по вулиці Шовковичній, координуючи на місці дії командирів БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Лукаша В.С. та БМОП «Беркут» ГУМВС України у Львівській області Пацеляка Р.Я., а також інших не встановлених у ході досудового слідства працівників правоохоронних органів, віддали команду розпочати рух колони працівників міліції по проїжджій

частині вулиці Інститутської у напрямку Кловського узвозу в місті Києві з метою блокування проходу вулицями Інститутською, Садовою та Шовковичною, а також Кріпосним провулком та Маріїнським парком у місті Києві під час руху учасників мітингів та демонстрацій до будівлі Верховної Ради України.

На виконання незаконного наказу Федчука П.М., який був доведений ним Спаських Ю.В., командири підрозділів БМОП «Беркут» у Харківській та Львівській областях Лукаш В.С., Шаповалов В.В., Пацеляк Р.Я., а також інші не встановлені в ході досудового слідства працівники правоохоронних органів, перебуваючи на вулиці Інститутській у місті Києві, у період часу приблизно з 12 години до 15 години 18.02.2014, рухаючись проїжджою частиною по вулиці Інститутській у напрямку до Кловського узвозу в місті Києві, а працівники підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в АР Крим та інших регіонів України, військовослужбовці окремих військових частин ВВ МВС України, які діяли, у тому числі, на виконання незаконних вказівок начальника Головного управління – командувача внутрішніх військ МВС України Шуляка С.М., разом із залученими озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, які перебували на вулиці Михайла Грушевського та Маріїнського парку в місті Києві, у зазначений період часу, рухаючись проїжджою частиною по вулиці Михайла Грушевського та уздовж Маріїнського парку з боку Верховної Ради України, тобто у складі двох груп, діючи з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про відмову в організації масових заходів протесту та участі в них у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях) та в інших населених пунктах України, без попередження про намір застосування фізичної сили та спеціальних засобів та не маючи законних підстав для цього, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49, вимог пункту 201 Статуту патрульно-постової служби міліції України, затвердженого наказом МВС України від 28.07.1994 № 404, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, здійснили силове відтиснення мітингувальників та при цьому застосували грубу фізичну силу і спеціальні засоби, а саме: гумові палиці «ПР-73», помпові рушниці «Форт-500А», «Форт 500М1», споряджені патронами травматичної дії 12-го калібру «Терен-12П», «Терен-12К», у тому числі деякі набоями 12 калібру свинцевої картечі, а також світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати виробництва російської федерації.

При цьому Шаповалов В.В., Лукаш В.С. і Спаських Ю.В., будучи обізнаними про наявність в окремих працівників БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській та Львівській областях набойів, споряджених свинцевою

картеччю, чітко усвідомлювали, що їх використання прямо заборонено законом, створює небезпеку для життя та здоров'я людини і призведе до умисних вбивств та спричинення вогнепальних поранень людей.

Так, окремі співробітники спецпідрозділів МОП «Беркут» МВС України, а саме: міліціонер відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 1 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Белов О.Ю., міліціонер відділення № 1 взводу № 2 оперативної роти № 2 БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Гончаренко В.А., психолог групи кадрового забезпечення БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській області Бондаренко С.В. та інші невістановлені працівники зазначених підрозділів, діючи на виконання явно злочинного наказу керівників МВС України – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., керівництва ГУМВС України у місті Києві – тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчук П.М., який був доведений до них через Спасських Ю.В., Лукаша В.С. та Шаповалова В.В., 18.02.2014 у період часу приблизно з 12 години 00 хвилин до 15 години (більш точний час слідством не встановлено), перебуваючи на тротуарній частині вулиці Інститутської неподалік фасадної частини будинку № 24/7 на відстані близько 20–40 метрів від натовпу мітингувальників, які перебували на проїжджій частині перехрестя вулиці Інститутської та Кріпосного провулку, будучи озброєними помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А» та «Форт-500М1», зарядженими патронами зі свинцевою картеччю 12 калібру та патронами «Герен 12К» та «Герен 12П», усвідомлюючи злочинний характер своїх дій та їх наслідки у вигляді спричинення тілесних ушкоджень, вбивства двох і більше осіб із числа мітингувальників, їх небезпечність для життя багатьох людей, маючи умисел на позбавлення життя двох і більше осіб із числа учасників мітингу, без попередження, діючи умисно, навівши в напрямку мітингувальників вищевказані помпові рушниці, здійснювали невибірково постріли з різної дистанції по натовпу мітингувальників.

Будучи свідками застосування проти учасників мітингів, зборів та демонстрацій помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А» та «Форт-500М1», заряджених патронами зі свинцевою картеччю 12 калібру та патронами «Герен 12К» та «Герен 12П» Гончаренком В.А., Беловим О.Ю., Бондаренком С.В. та іншими невістановленими особами з числа працівників правоохоронних органів, учинених на виконання злочинного наказу Федчука П.М., доведеного до їх відома Спасських Ю.В., а також будучи свідками вбивства 4–х осіб, спричинення учасникам мітингів, зборів та демонстрацій вогнепальних поранень, а також надмірного та грубого застосування щодо останніх фізичної сили, учасники мітингів, зборів та демонстрацій почали залишати Кріпосний провулок у бік вулиці Михайла Грушевського, станції метро «Арсенальна» та Маріїнського парку.

Унаслідок злочинних дій працівників правоохоронних органів, учинених на виконання явно злочинного наказу керівників МВС України – Міністра

внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., командувача ВВ МВС України Шуляка С.М. та керівництва ГУМВС України в місті Києві – тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М. та інших невстановлених керівників підрозділів правоохоронних органів, у період часу приблизно з **10 години до 16 години 18.02.2014** співробітниками БМОП «Беркут» ГУМВС України в Харківській, Львівській областях, АР Крим та іншими підрозділами МОП «Беркут» МВС України, військовослужбовцями окремих військових частин ВВ МВС України разом із залученими озброєними представниками злочинних угруповань та найнятими цивільними особами, так званими тітушками, незаконно здійснено силовий розгін учасників зборів громадян, які перебували на вулицях Шовковичній, Садовій, Інститутській, Михайла Грушевського, Кріпосному провулку, Липській, Ольгинській, Банковій, Європейській площі та Маріїнському парку в місті Києві, у результаті чого у ході протиправного та надмірного застосування фізичної сили, спеціальних засобів та прихованого застосування боєприпасів (набоїв) для вогнепальної зброї заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді смерті **4 осіб, замахів на умисне вбивство 10 осіб, спричинення тяжких тілесних ушкоджень 24 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 99 особам, легких тілесних ушкоджень 250 особам, а також вчинення насильницьких дій, які завдали фізичного болю та не спричинили тілесних ушкоджень 2 особам.**

З метою зупинення протистоянь між підрозділами правоохоронних органів та мітингувальниками біля Верховної Ради України, прилеглих вулиць та у Маріїнському парку, за результатами домовленостей лідерів фракцій у кабінеті Голови Парламенту Рибака В.В. **18.02.2014 у період часу приблизно з 15 до 16 години** в приміщенні Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ, вулиці Банкова, 11, відбулася зустріч та проведені перемовини Президента України Януковича В.Ф. та представника мітингувальників Турчинова О.В., за результатами якої прийнято рішення про зупинення силових дій підрозділів правоохоронних органів, з одного боку, та повернення всіх учасників вуличного походу та демонстрації на майдан Незалежності – з іншого.

Проте Президент України Янукович В.Ф. жодних заходів щодо припинення силового протистояння та відведення підрозділів правоохоронних органів не вжив, а навпаки, дав вказівки Голові Служби безпеки України Якименку О.Г., Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю., Міністру оборони України Лебедєву П.В. та іншим залученим особам щодо продовження реалізації спільного плану на перешкоджання зібранням, мітингам, вуличним походам і демонстраціям у центральній частині міста Києва, а саме: повне звільнення майдану Незалежності та прилеглих вулиць від учасників зібрань громадян у визначений спільним планом спосіб.

Продовжуючи свою злочинну діяльність, Президент України Янукович В.Ф., діючи спільно та узгоджено з членами злочинної організації –

Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю., Міністром оборони України Лебедевим П.В. та іншими невстановленими особами для реалізації їх спільного злочинного плану щодо повного припинення зібрань, мітингів, вуличних походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва, **вирішив використати повноваження правоохоронних органів на застосування сил і засобів, у тому числі вогнепальної зброї, які надає законодавство для протидії тероризму, не маючи для цього жодних законних підстав.**

При цьому **Якименко О.Г., Захарченко В.Ю. і Лебедєв П.В.,** продовжуючи реалізацію спільного з Януковичем В.Ф. злочинного плану, спрямованого на припинення зібрань громадян у центральній частині м. Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях) силами та засобами ввірених їм відомств, усвідомлюючи, що спровоковані правоохоронцями зіткнення під час проведення вуличного походу та мітингу біля Верховної Ради України вже призвели до заподіяння смерті 4 особам, замахів на умисне вбивство 10 осіб та отримання мітингувальниками різного ступеня тяжкості тілесних ушкоджень, зокрема 24 особам заподіяно тяжкі тілесні ушкодження, 99 – середньої тяжкості тілесні ушкодження, 250 – легкі тілесні ушкодження та 2 особам завдано насильницьких дій, які спричинили фізичний біль, **вирішили** в порушення вимог статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу із тероризмом» **створити штучні підстави та організувати незаконне проведення антитерористичної операції.**

Усвідомлюючи вимоги законодавства та відсутність жодних законних підстав для організації і проведення антитерористичної операції і загалом на перешкоджання проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю. та Міністр оборони України Лебедєв П.В. на виконання злочинного плану Януковича В.Ф. стали вчиняти скоординовані дії, спрямовані на розгін під виглядом антитерористичної операції учасників мітингу, що відбувався у місті Києві на Майдані Незалежності.

Реалізуючи отриману від Януковича В.Ф. вказівку, **Голова Служби безпеки України Якименко О.Г.** 18.02.2014, перебуваючи у приміщенні Служби за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33, перевищуючи свої службові повноваження, діючи за вказівкою та в інтересах Януковича В.Ф., у складі злочинної організації, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, усупереч вимогам Закону України «Про Службу безпеки України» **шляхом надання злочинного наказу доручив** своєму першому заступнику – керівнику Антитерористичного центру при Службі безпеки України Тоцькому В.В. та начальнику ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголеву О.Ю., які також були учасниками злочинної організації, та іншим не встановленим слідством співробітникам Служби безпеки України, **використовуючи сили та засоби суб'єкті в боротьби з тероризмом, у тому числі центру спеціальних операцій боротьби з тероризмом,**

захисту учасників кримінального судочинства та працівників правоохоронних органів Служби безпеки України (далі – ЦСО «А» СБУ), **здійснити силовий розгін мітингувальників на майдані Незалежності** в місті Києві, що й здійснювалось співробітниками залучених підрозділів 18.02.2014 та 19.02.2014.

У свою чергу, Міністр внутрішніх справ України **Захарченко В.Ю.** 18.02.2014, перебуваючи у приміщенні Міністерства за адресою: місто Київ, вулиця Богомольця, 10, перевищуючи свої службові повноваження, діючи в інтересах Януковича В.Ф., у складі злочинної організації, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи вимоги Закону України «Про міліцію», шляхом надання злочинного наказу доручив своєму заступнику Ратушняку В.І., який за розподілом обов'язків керував підрозділами міліції громадської безпеки, зокрема спецпідрозділами «Беркут», командувачу внутрішніми військами МВС України Шуляку С.М., тимчасово виконувачу обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазану В.Б., заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуку П.М., командирі ПМОП «Беркут», підпорядкованому ГУМВС України в місті Києві, Кусюку С.М. та іншим невстановленим працівникам органів внутрішніх справ, які своїм основним завданням на цих посадах вважали служіння особисто Януковичу В.Ф., організувати силами ввірених їм підрозділів силовий розгін мітингувальників на майдані Незалежності в місті Києві із застосуванням надмірного фізичного насильства, спеціальних засобів, спеціальної техніки та вогнепальної зброї.

Крім того, згідно з розробленим злочинним планом до участі у проведенні антитерористичної операції та перешкоджанні проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій було залучено члена злочинної організації – Міністра оборони України Лебедева П.В., який, виконуючи свою роль у вчиненні злочину, повинен був забезпечити передачу в оперативне підпорядкування Антитерористичного центру при Службі безпеки України спецобладнання (прожектори та станції озвучення) та забезпечити її супроводження до місць дислокації.

При цьому організаторам та учасникам вказаного злочину, тобто Януковичу В.Ф., Якименку О.Г., Тоцькому В.В., Щеголеву О.Ю., Захарченку В.Ю., Ратушняку В.І., Лебедеву П.В., Шуляку С.М., Мазану В.Б., Федчуку П.М., **Кусюку С.М.** та іншим невстановленим працівникам правоохоронних органів, було достовірно відомо, що мітингувальники для забезпечення проведення акцій протесту розмістилися в окремих будівлях центральної частини міста Києва, у тому числі в будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, де ними були організовані приміщення для обігріву, відпочинку, надання медичної допомоги тощо.

Відповідно до пункту 2 постанови Президії Федерації профспілок України від 02.12.2013 № П-21-1 «Про мирну акцію протесту «Євромайдан» підприємствам «Господарське управління Федерації профспілок України» та

«Комбінат харчування» було надано дозвіл на здавання в оренду окремих приміщень будівлі Федерації профспілок України для здійснення прийому громадян народними депутатами України, можливості обігріву і харчування учасників мітингу «Євромайдан», надання їм медичної допомоги.

Надалі, 02.12.2013, між підприємством «Господарське управління Федерації профспілок України» та народним депутатом України Кубівим С.І. укладено договір № 128 про оренду окремих приміщень будівлі Федерації профспілок України.

Таким чином, перебування мітингувальників у будівлі Федерації профспілок України відбувалося на законних підставах.

Ураховуючи вказані обставини, на виконання вказівок Януковича В.Ф. щодо незаконного перешкоджання проведенню мітингу Головою Служби безпеки України **Якименком О.Г.** спільно з Міністром внутрішніх справ України **Захарченком В.Ю.**, Міністром оборони України **Лебедєвим П.В.** та іншими не встановленими слідством особами, які були організаторами перевищення влади та службових повноважень підпорядкованими працівниками, **вирішено реалізувати завчасно розроблений план силового розгону мітингувальників**, який передбачав забезпечення силами та засобами суб'єктів боротьби із тероризмом, зокрема органів внутрішніх справ, за підтримки сил та засобів Збройних Сил України, **звільнення від мітингувальників майдану Незалежності та прилеглих вулиць**, на яких вони розмістились, а силами та засобами ЦСО «А» СБУ – **витіснення мітингувальників із будівлі Федерації профспілок України для припинення роботи Штабу національного супротиву** шляхом проведення силової фази антитерористичної операції.

При цьому, у період з 10 год. 18.02.2014 до 02.30 год. 19.02.2014 до таких протиправних дій у центральній частині м. Києва (у Маріїнському парку, Софіївській площі, вулицях М. Грушевського, Інститутській, Прорізній, Великій Житомирській та Володимирській) залучалися найняті цивільні особи, так звані тітушки, які діючи на власний розсуд, перешкоджаючи масовим зібранням, **створювали штучні підстави для застосування сил і засобів суб'єктів боротьби із тероризмом**, зокрема вчиняли хуліганство із застосуванням вогнепальної та холодної зброї, інших предметів, спричинення різного ступеню тяжкості тілесних ушкоджень, замаху на умисні вбивства та умисні вбивства.

Водночас підготовка до можливого застосування сил і засобів суб'єктів боротьби з тероризмом була безпідставно організована ще із січня 2014 року.

Зокрема, 31.01.2014 Головою СБУ Якименком О.Г. з цією метою затверджено рішення № 33/37Т від 31.01.2014 про продовження перебування підрозділів координаційної групи АТЦ при ГУСБУ в місті Києві та Київській області, ЦСО «А» та Департаменту захисту національної державності СБУ у готовності за ступенем «підвищена» до 28.02.2014.

На виконання вказаного рішення Якименка О.Г. начальником ГУСБУ у м. Києві та Київській області Щеголевим О.Ю. 06.02.2014 керівникам

регіональних органів суб'єктів боротьби з тероризмом – членам регіональної координаційної групи АТЦ при ГУ СБУ у м. Києві та Київській області направлено лист № 51/5-41014 «Щодо продовження перебування у готовності за ступенем «Підвищена», з інформуванням про продовження такого рішення до 28.02.2014 та вимогою забезпечити реалізацію заходів, визначених Порядком реагування на загрозу вчинення терористичного акту.

При цьому організація антитерористичної операції співробітниками ЦСО «А» СБУ здійснювалася на підставі заздалегідь підготовленого завдання Департаменту захисту національної державності (далі – ДЗНД) СБУ від 23.01.2014, яке було підписано начальником Департаменту Ганжею С.В. та затверджене Головою Служби безпеки України Якименком О.Г.

З метою розгону мітингувальників з майдану Незалежності та звільнення будівель, у яких вони розмістились, 18.02.2014 близько 11 години Голова Служби безпеки України Якименко О.Г. у своєму службовому кабінеті за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33, провів оперативну нараду за участю, зокрема, і першого заступника Голови Служби безпеки України Тоцького В.В., начальника ГУ СБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю. та начальника ЦСО «А» СБУ Присяжного О.В.

На цій нараді Якименко О.Г. поставив завдання Присяжному О.В. забезпечити уточнення «Бойового розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ» для проведення антитерористичної операції в будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2; вулиця Хрещатик, 16, а Щеголеву О.Ю. – підготувати рішення про початок проведення антитерористичної операції, плану «Бумеранг».

Крім того, 18.02.2014 Якименко О.Г. особисто організував залучення до проведення запланованої антитерористичної операції у центральній частині міста Києва сил та засобів Збройних Сил України шляхом направлення Міністру оборони України Лебедєву П.В. відповідного листа за № 45 від 18.02.2014.

У свою чергу Міністр оборони України Лебедєв П.В. 18.02.2014, перебуваючи у службовому кабінеті за адресою: місто Київ, проспект Повітрофлотський, 6 у м. Києві, усвідомлюючи відсутність жодних законних підстав для організації і проведення антитерористичної операції і загалом на перешкоджання проведенню в центрі міста Києва зібрань, мітингів, вуличних походів та демонстрацій, діючи за попередньою змовою із керівником злочинної організації – організатором злочинів Януковичем В.Ф., її членами – Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю. та іншими залученими службовими особами органів внутрішніх справ України та Служби безпеки України, діючи у складі злочинної організації, порушуючи вимоги Конституції України, Законів України «Про Збройні Сили України», «Про боротьбу з тероризмом», якими заборонено участь Збройних Сил України у внутрішньополітичному конфлікті та їх використання для обмеження прав і свобод громадян, розглянув вищезазначений лист Голови Служби безпеки України Якименка О.Г., дав свою згоду на виділення сил та засобів Збройних Сил України з метою участі у проведенні антитерористичних

заходів під керівництвом Антитерористичного центру при Службі безпеки України та дав відповідне доручення начальнику Генерального штабу Збройних Сил України Замані В.М. за № 181/11 від 18.02.2014.

Після цього Замана В.М. цього ж дня, виконуючи доручення Міністра оборони України Лебедева П.В., дав **доручення № 313/11ДСК** підлеглим військовослужбовцям про виділення та передачу в оперативне підпорядкування Антитерористичного центру при Службі безпеки України не менше 15 (п'ятнадцяти) одиниць спеціальної техніки з військових частин Збройних Сил України із водіями – військовослужбовцями Збройних Сил України і спецобладнання – прожекторів (три одиниці) та станції озвучення (одна одиниця).

Станом на 18.02.2014 особовий склад ЦСО «А» СБУ у кількості 250 осіб був розміщений на території комплексу будівель Служби безпеки України за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 33.

На виконання вказівок Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. **18.02.2014 у період приблизно з 16 до 19 год** підпорядкованими працівниками у межах антитерористичних заходів здійснено відповідну підготовку суб'єктів боротьби із тероризмом до проведення силових заходів на майдані Незалежності, прилеглих вилицях та будівлях, а саме: опубліковано спільну заяву Якименка О.Г. та Захарченка В.Ю. до учасників зібрань громадян; здійснено висунення залучених сил і засобів у район проведення АТО, а саме військовослужбовців підрозділів внутрішніх військ, ЗСП «Омега», МОП «Беркут, ЦСО «А» СБУ, а також інших залучених підрозділів МВС України та СБУ з метою оточення (блокування) майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівель, де знаходяться учасники зібрань громадян; передислокація у район проведення АТО спеціальної техніки – БТРів, автомобілів-водеметів «Торнадо», вантажних, пожежних та медичних автомобілів тощо; витіснення (зачистка) від учасників зібрань громадян будівель Жовтневого палацу та Українського дому, ліквідація барикад на вул. Хрещатик (з боку Європейської площі) та вул. Інститутської (з боку станції метро Хрещатик); зупинено роботу Київського Метрополітену; обмежено в'їзд до м. Києва автотранспорту; заблоковано роботу окремих засобів масової інформації; організовано роботу оперативного штабу для проведення спеціальної операції, а також оперативних штабів на місці її проведення, а саме біля приміщення Жовтневого палацу та на Європейській площі біля готелю «Дніпро»; озвучено звернення до учасників зібрань громадян про заплановане проведення антитерористичної операції.

Так, **18.02.2014 приблизно о 15 год 30 хв** на офіційному сайті Служби безпеки України була розміщена спільна заява Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. такого змісту: *«Екстремісти з опозиції перейшли межу – вони вбивають на вулицях столиці України ні в чому не винних людей, знущаються над жінками, палять і підривають будинки та автомобілі. У центрі Києва розпочинається хаос. При*

цьому лідери опозиції по телефону здійснюють режисуру цих злочинів. Їхня мета одна – навіть ціною людської крові дістатися до владних крісел. Ми не можемо допустити подальшого нагнітання конфлікту. Пересічні громадяни звертаються до влади із закликами навести порядок, повернути стабільність і мир в Україну. Ми закликаємо лідерів опозиції негайно заспокоїти протестуючих, припинити збройне протистояння і повернутися за стіл переговорів. Застерігаємо гарячі безвідповідальні голови опозиції – у влади є сили, щоб навести порядок. І ми, якщо буде продовжуватися безлад, будемо змушені вдатися до жорстких дій. Треба дати режисерам безпорядку рівно годину часу. У разі, якщо о 18.00 безчинства не припиняться, ми будемо зобов'язані навести порядок всіма засобами, передбаченими Законом».

Зазначена спільна заява Якименка О.Г. та Захарченка В.Ю. також 18.02.2014 була розміщена о 15 годині 50 хвилин на офіційному сайті МВС України та о 16 годині 22 хвилини на сайті Уряду.

Розміщення цього звернення на офіційному сайті Служби безпеки України контролював особисто Тоцький В.В., який у цей час перебував у приміщенні пресцентру СБУ за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 35.

Цією заявою у засобах масової інформації, яка містила неправдиву інформацію, керівництво Служби безпеки України та Міністерства внутрішніх справ України мало на меті штучно сформуванню у суспільства негативну думку про громадян, які брали участь у мітингах, та надати своїм діям видимість законних.

Окрім того, у спільній заяві керівниками МВС України та СБУ протестувальникам була висунута вимога припинити протистояння до 18 години 18.02.2014, а у разі невиконання цієї вимоги «громадський порядок» на вулицях міста Києва силовики пообіцяли навести «всіма засобами, передбаченими законом».

Для підготовки проведення розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва під виглядом антитерористичної операції начальником ГУСБУ у місті Києві та Київській області Щеголевим О.Ю. з метою виконання цього плану і недопущення можливої підтримки мітингувальників іншими жителями міста Києва до голови Київської міської державної адміністрації Макеєнка В.В. 18.02.2014 **спрямовано лист про обмеження руху поїздів Київського Метрополітену**, на виконання якого він прийняв безпідставне рішення у формі **окремого доручення від 18.02.2014 № 060-47/14** про негайне зупинення роботи всіх станцій Київського Метрополітену.

За наслідками виконання зазначеного окремого доручення Київської міської державної адміністрації в місті Києві з **15 години 55 хвилин 18.02.2014 до 17 години 05 хвилин 20.02.2014 повністю припинено роботу Київського Метрополітену** шляхом закриття на вхід і вихід станцій та припинення руху поїздів.

Приблизно о 17 годині 18.02.2014 Якименко О.Г., виконуючи свої функції у реалізації вищевказаного спільного злочинного плану, діючи у складі злочинної організації, особисто дав команду начальнику ЦСО «А» СБУ Присяжному О.В.

завершити проведення підготовки до антитерористичної операції, висунути сили ЦСО «А» СБУ в кількості 224 співробітників на вихідний рубіж та наказав прибути разом з Тоцьким В.В., начальником Штабу Антитерористичного центру при Службі безпеки України (далі – Штаб АТЦ при СБУ) Меркуловим А.М. та начальником ГУСБУ у місті Києві та Київській області Щеголевим О.Ю. до кабінету тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., який розташований у будівлі за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, де планувалося, з метою створення видимості правомірної діяльності, розмістити оперативний штаб з управління антитерористичною операцією (далі – штаб з управління АТО), який фактично мав забезпечити координацію дій суб'єктів боротьби із тероризмом, у тому числі органів внутрішніх справ, Служби безпеки України та Збройних Сил України щодо реалізації злочинного плану з розгону мітингувальників.

З метою організації роботи оперативного штабу з управління АТО Щеголев О.Ю., на виконання наказу Якименка О.Г., за допомогою телефонного зв'язку, надаючи доручення підлеглим працівникам, здійснив виклик до приміщення ГУМВС України в Київській області членів регіональної координаційної групи АТЦ при ГУСБУ у місті Києві та Київській області.

Крім того, близько 17 години 30 хвилин 18.02.2014 начальник ГУСБУ у місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю. віддав вказівку своєму помічнику з питань антитерористичної діяльності Гладкому В.А. бути готовим до виїзду в ГУМВС України в Київській області, в приміщенні якого розміщувався службовий кабінет тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., мати при собі нормативну базу щодо організації проведення антитерористичної операції, а також зразок наказу про проведення антитерористичної операції (далі – АТО). Близько 18 години 20 хвилин Щеголев О.Ю. через свого заступника Куксу О.І. наказав Гладкому В.А. прибути разом із групою переговорників Служби безпеки України до ГУМВС України в Київській області в кабінет до Мазана В.Б.

У свою чергу, Тоцький В.В. близько 18 години 18.02.2014 віддав команду начальнику Штабу АТЦ при СБУ Меркулову А.М. прибути на нараду в будівлю Служби безпеки України на вулиці Володимирській, 33, у місті Києві, а надалі – до приміщення ГУМВС України в Київській області.

Близько 19 години 18.02.2014 Тоцький В.В., Щеголев О.Ю., Присяжний О.В. та начальник управління «Т» ДЗНД Служби безпеки України Потієвський С.О. прибули до кабінету тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б. за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, де на той час під керівництвом останнього вже працював штаб координації сил і засобів МВС України.

Одразу після прибуття Тоцький В.В. на виконання злочинного наказу Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. у кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б. розпочав оперативну нараду керівників суб'єктів боротьби з тероризмом, яка фактично мала створювати видимість законної діяльності штабу з управління

АТО, що згідно із законодавством створювався з метою управління силами та засобами різної відомчої підпорядкованості при проведенні заходів антитерористичної операції.

Після формального початку роботи штабу з управління АТО близько **19.00 год 18.02.2014** безпосередньо обізнані про відсутність будь-яких підстав для проведення антитерористичної операції та злочинність дій із розгону протестувальників і усвідомлюючи, що такі дії можуть призвести до настання тяжких наслідків, у тому числі заподіяння тілесних ушкоджень та смерті мітингувальникам, Тоцький В.В., Щеголев О.Ю., Мазан В.Б. та Федчук П.М. **стали вчиняти визначені злочинним планом дії, кожен у своїй частині та спільно на досягнення злочинної мети.**

Так, тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б. віддав команду** заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчуку П.М. на початок силового звільнення майдану Незалежності** від учасників мітингу, після чого останній залишив приміщення ГУМВС України в Київській області та перейшов у район вулиці Інститутської поблизу майдану Незалежності для реалізації вказаного наказу і безпосереднього керівництва підлеглими працівниками при виконанні плану з розгону мітингувальників, підтримуючи при цьому радіозв'язок зі штабом з управління АТО.

Під час проведення так званого засідання штабу з управління АТО Тоцький В.В. і Щеголев О.Ю. з метою забезпечення проведення силової фази антитерористичної операції в будівлі Федерації профспілок України вимагали від Мазана В.Б. забезпечити підпорядкованими йому силами та засобами оточення зазначеної будівлі по периметру, а він, у свою чергу, вимагав від них негайного задіяння ЦСО «А» СБУ для проведення у цій будівлі силової фази антитерористичної операції.

У ході роботи штабу з управління АТО його учасники за необхідності переміщувалися кабінетом тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві для оперативного вирішення покладених на них злочинних завдань, відслідковували по телевізору події, які відбувалися на майдані Незалежності, отримували інформацію про оперативну обстановку на місці подій, яку обговорювали між собою, та за допомогою телефонного зв'язку віддавали вказівки підпорядкованим працівникам.

Окрім того, Тоцький В.В. і Щеголев О.Ю. за допомогою засобу телефонного зв'язку АТС-100 постійно підтримували зв'язок із Головою Служби безпеки України Якименком О.Г., періодично отримуючи від нього вказівки, та здійснювали координацію дій залучених для розгону мітингувальників правоохоронних органів шляхом віддання наказів підлеглим працівникам та членам штабу з управління АТО.

Для забезпечення проведення злочинних дій з розгону мітингувальників під виглядом антитерористичної операції Тоцький В.В. у порушення вимог пунктів 4, 6 статті 4, статті 5 Закону України «Про телебачення і радіомовлення»,

статей 2, 3, 5, 6, 7 Закону України «Про інформацію» за допомогою телефонного зв'язку **організував блокування трансляції телевізійних каналів «5 канал», «112 канал», «Канал 24» та інших, які у реальному режимі транслювали події в центральній частині міста Києва, а також для відключення центру міста Києва від електромережі.**

Також Тоцьким В.В., Щеголевим О.Ю. і Мазаном В.Б. вживалися заходи шляхом віддання наказів військовому коменданту міста Києва Плахтію В.М. щодо залучення для потреб штабу з управління АТО військовослужбовців та спецтехніки Збройних Сил України, зокрема автомобіля для озвучування агітаційних матеріалів та трьох автомобілів – аеродромних прожекторів, та подальшого їх розміщення і використання на майдані Незалежності в місті Києві

У свою чергу, Плахтій В.М., діючи на виконання доручення начальника Генерального штабу Збройних Сил України Замани В.М. від 18.02.2014 № 313/11ДСК, віддавши відповідні накази підлеглим військовослужбовцям, виділив та забезпечив доставку у центральну частину міста Києва автомобіль для озвучування агітаційних матеріалів ТЕСЛА-ВРАБЛЕ СОЗ 103М на базі автомобіля КАМАЗ і трьох автомобілів – аеродромних прожектори АПН-90 на базі автомобілів ЗІЛ-130 та їх передачу працівникам Служби безпеки України.

Таким чином, Міністр оборони України Лебедєв П.В. виконав відведену йому роль у вчиненні злочину та забезпечив виділення сил і засобів Збройних Сил України для їх використання працівниками органів внутрішніх справ та Служби безпеки України для силового звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу, чим спряв їм у перевищенні своїх службових повноважень та організаційні дії з безпідставного проведення антитерористичної операції.

При цьому Лебедєв П.В. усвідомлював та передбачав, що під час проведення антитерористичної операції буде задіяна велика кількість правоохоронців у центральній частині міста Києва, озброєних спеціальними засобами, у тому числі вогнепальною зброєю, і виділена ним спецтехніка та спецобладнання будуть використані з метою силового розгону мітингувальників, що обов'язково призведе до настання тяжких наслідків у вигляді тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, спричинених як мітингувальникам, так і задіяним працівникам органів внутрішніх справ, ураховуючи події першої половини дня 18.02.2014, та свідомо допустив настання загибелі учасників мітингу.

Після початку роботи формального штабу з управління АТО Тоцький В.В. та Щеголев О.Ю. отримані від **Якименка О.Г.** злочинні накази доводили через Присяжного О.В. до відома керівника штурмової групи Човганюка В.І.

Так, близько 19 години 18.02.2014 Човганюку В.І. була віддана команда на підготовку до проведення антитерористичної операції (умовна назва – операція «Бумеранг»). На виконання згаданих наказів близько 20 години 18.02.2014 весь особовий склад ЦСО «А» СБУ згідно з розрахунком сил та засобів розмістився на Європейській площі в місті Києві біля готелю «Дніпро» (район зосередження). Надалі, **близько 22 години 18.02.2014, Човганюк В.І. довів особовому складу**

ЦСО «А» СБУ «Бойовий розрахунок сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ» для проведення силової фази антитерористичної операції у будівлі Федерації профспілок України, після чого близько 22 години 30 хвилин було здійснено висунення на позиції груп снайперів (у житловому будинку на вулиці Хрещатик, 7/11, та у дворі житлового будинку на вулиці Костельній, 6), керівниками підрозділів здійснено рекогносцирування місця проведення спецоперації шляхом проходу до внутрішнього двору будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, та оцінки ситуації на місцевості, а надалі – висунення штурмових груп до будівлі Київської міської ради профспілок за адресою: місто Київ, вулиця Хрещатик, 16, (вихідний рубіж) для очікування команди на проведення штурму.

Таким чином, **здійснюючи реалізацію злочинного плану** щодо розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, перший заступник Голови Служби безпеки України Тоцький В.В., начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазан В.Б., заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчук П.М. та не встановлені слідством особи, діючи у складі злочинної організації, **приблизно з 19 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014**, перебуваючи у робочому кабінеті останнього у приміщенні ГУМВС України в Київській області за вищевказаною адресою, а Федчук П.М., крім того, безпосередньо на місці подій на вулиці Інститутській поблизу майдану Незалежності у місті Києві, під час роботи формального штабу з управління АТО **здійснювали координацію дій залучених підрозділів** органів внутрішніх справ, ПМОП «Беркут», військовослужбовців внутрішніх військ МВС України, загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, підрозділів Служби безпеки України, зокрема ЦСО «А», а також сил та засобів Збройних Сил України, **віддаючи їм накази щодо проведення спільних узгоджених дій для силового звільнення** майдану Незалежності від учасників мирного мітингу.

При цьому вказані особи, реалізуючи зазначений злочинний план, також використовували умисно недбале чи недбале ставлення до виконання своїх обов'язків окремих правоохоронців, зокрема керівників підрозділів, задіяних у цій безпідставній операції, які, хибно розуміючи інтереси служби, виконували накази про вчинення розгону учасників мітингів, хоча могли та повинні були усвідомлювати протиправність таких дій чи усвідомлювали їх.

Тимчасово виконувач обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві **Мазан В.Б.**, будучи членом регіональної координаційної групи АТЦ при СБУ у місті Києві та Київській області, реалізуючи свою частину спільного злочинного плану, перебуваючи **протягом дня 18.02.2014** у своєму робочому кабінеті – у приміщенні ГУМВС України в Київській області за адресою: місто Київ, вулиця Володимирська, 15, під час проведення наради з керівниками структурних підрозділів ГУМВС України в місті Києві, а приблизно з **19 години цього ж дня**, беручи участь у засіданні штабу з управління АТО, **здійснював координацію**

дій працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України, віддаючи безпосередньо та за допомогою засобів телефонного і радіозв'язку злочинні накази заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуку П.М., який перебував на місці подій, та іншим невстановленим керівникам підрозділів органів внутрішніх справ щодо дій із силового звільнення майдану Незалежності від учасників акцій громадського протесту.

У свою чергу, заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, будучи членом регіональної координаційної групи АТЦ при СБУ у місті Києві та Київській області, представником влади, до повноважень якого входила координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, **координуючи свої дії з командувачем внутрішніми військами МВС України Шуляком С.М.**, приступив до реалізації злочинного плану безпосереднього силового розгону учасників мітингу з майдану Незалежності, який полягав у тому, що військовослужбовці ВВ МВС України та працівники спецпідрозділу «Беркут» повинні оточити територію майдану Незалежності, тобто вишикуватися вздовж вулиць Інститутської, Михайла Грушевського та Хрещатик для недопущення прибуття на майдан Незалежності інших громадян на підтримку мітингувальників, а екіпіровані засобами захисту та спецзасобами ПР-73, «Тонфа», деякі помповими рушницями «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранатами сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвуковими гранатами «Терен-7» і «Терен-7м», світлошумовими гранатами «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручними гранатами подразнювальної та світлошумової дії «Дрофа», ручними аерозольними гранатами «Дрейф-2», ручними дратівливими гранатами РГР, ручними дратівливими гранатами підвищеної потужності та безпеки, ручними димовими гранатами співробітниками спецпідрозділів «Беркут» МВС України – здійснити наступ на учасників мітингу з метою силової зачистки території майдану Незалежності з двох боків, а саме: від вулиці Інститутської у напрямку вулиці Хрещатик та від Європейської площі у напрямку майдану Незалежності.

При цьому передбачалося силове звільнення майдану Незалежності від мітингувальників та за будь-яких обставин, у разі здійснення ними спротиву допускалося застосування співробітниками ПМОП «Беркут» надмірного фізичного насильства і зазначених спеціальних засобів, у тому числі з метою їх залякування чи заподіяння тілесних ушкоджень.

Також окремим підрозділам «Беркут» та внутрішніх військ МВС України за вказівкою керівництва правоохоронних органів невстановленими особами роздавалися мисливські набойі з дробом і картечю для здійснення пострілів у мітингувальників із використанням спецзасобу «Форт-500». Такі мисливські набойі були використані правоохоронними органами в першій половині дня 18.02.2014, що призвело до загибелі від вогнепальних поранень картечю та

дробом 4 осіб і ще більше 10 осіб отримали тілесні ушкодження, про що було відомо керівництву правоохоронних органів та антитерористичних підрозділів.

Разом із цим для забезпечення реалізації злочинного плану щодо силового розгону мітингувальників з центральної частини м. Києва та його контролю, **за вказівкою заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І.**, у районі вул. Інститутської, поблизу майдану Незалежності разом із Федчуком П.М. безпосередньо знаходився заступник начальника Департаменту – начальник управління ДГБ МВС України Гриняк В.П., а дії співробітників підрозділів МОП «Беркут» системи МВС України у **телефонному режимі координували: Серединський А.П.**, здійснюючи протягом 18.02.2014 віддання відповідних вказівок керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Чернігівській, Тернопільській, Львівській, Черкаській, Вінницькій, Одеській областях та ГУМВС України в м. Києві, а протягом 19.02.2014 – керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Одеській, Рівненській, Запорізькій, Тернопільській, Черкаській, Львівській областях, **Бабич І.С.**, здійснюючи протягом 18.02.2014 віддання відповідних вказівок керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Черкаській, Вінницькій областях та ГУМВС України в м. Києві, а протягом 19.02.2014 – керівникам підрозділів МОП «Беркут» ГУМВС України в Волинській, Донецькій, Миколаївській, Луганській, Житомирській, Херсонській областях, ГУМВС України в м. Києві, УМВС України в м. Севастополі та ГУМВС України в АР Крим, **Поготов С.М.**, здійснюючи протягом 18-19.02.2014 віддання відповідних вказівок працівникам підрозділу МОП «Беркут» ГУМВС України в м. Києві, керівникам і працівникам УГБ ГУМВС України в м. Києві, ДАІ МВС України та його територіальних підрозділів у м. Києві та Київській області та інші іншим не встановленим на теперішній час співробітникам ДГБ МВС України.

Отже, **здійснюючи реалізацію злочинного плану** щодо розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, **Тоцький В.В.**, **Щеголев О.Ю.**, **Мазан В.Б.** та не встановлені слідством особи, діючи у складі злочинної організації, виступаючи у ролі виконавців організованого злочину, приблизно з **19.00 год 18 лютого 2014 року до 06 год 19 лютого 2014 року**, перебуваючи у приміщенні ГУМВС України в Київській області (м. Київ, вул. Володимирська, 15), а Федчук П.М., Гриняк В.П., Бабич І.С., крім того безпосередньо на місці подій на вул. Інститутській поблизу майдану Незалежності у м. Києві, здійснювали координацію дій (у тому числі Серединський А.П. у телефонному режимі) залучених підрозділів органів внутрішніх справ, ПМОП «Беркут», військовослужбовців внутрішніх військ МВС України, загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, підрозділів СБУ, зокрема ЦСО «А» СБУ, сил та засобів Збройних Сил України, віддаючи їм накази щодо проведення спільних узгоджених дій для силового звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу.

Тоцький В.В., **Щеголев О.Ю.**, **Мазан В.Б.** та **Федчук П.М.** усвідомлювали та передбачали, що залучення великої кількості правоохоронців

у центральній частині міста Києва, озброєних спеціальними засобами, у тому числі вогнепальною зброєю, які використовували спецтехніку, водомети, бронетранспортери з метою розгону мітингувальників, обов'язково призведе до настання тяжких наслідків у вигляді тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, спричинених як мітингувальникам, так і задіяним працівникам органів внутрішніх справ, ураховуючи події першої половини дня 18.02.2014, свідомо допускали настання загибелі учасників мітингу, а, крім того, зобов'язані були допускати настання вбивств і заподіяння тяжких тілесних ушкоджень працівникам правоохоронних органів.

18.02.2014 о 16 годині, перебуваючи на вулиці Інститутській у місті Києві, поблизу Міжнародного центру культури і мистецтв Федерації профспілок України (далі – Жовтневий палац), заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, діючи у складі злочинної організації, за допомогою засобів телефонного зв'язку зв'язався із заступником Міністра внутрішніх справ України Ратушником В.І., від якого отримав вказівку, тим самим підтвердження про здійснення звечора 18.02.2014 силового витіснення мітингувальників з території майдану Незалежності із залученням для цього співробітників полку МОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, та підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України, а також військовослужбовців окремих військових частин внутрішніх військ МВС України як приданих сил (далі – ВВ МВС України) для охорони громадського порядку.

Після цього заступник начальника Головного управління – начальник міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві **Федчук П.М.**, діючи у складі злочинної організації, виконуючи свою роль у вчиненні злочину, будучи представником влади, до повноважень якого входить координація та контроль спецпідрозділів громадської безпеки міліції, зокрема спецпідрозділів «Беркут», діючи умисно, явно виходячи за межі наданої йому влади та службових повноважень, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення акцій протесту на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення площі від учасників мирного протесту, у період часу з 16 години до 19 години, перебуваючи в центральній частині міста Києва на вулиці Інститутській, 1, біля Жовтневого палацу, **організував та провів оперативну нараду** з командирами підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України, під час якої повідомив про те, що є наказ керівництва МВС України – Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І. про силове витіснення мітингувальників з території майдану Незалежності із залученням для цього співробітників ввірених їм підрозділів та полку МОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в місті Києві, під керівництвом командира Кусюка П.М., а також військовослужбовців окремих військових частин ВВ МВС України як приданих для охорони громадського порядку. Крім цього, Федчук П.М. повідомив командирів підрозділів МОП «Беркут» з різних регіонів України про необхідність бути готовими до

здійснення після 19 години 18.02.2014 силового звільнення майдану Незалежності у місті Києві від мітингувальників, які там перебували.

Надалі, **18.02.2014 приблизно о 19 годині, Федчук П.М.**, перебуваючи у центральній частині міста Києва на вулиці Інститутській, продовжуючи реалізовувати злочинний план із силового звільнення майдану Незалежності від учасників мирного зібрання, діючи у складі злочинної організації, на виконання злочинних наказів Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника Ратушняка В.І., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., явно виходячи за межі наданих йому влади та службових повноважень, координуючи свої дії з Гриняком В.П., Серединським А.П., Бабичем І.С. та іншими не встановленими на теперішній час особами, будучи прямим керівником начальника полку МОП «Беркут» ГУМВС України в місті Києві, не маючи законних підстав для залучення працівників міліції і військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до припинення мітингу на майдані Незалежності у місті Києві та звільнення майдану від мітингувальників, **за допомогою радіоефіру віддав явно злочинний наказ** співробітникам ПМОП «Беркут» ГУМВС України в місті Києві та окремим підрозділам МОП «Беркут» з інших регіонів України і підрозділам внутрішніх військ, залученим для охорони громадського порядку в місті Києві, про силове звільнення майдану Незалежності від громадян, які там перебували.

Отримавши наказ Федчука П.М., командир полку ПМОП «Беркут» **Кусюк С.М.** та інші не встановлені командири підрозділів МОП «Беркут», приблизно о 19 годині 18.02.2014, усвідомлюючи його злочинний характер та суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди для життя та здоров'я громадян, діючи умисно, за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві, віддали накази особовому складу підпорядкованих їм підрозділів **розпочати одночасний рух** з вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в напрямку майдану Незалежності та **за допомогою наявних спеціальних засобів здійснювати витіснення мітингувальників** із цих вулиць та майдану Незалежності.

На виконання цього наказу співробітники підрозділів МОП «Беркут» приблизно **о 19 год 45 хв розпочали рух із займаних позицій**, відтісняючи мітингувальників з вулиць Інститутської та Хрещатик у напрямку майдану Незалежності. При цьому, зустрівши законний спротив з боку учасників мітингу, які мали підстави вважати, що їхньому життю та здоров'ю загрожує небезпека, і намагаючись змусити їх під тиском фізичного насильства якнайшвидше залишити територію майдану Незалежності, не встановлені на цей час органом досудового розслідування співробітники підрозділів МОП «Беркут», не маючи законних підстав для застосування фізичної сили та спеціальних засобів, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, без попередження про намір їх застосування, вчинили дії, що

ображають особисту гідність громадян, застосовуючи при цьому щодо учасників мітингу фізичну силу та наявні спеціальні засоби, у тому числі: помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранати сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукові гранати «Терен-7», «Терен-7м» і світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати. При цьому працівники спецпідрозділів «Беркут» МВС України використовували спецтехніку – водомети та бронетранспортери, здійснювали постріли по громадянах, присутніх на майдані Незалежності, з помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», які були споряджені набоями зі свинцевою картечкою.

При цьому на виконання наказів Федчука П.М. та Шуляка С.М. близько **19 год 55 хв 18.02.2014** на вул. Інститутській біля «Жовтневого палацу» розпочав роботу автомобіль обладнаний гучномовцем із якого оголошувалось повідомлення наступного змісту: **«Міліція просить жінок та дітей залишити Майдан Незалежності, оскільки там буде проводитись антитерористична операція»**, а також, одночасно із цим, у напрямку мітингувальників розпочали рух три автомобілі-водомети «ТОРНАДО» та БТР-80, а за ними групи співробітників МОП «Беркут» та військовослужбовців ВВ МВС України.

Крім того, **18.02.2014 о 19:50 год та 19:53 год** по вул. Хрещатик з боку Європейської площі рушив БТР-80 та ЗІЛ-130, які руйнували загородження та барикади біля будівлі Федерації профспілок України, а надалі о **20:00 год** рушили два БТР-80 (із екіпажами співробітників ОЗСП «Омега» ВВ МВС України та МОП «Беркут»), які здійснювали руйнування барикади біля будівлі Федерації профспілок України для утворення у ній отворів з метою можливості проходження підрозділів ВВ МВС України та МОП «Беркут» та подальшого здійснення витіснення учасників зібрань громадян із Майдану Незалежності, а також оточення будівлі Федерації профспілок України по периметру для проведення там силової фази АТО.

Крім того, починаючи з 19 години 18.02.2014, за наказом командувача внутрішніми військами МВС України **Шуляка С.М.**, який реалізовували невстановлені керівники підрозділів внутрішніх військ МВС України, військовослужбовцями внутрішніх військ, у тому числі й працівниками загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом «Омега» ВВ МВС України, забезпечувалося оточення периметра навколо будівлі Федерації профспілок України за адресою: місто Київ, майдан Незалежності, 2, для надання можливості співробітникам ЦСО «А» СБУ провести силову фазу антитерористичної операції всередині будівлі Федерації профспілок України.

При цьому невстановлені керівники підрозділів внутрішніх військ МВС України у взаємодії з ПМОП «Беркут», виконуючи наказ Шуляка С.М., усвідомлюючи його злочинний характер та суспільно небезпечні наслідки у вигляді шкоди для життя та здоров'я громадян, діючи умисно, за попередньою змовою між собою та керівництвом ГУМВС України в місті Києві,

віддали накази особовому складу підпорядкованих їм підрозділів розпочати одночасний рух з вулиць Інститутської та Михайла Грушевського в напрямку майдану Незалежності та за допомогою наявних спецзасобів здійснювати витіснення мітингувальників з указаних вулиць та майдану Незалежності.

Таким чином, на виконання цього наказу співробітники підрозділів внутрішніх військ МВС України почали рух із займаних позицій, відтісняючи мітингувальників з вулиць Інститутської та Хрещатик в напрямку майдану Незалежності. Разом із тим, зустрівши законний спротив з боку учасників мітингу, які мали підстави вважати, що їхньому життю та здоров'ю загрожує небезпека, і намагаючись змусити їх під тиском фізичного насильства якнайшвидше залишити територію майдану Незалежності, не встановлені на цей час органом досудового розслідування співробітники підрозділів внутрішніх військ МВС України, не маючи законних підстав для застосування фізичної сили та спеціальних засобів, визначених статтями 1 та 14 Закону України «Про міліцію», у порушення *Правил застосування спеціальних засобів при охороні громадського порядку, затверджених постановою Ради Міністрів Української РСР від 27.02.1991 № 49*, явно виходячи за межі наданих їм при охороні громадського порядку прав і повноважень, без попередження про намір їх застосування вчиняли дії, що ображають особисту гідність громадян, застосовуючи при цьому щодо учасників акцій громадського протесту фізичну силу та наявні спеціальні засоби, у тому числі помпові рушниці «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», гранати сльозоточивої, дратівливої дії «Терен-6», світлозвукові гранати «Терен-7», «Терен-7м» і світлошумові гранати «Факел-С», «Заря-2», «Пламя-М», ручні гранати подразнюючої та світлошумової дії «Дрофа», ручні аерозольні гранати «Дрейф-2», ручні дратівливі гранати РГР, ручні дратівливі гранати підвищеної потужності та безпеки, ручні димові гранати.

Водночас працівники спецпідрозділів внутрішніх військ МВС України здійснювали постріли по громадянах, присутніх на майдані Незалежності, з помпових рушниць «Форт-500», «Форт-500А», «Форт-500М1», «ІЖ-81», які були споряджені наболями зі свинцевою картеччю.

Під час здійснення військовослужбовцями внутрішніх військ МВС України оточення будівлі Федерації профспілок України не встановлені слідством особи, які мали підстави вважати, що їх життю та здоров'ю загрожує небезпека, усвідомлюючи неправомірність дій працівників органів внутрішніх справ, намагаючись захищатися від їх дій, кидали на їхньому шляху пляшки із займистою сумішшю.

Протягом усього періоду проведення правоохоронними органами спецоперації з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва 18.02.2014 – 19.02.2014 громадські діячі, представники громадських організацій та політичних партій, які на той час перебували на майдані Незалежності, за допомогою звукопідсилювального обладнання зверталися до керівників правоохоронних органів та їх підлеглих із вимогою припинити порушення чинного законодавства, не допускати безпідставного застосування спеціальних

засобів та спецтехніки і попереджали про наслідки таких протиправних дій і кримінальну відповідальність за їх вчинення.

Близько 23 години 18.02.2014 **Голова Служби безпеки України Якименко О.Г.** за допомогою засобу телефонного зв'язку АТС-100 **віддав усний наказ** Тоцькому В.В. і Щеголеву О.Ю. розпочати застосування озброєних вогнепальною зброєю спецпідрозділів Служби безпеки України для проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України.

Одразу ж після цього, приблизно о 23 годині 18.02.2014, перебуваючи в кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., діючи за усним наказом **Голови Служби безпеки України Якименка О.Г.**, виконуючи свою частину спільного з представниками органів внутрішніх справ України злочинного плану, спрямованого на звільнення майдану Незалежності від мітингувальників, усвідомлюючи відсутність правових підстав для проведення антитерористичної операції, незважаючи на доводи начальника штабу АТЦ при СБУ Меркулова А.М. про відсутність умов та підстав для її проведення, **дав команду** начальнику ЦСО «А» СБУ Присяжному О.В. розпочати проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України та у присутності членів оперативного штабу з управління АТО **поставив візу на Бойовому розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ з відміткою «Дозволяю».**

Після цього Присяжний О.В. за допомогою радіостанції вийшов на зв'язок з керівником штурмової групи ЦСО «А» СБУ Човганюком В.І., поінформував його про оголошення початку проведення силової фази антитерористичної операції та **передав радіозв'язок Щеголеву О.Ю., який особисто як начальник штабу з управління АТО віддав Човганюку В.І. команду** про початок проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг».

Надалі, приблизно о 23 годині 05 хвилин 18.02.2014, Тоцький В.В., перевищуючи свої службові повноваження, діючи за усним наказом Голови Служби безпеки України Якименка О.Г. та в інтересах Януковича В.Ф., виконуючи свою частину спільного злочинного плану з розгону мітингувальників, умисно вчиняючи дії, які явно виходять за межі наданих йому прав та повноважень, порушуючи вимоги статей 5, 7, 10, 11, 12 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», без наявності законних підстав вважати дії мітингувальників терористичними та підстав на проведення антитерористичної операції, передбачених цим Законом, прилюдно підтвердив команду начальника ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю., надану начальнику ЦСО «А» СБУ Присяжному О.В., про початок проведення силової фази антитерористичної операції – плану «Бумеранг» у будівлі Федерації профспілок України та у присутності членів оперативного штабу з управління АТО в кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві

Мазана В.Б. поставив свою візу на «Бойовому розрахунку сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» СБУ з відміткою «Дозволяю».

Таким чином, при прийнятті рішення про початок проведення силової фази антитерористичної операції Щеголев О.Ю. був керівником регіональної координаційної групи АТЦ (далі – РКГ АТЦ) при ГУСБУ у місті Києві та Київській області – керівником штабу з управління АТО й отримав дозвіл на проведення силової фази антитерористичної операції у керівника АТЦ при СБУ Тоцького В.В., що зокрема, було здійснено на виконання вказівки Голови Служби безпеки України Якименка О.Г.

Проведенням антитерористичної операції Голова Служби безпеки України Якименко О.Г., його перший заступник Тоцький В.В. і начальник ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголев О.Ю., реалізуючи спільний з Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю. план силового розгону мітингувальників, на виконання злочинної вказівки Януковича В.Ф., мали на меті із застосуванням сил озброєних підрозділів правоохоронних органів звільнити від учасників мітингу будівлю Федерації профспілок України та у взаємодії з працівниками органів внутрішніх справ України розігнати мітингувальників з майдану Незалежності в місті Києві, розбивши їх на окремі групи, а в подальшому – взагалі нейтралізувати мітинг.

Отримавши від Щеголева О.Ю. команду про початок силової фази антитерористичної операції, Човганюк В.І. у подальшому здійснював безпосереднє керівництво штурмовими групами ЦСО «А» СБУ.

Після отримання наказу на проведення силової фази антитерористичної операції **працівники ЦСО «А» СБУ, діючи у складі двох штурмових груп, озброєних вогнепальною зброєю – автоматами АК-74 та спецзасобами, здійснили проникнення у будівлю Федерації профспілок України через технічні ходи у її даху і, утворивши отвір у боковій стіні, яка є суміжною з будівлею Київської міської ради профспілок, та здійснювали зачищення від мітингувальників приміщень будівлі**, використовуючи при цьому спецзасоби для відстрілу гумових куль і світлозвуківі гранати (ГСЗ).

Під час просування штурмових груп ЦСО «А» СБУ будівлею Федерації профспілок України не встановлені слідством особи, які мали підстави вважати, що їх та інших протестувальників, які перебували в приміщенні, життя та здоров'ю загрожує реальна небезпека, усвідомлюючи неправомірність дій працівників правоохоронного органу, у ході їх витіснення намагалися захищатися від працівників зазначеного спецпідрозділу та з цією метою підпалювали на їхньому шляху сходові клітки та приміщення будівлі.

Отже, пожежа у будівлі Федерації профспілок України виникла у місцях привнесення джерел запалювання разом з інтенсифікаторами горіння на початковому етапі, переважно в коридорах 2–8 поверхів з боку будівлі Київської міської ради профспілок та в інших місцях, куди потрапляли запальні пристрої у вигляді пляшок із тканинними корками.

Враховуючи неможливість продовження виконання завдання через пожежу і задимленість, начальник ЦСО «А» СБУ Присяжний О.В. запропонував

начальнику ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголеву О.Ю. припинити дії штурмової групи ЦСО «А» СБУ, на що той погодився. Після цього Присяжний О.В. дав керівнику штурмової групи ЦСО «А» СБУ Човганюку В.І. команду повернути особовий склад ЦСО «А» СБУ в район зосередження на Європейській площі.

Таким чином, під час витіснення протестувальників шляхом проведення антитерористичної операції у центральній частині міста Києва відбулося протистояння між підрозділами органів внутрішніх справ, внутрішніми військами МВС України, ЦСО «А» СБУ та не встановленими слідством особами, які перебували у приміщеннях будівлі Федерації профспілок України, внаслідок якої в приміщеннях зазначеної будівлі виникла пожежа, під час якої загинули дві особи – громадяни України Топій В.П. і Клітинський О.І., які тривалий час брали участь в акціях громадянського протесту в центральній частині міста Києва, частково зруйновано приміщення будівлі Федерації профспілок України, зокрема перекриття між 4 та 5 поверхами, а також було пошкоджено майно юридичних і фізичних осіб, яке знаходилося у цих приміщеннях.

Близько 6 години 19.02.2014 Тоцький В.В., перебуваючи у службовому кабінеті тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., **оголосив про завершення проведення антитерористичної операції** та з метою приховування вчиненого кримінального правопорушення забрав із собою всі підписані ним та Щеголевим О.Ю. документи, які були у зазначеному кабінеті, у тому числі Бойовий розрахунок сил і засобів штурмової групи ЦСО «А» з відповідними резолюціями та підписами.

Під час проведення штурму майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівлі Федерації профспілок України **Янукович В.Ф.**, у період часу приблизно з **23 години 30 хвилин 18.02.2014 до 01 години 30 хвилин 19.02.2014**, перебуваючи у своєму службовому кабінеті в Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ, вул. Банкова, 11, контролюючи дії керівників залучених правоохоронних органів щодо силового звільнення центральної частини міста Києва від протестувальників та віддаючи їм вказівки, будучи проінформованим про кількість потерпілих у результаті таких дій, ігноруючи заклики представників держав Європейського Союзу та США про зупинення силових дій правоохоронців та відмову від застосування зброї, хоч і **проводив зустрічі та перемовини із представниками учасників мітингів, походів і демонстрацій Кличком В.В., Яценюком А.П. і Тягнибоком О.Я.**, але на жодні поступки та компроміси щодо мирного врегулювання конфлікту не погодився, а висунув вимоги останнім про необхідність звільнення майдану Незалежності від учасників мітингу, відмову від подальших мітингів та висловив намір притягнути лідерів опозиції до кримінальної відповідальності.

Надалі, **19.02.2014 близько 6 години, Президент України Янукович В.Ф.**, перебуваючи на своєму робочому місці в Адміністрації Президента України за адресою: місто Київ вул. Банкова, 11, усвідомлюючи протиправність дій залучених керівників правоохоронних органів щодо силового звільнення майдану Незалежності, прилеглих вулиць та будівлі Федерації

профспілок України шляхом проведення антитерористичної операції, будучи поінформованим про кількість загиблих та потерпілих від таких дій силовиків, намагаючись приховати свою відповідальність за ці дії, **доручив підлеглим працівникам розмістити на офіційному сайті Президента України заяву та особисто виступив із відеозверненням**, у якому повідомив неправдиву інформацію, зокрема про перешкоджання представниками опозиції прийняттю змін до законодавства, звинуватив лідерів опозиції в організації масових заворушень та закликав до компромісів і мирного вирішення конфлікту, хоча у дійсності жодних дій для цього не здійснив.

19.02.2014 близько 16 години **Голова Служби безпеки України Якименко О.Г.** доручив розмістити на офіційному сайті СБУ повідомлення, яке було опубліковано о 16:18 год, та особисто виступив із відеозверненням, у якому повідомив про прийняте СБУ та Антитерористичним центром при СБУ рішення про початок проведення на території України антитерористичної операції, інформування про це Президента держави та залучення до її проведення Служби безпеки України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства оборони України, Прикордонної служби України, центральних та місцевих органів влади.

Зазначеним повідомленням у засобах масової інформації, яке містило неправдиву інформацію про дії мітингувальників, **Голова Служби безпеки України Якименко О.Г.** мав на меті надати видимість законності проведеної у ніч на 19.02.2014 антитерористичної операції, можливість надалі використовувати сили та засоби суб'єктів боротьби з тероризмом, зокрема працівників правоохоронних органів, спеціальну техніку, спеціальні засоби, у тому числі сили й засоби Збройних Сил України, для **припинення мітингів та залякування його учасників на території усієї держави.**

При цьому 19.02.2014 Головою СБУ **Якименком О.Г.** затверджено рішення керівника АТЦ при СБУ **Тоцького В.В. № 33/55Т** про приведення сил та засобів суб'єктів боротьби із тероризмом та КГ АТЦ при регіональних органах СБУ у готовність за ступенем «Посилена», рівень терористичних загроз визначено як «Імовірна». Зазначене рішення прийнято на підставі листів начальника ДЗНД СБУ **Ганжі С.В. № 5/2/2-8983** від 19.02.2014 та начальника ДКР СБУ **Біка В.В. №17/А-1745** від 19.02.2014.

Вказане рішення 19.02.2014 направлено для організації виконання, зокрема, і до Міністерства оборони України супровідним **листом № 33/62.**

Серед іншого у рішенні зазначалося, що Міністерству оборони України, органам військового управління, з'єднанням і військовим частинам Збройних Сил України необхідно забезпечити захист від терористичних посягань об'єктів Збройних Сил України, зброї масового ураження, ракетної і стрілецької зброї, боєприпасів, вибухових та отруйних речовин, що знаходяться у військових частинах або зберігаються у визначених місцях, у тому числі на підприємствах, в установах, організаціях та їх оточенні, на територіях, де існує загроза вчинення терористичного акту.

20.02.2014 керівником АТЦ при СБУ **Тоцьким В.В.** до Міністерства оборони України направлено листи від **20.02.2014 № 33/54т та № 545** із

вимогою виділити військовослужбовців для посилення державної охорони об'єктів (Адміністрації Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України, Генеральної прокуратури України), щодо яких Управлінням державної охорони України здійснюється державна охорона **в рамках проведення антитерористичної операції.**

Міністр оборони України **Лебедєв П.В.**, маючи на меті сприяти Службі безпеки України та Міністерству внутрішніх справ України у проведенні антитерористичної операції та перешкодити організації і проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, діючи всупереч вимогам ст. 17 Конституції України, засад діяльності ЗС України, визначених ст. 11 Закону України «Про Збройні Сили України», функцій Міністерства оборони України, визначених ст. 10 Закону України «Про оборону України», повноважень Міністерства оборони України як суб'єкта боротьби з тероризмом, які визначені ч. 3 ст. 5 Закону України «Про боротьбу з тероризмом», та покладених на нього обов'язків, визначених п. 10 Положення, видав наказ № 130 ДСК від 20.02.2014 «Про тимчасове залучення військовослужбовців військових частин до виконання завдань Військової служби правопорядку у Збройних Силах України», яким залучив військовослужбовців найбільш боєздатних військових частин Збройних Сил України до виконання окремих завдань, покладених на Військову службу правопорядку у Збройних Силах України в ході проведення антитерористичної операції.

Того ж дня **Лебедєв П.В.** дав начальнику Генерального штабу – Головнокомандувачу Збройних Сил України адміралу **Іл'їну Ю.І.** доручення (розпорядження) **щодо залучення сил і засобів Збройних Сил України** (із числа найбільш боєздатних військових частин) **до участі в антитерористичній операції.**

У свою чергу **Іл'їн Ю.І.**, будучи службовою особою, 20.02.2014 перебуваючи у будівлі Генерального штабу України за адресою: м. Київ, просп. Повітрофлотський, 6, діючи на виконання явно злочинного наказу, з особистих мотивів, намагаючись продемонструвати свою відданість Януковичу В.Ф., перевищуючи свої службові повноваження та діючи з метою перешкодити організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, які відбувались у центральній частині м. Києва (на майдані Незалежності та прилеглих вулицях), **організував виконання зазначених наказів, доручення та розпорядження,** які за його наказом того ж дня шифротелеграмою доведені до відома командирів (начальників) військових частин (установ) Збройних Сил України для організації виконання.

За наказами Іл'їна Ю.І. до участі в антитерористичній операції та протидії громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва були **залучені щонайменше 1790 військовослужбовців Збройних Сил України** (військовослужбовці Головного управління Військової служби правопорядку Збройних Сил України, 1-го окремого батальйону морської піхоти Військово-Морських Сил Збройних Сил України, 29-го морського розвідувального пункту Військово-Морських Сил

Збройних Сил України, 801-го окремого загону боротьби з підводно-диверсійними силами та засобами Військово-Морських Сил Збройних Сил України, окремого полку Президента України оперативного командування «Північ» Збройних Сил України, 25-ої окремої повітряно-десантної бригади Командування високомобільних десантних військ Збройних Сил України, 79-ої окремої аеромобільної бригади Командування високомобільних десантних військ Збройних Сил України, 36-ої окремої бригади берегової оборони Військово-Морських Сил Збройних Сил України та 73-го окремого центру спеціального призначення Командування Військово-Морських Сил Збройних Сил України), які, за розпорядженням останнього, екіпіровані штатною стрілецькою зброєю (пістолетами, автоматами і кулеметами), захисними шоломами, бронежилетами і протигазами та яким надавалися повноваження щодо затримання громадян, перевірки документів у громадян і посадових осіб, здійснення особистого огляду громадян та їхніх речей і транспорту, обмеження руху транспортних засобів і пішоходів, входження (проникнення) до житла громадян тощо, тобто повноваження, що не передбачені для підрозділів Збройних Сил України, які залучаються до проведення антитерористичної операції.

Залучені Іл'їним Ю.І. підрозділи Збройних Сил України фактично участі в антитерористичній операції та протидії громадянам в організації та проведенні зборів, мітингів походів і демонстрацій у центральній частині міста Києва не брали через об'єктивні причини, які не залежали від волі останнього, – відсутність транспорту для доставки до м. Києва, блокування транспорту або території місць постійної дислокації підрозділів тощо.

З метою приховування вказаних злочинних дій Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю. та **Голова Служби безпеки України Якименко О.Г.** у період з 19.02.2014 по 21.02.2014 шляхом віддання наказів підлеглим працівникам організували знищення документів, відеоматеріалів та інших відомостей, які стосувались проведення 18.02.2014–19.02.2014 спецоперації з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, у тому числі проведення антитерористичних заходів.

У результаті зазначених скоординованих злочинних дій керівника злочинної організації Януковича В.Ф. та її членів – керівників МВС України – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., його заступника - Ратушняка В.І., командувача ВВ МВС України Шуляка С.М., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., його заступника – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут» Кусюка С.М., Голови СБУ Якименка О.Г., його першого заступника – керівника АТЦ при СБУ Тоцького В.В., Міністра оборони України Лебедева П.В., залученого до вчинення злочину начальника ГУСБУ в місті Києві та Київській області Щеголева О.Ю. та інших невстановлених осіб, зокрема керівників підрозділів правоохоронних органів і правоохоронців у **період часу приблизно з 16 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014** співробітниками органів внутрішніх справ та

Служби безпеки України із залученням сил та засобів Збройних Сил України здійснено спробу силового розгону мітингувальників, які перебували на майдані Незалежності в місті Києві, в результаті чого внаслідок протиправного та надмірного застосування фізичної сили, спеціальних засобів, спецтехніки та прихованого застосування вогнепальної зброї **заподіяно тяжкі наслідки, зокрема у вигляді смерті 13 особам, спричинення тяжких тілесних ушкоджень 47 особам, середньої тяжкості тілесних ушкоджень 76 особам, легких тілесних ушкоджень 139 особам.**

Крім цього, під час здійснення силового розгону мітингувальників на майдані Незалежності в місті Києві, у період часу приблизно з 16 години 18.02.2014 до 6 години 19.02.2014, Голова СБУ Якименко О.Г., діючи на виконання вказівок Януковича В.Ф., у складі організованої групи спільно з Тоцьким В.В., Щеголевим О.Ю., Захарченком В.Ю., Ратушняком В.І., Мазаном В.Б., Федчуком П.М., **Кусюком С.М.,** Лебедев П.В. та іншими не встановленими на цей час слідством особами, з метою реалізації злочинного плану з розгону мітингувальників з центральної частини міста Києва, під час роботи штабу з управління АТО вчиняли з перевищенням свої службових повноважень організаційні дії з безпідставного проведення антитерористичної операції, здійснювали координацію та керівництво діями підрозділів правоохоронних органів для витіснення та очищення від мітингувальників майдану Незалежності, тобто організували вчинення злочинних дій саме стосовно протестувальників, але при цьому були зобов'язані допускати настання тяжких наслідків і стосовно задіяних у цій операції правоохоронців, однак продовжували вчиняти злочинні дії, унаслідок чого **постраждали правоохоронці – загинуло 9 осіб, спричинені тяжкі тілесні ушкодження 14 особам, тілесні ушкодження середньої тяжкості 26 особам, легкі тілесні ушкодження 82 особам та заподіяно матеріальні збитки підприємству «Господарське управління Федерації профспілок України» в сумі 5 мільйонів 810 тисяч 395 гривень 92 копійки, Федерації профспілок України в сумі 2 мільйони 645 тисяч 96 гривень 53 копійки, підприємству «Господарське управління Київської міської ради профспілок» в сумі 3 мільйони 855 тисяч 700 гривень, ЦК «Профспілки працівників освіти та науки України» в сумі 865 тисяч 595 гривень 85 копійок, МВС України в сумі 2 мільйони 977 тисяч 069 гривень 09 копійок, ЦК «Профспілки працівників охорони здоров'я України» в сумі 504 тисячі 874 гривні 58 копійок, а всього на загальну суму 16 мільйонів 658 тисячі 731 гривень 97 копійок.**

Крім того, Президент України Янукович В.Ф., будучи організатором перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів, не пізніше 18.02.2014, продовжуючи реалізовувати свої злочинні наміри, спрямовані на незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, з метою залякування мітингувальників та населення України, яке їх підтримувало, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій, громадськими організаціями та мітингувальниками про припинення зборів, мітингів, походів і демонстрацій,

віддав наказ Міністру внутрішніх справ України Захарченку В.Ю. у будь-який спосіб припинити мітинг, який відбувався у центральній частині міста Києва (майдані Незалежності та прилеглих вулицях), у тому числі шляхом застосування працівниками органів внутрішніх справ вогнепальної зброї стосовно мітингувальників, заподіяння їм тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості та смерті способом, небезпечним для життя багатьох осіб, скоєння інших дій, які б створювали небезпеку для їх життя та здоров'я.

З цією метою Захарченко В.Ю. не пізніше 18.02.2014, перебуваючи в невстановленому місці, продовжуючи реалізовувати спільні з Януковичем В.Ф. злочинні наміри, перевищуючи владу та службові повноваження, віддав наказ своєму заступнику Ратушняку В.І. (члену злочинної організації) організувати та здійснити силовий розгін мітингувальників шляхом застосування щодо них вогнепальної зброї, заподіяння їм тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості та смерті, скоєння інших дій, які б створювали небезпеку для їх життя та здоров'я.

У подальшому заступник Міністра внутрішніх справ України Ратушняк В.І., діючи в інтересах злочинної організації, перевищуючи владу та службові повноваження, 18.02.2014 у невстановленому місці віддав наказ керівництву ГУМВС України в місті Києві, зокрема тимчасово виконувачу обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазану В.Б., заступнику начальника Головного управління – начальнику міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчуку П.М., командирі ПМОП «Беркут» **Кусюку С.М.**, які входили до складу очолюваної Януковичем В.Ф. злочинної організації, а також іншим правоохоронцям організувати озброєння частини особового складу вогнепальною автоматичною зброєю та спеціальними засобами, забороненими для використання, рушницями і патронами із зарядом свинцевої картечі, а також іншими спеціальними засобами з метою їх застосування для силового розгону учасників мітингу, що проходив на майдані Незалежності в місті Києві, та довести до відома озброєних бійців, що вони мають бути готовими до виконання наказу керівництва держави та правоохоронних органів про невибіркове застосування вогнепальної зброї до невизначеного кола мітингувальників, з метою залякування як мітингувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників мітингів, які брали в них участь на майдані Незалежності в місті Києві, а також в інших населених пунктах України, тобто до вчинення терористичного акту, що супроводжувався вбивствами громадян.

Після цього, 18.02.2014 приблизно о 16 годині, біля будівлі Верховної Ради України, розташованої в місті Києві на вулиці Михайла Грушевського, 5, командир полку ПМОП «Беркут» **Кусюк С.М.**, виконуючи наказ Ратушняка В.І., діючи з метою реалізації спільного з Януковичем В.Ф., Захарченком В.Ю. та іншими особами, які входили до складу злочинної організації, злочинного наміру на незаконне перешкоджання організації та проведенню мітингів, походів і демонстрацій, перевищуючи владу та службові

повноваження, віддав усний наказ командирі роти спеціального призначення ПМОП «Беркут» Садовнику Д.М. організувати отримання вогнепальної зброї бійцями очолюваної ним роти, саме тими, які будуть готові виконати наказ щодо невибіркового застосування вогнепальної зброї до невизначеного кола мітингувальників, після чого прибути на площу Конституції в місті Києві та зосередитися перед будівлею Верховної Ради України.

Приблизно із 17 до 18 години 18.02.2014, прибувши на місце постійної дислокації ПМОП «Беркут», що розташоване за адресою: місто Київ проспект Червонозоряний, 152, Садовник Д.М. визначив бійців із числа роти спеціального призначення, які після отримання у черговій частині полку вогнепальної зброї, спеціальних засобів – рушниць «Форт-500» та боєприпасів повинні вирушити до центральної частини міста Києва для виконання наказів керівництва МВС України та держави, у тому числі щодо вчинення терористичного акту. Після цього Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Трепачов В.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Панченко Р.В., Симісюк М.М., Тригубець В.П., а також інші невстановлені бійці роти спеціального призначення отримали у черговій частині полку закріплену за ними табельну вогнепальну зброю – 7,62 мм автомати АКМС, пістолети ПМ та «Форт-12», спеціальні засоби – рушниці «Форт-500» і бойові припаси до них. Також за не встановлених слідством обставин бійці, які використовували рушниці «Форт-500», отримали до них патрони із зарядами свинцевої картечі, використання яких заборонено.

Після отримання зброї та спеціальних засобів у черговій частині ПМОП «Беркут» вказані особи на чолі з командиром роти спеціального призначення Садовником Д.М. на службовому автотранспорті прибули на площу Конституції та розосередилися перед будівлею Верховної Ради України.

У ніч з 18.02.2014 на 19.02.2014 загін бійців роти спеціального призначення ПМОП «Беркут» (далі – РСП ПМОП «Беркут») за вказівкою командира полку **Кусюка С.М.** передислокувався на вулицю Інститутську та зайняв позиції між будинками № 1 та № 5, де перебував до 20.02.2014 у резерві, з метою надання допомоги іншим підрозділам МВС України у разі здійснення ними штурму барикад (укріплень), зведених учасниками мітингу на майдані Незалежності, та виконання поставлених Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю. завдань із силового розгону учасників мітингу, а також відповідного наказу про невибірконе застосування вогнепальної зброї на ураження невизначеного кола мітингувальників, тобто на вчинення терористичного акту та масових умисних вбивств.

За не встановлених слідством обставин у період 18-20.02.2014 таке ж завдання щодо готування до вчинення терористичного акту та масових умисних вбивств від керівництва МВС України отримав і заступник командира ПМОП «Беркут» Янішевський О.В., який погодився виконувати його особисто та організувати виконання підлеглими бійцями роти спеціального призначення,

попередньо виконуючи формальне завдання щодо недопущення наближення мітингувальників до урядового кварталу навіть шляхом застосування вогнепальної зброї.

19.02.2014 за вказівкою керівництва внутрішніх військ МВС України окремий загін спеціального призначення Західного ТрК внутрішніх військ МВС України, озброєний табельною вогнепальною зброєю, у тому числі автоматичною, та посилений групою військовослужбовців окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України у кількості 4 військовослужбовців, до складу яких входив і офіцер (кулеметник) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенко В.І. перемістився з будівлі Адміністрації Президента України, де приблизно з 10.02.2014 здійснювали охорону особливо важливого державного об'єкта, до будівлі Жовтневого палацу, розташованого на вул. Інститутській, 1, у м. Києві, для взаємодії з іншими підрозділами внутрішніх військ МВС України, які виконували покладені на них завдання з охорони громадського порядку на вул. Інститутській у м. Києві. З цього часу згідно з п. 2 ст. 10 Закону України «Про внутрішні війська Міністерства внутрішніх справ України», у зв'язку із залученням військовослужбовців внутрішніх військ МВС України до виконання завдань з охорони громадського порядку та боротьби із злочинністю, Косенко В.І. мав права, передбачені Законом України «Про міліцію», для працівників міліції при виконанні цих завдань.

При цьому вказана група військовослужбовців окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України була озброєна автоматичною та снайперською табельною вогнепальною зброєю. Безпосередньо офіцер (кулеметник) Косенко В.І. був озброєний закріпленими за ним кулеметом ПК № ПР782 та пістолетом «Форт-14ТПК» № Л1266 і бойовими припасами до них.

Приблизно з 5 години 30 хвилин 20.02.2014 протистояння учасників акції протесту з бійцями ВВ МВС України та підрозділами МВС України, які були задіяні в охороні громадського порядку в центральній частині міста Києва, загострилося у зв'язку із застосуванням з боку останніх водометів при низькій температурі атмосферного повітря та спеціальних засобів для відстрілу гумових куль несмертельної дії, які також були споряджені патронами із зарядом свинцевої картечі.

Унаслідок цього у період з 05 години 30 хвилин до 09 години не встановленими на теперішній час слідством особами застосовувалася вогнепальна зброя до працівників правоохоронних органів, які за наказом керівництва МВС України перебували безпосередньо на майдані Незалежності, в результаті чого троє правоохоронців загинули, а ще 39 отримали вогнепальні поранення.

Водночас у період з 05 години 30 хвилин до 09 години 20.02.2014 на майдані Незалежності в місті Києві та прилеглих до нього територіях на

виконання наказу керівництва МВС України нествановленими бійцями спецпідрозділів МВС України та внутрішніх військ, які діяли спільно та скоординовано з іншими правоохоронцями з метою перешкоджання проведення мітингу та загалом розгону мітингувальників, застосовувалися щодо них спеціальні засоби – світлошумові, газові гранати, спецзасоби – рушниці для відстрілу гумових куль несмертельної дії, в результаті чого значна кількість протестувальників отримала тілесні ушкодження.

Цього ж дня, 20.02.2014, Президент України Янукович В.Ф., реалізуючи свій злочинний умисел, спрямований на організацію вчинення терористичного акту та масових умисних вбивств невизначеного кола осіб, які перебували в центральній частині міста Києва, зокрема на майдані Незалежності, вулиці Інститутській та інших прилеглих вулицях, з метою залякування як протестувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників мітингу, які брали в ньому участь на майдані Незалежності в місті Києві, а також в інших населених пунктах України, досягнувши цим мети припинення мітингу, перебуваючи в резиденції «Межигір'я» за адресою: Київська область, Вишгородський район, село Нові Петрівці, вулиці Івана Франка, 19, та Межигірська, 123а, у період з 06 години 52 хвилини до 07 години засобами урядового зв'язку здійснив телефонний контакт з Міністром внутрішніх справ України Захарченком В.Ю.

Під час цієї телефонної розмови, яка тривала приблизно 8 хвилин, Янукович В.Ф. віддав вказівку Захарченку В.Ю. на застосування підпорядкованими йому підрозділами МВС України вогнепальної зброї з метою вчинення терористичного акту та масових умисних вбивств невизначеного кола осіб, які перебували в центральній частині міста Києва, зокрема на майдані Незалежності, вулиці Інститутській та інших прилеглих вулицях, з метою залякування як протестувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, які брали в них участь на майдані Незалежності в місті Києві, а також в інших населених пунктах України, досягнувши цим мети припинення мітингів.

Використовуючи ситуацію, що станом на 8 годину 30 хвилин – 9 годину склалася в районі майдану Незалежності в місті Києві, тобто в епіцентрі протистояння, а саме наявність загиблих і поранених як з боку правоохоронних органів, так і мітингувальників, не вчиняючи жодних дій до встановлення осіб, які застосовували зброю та вчиняли вбивства і замаху на вбивства і присікання їх протиправних дій, Міністр внутрішніх справ України Захарченко В.Ю., його заступник Ратушняк В.І., на виконання попередньо погоджених завдань Януковича В.Ф., а також виконуючи його наказ, не бажаючи діяти в передбачений в таких випадках законний спосіб, реалізуючи злочинний умисел, спрямований на вчинення терористичного акту та масових умисних вбивств, вирішили розпочати невивіркове застосування вогнепальної зброї на ураження до невизначеного кола осіб, які перебували у зазначеному місці, з

метою залякування як мітингувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, які брали в них участь на майдані Незалежності в місті Києві, а також в інших населених пунктах України, досягнувши цим мети припинення акцій протесту.

У вказаний період часу зазначений наказ був доведений до відома **Кусюка С.М.**, який, попередньо узгодивши тактику таких дій із заступником командира ПМОП «Беркут» Янішевським О.В., за невстановлених обставин (ймовірно радіозв'язком або по невстановленому мобільному телефону) віддав останньому наказ силами РСП ПМОП «Беркут» у складі працівників, які перебували на той час на вулиці Інститутській у місті Києві, із застосуванням вогнепальної зброї та спеціальних засобів для відстрілу гумових куль несмертельної дії, спорядженої бойовими патронами, а також спеціальними засобами «Форт-500», спорядженими патронами із зарядом свинцевої картечі, та іншою невстановленою вогнепальною зброєю здійснити умисні вбивства загально небезпечним способом максимально можливого, невизначеного кола осіб – учасників акцій протесту з метою залякування їх та загалом населення країни для повного припинення протестів.

Аналогічний наказ **Кусюк С.М.** віддав командир РСП ПМОП «Беркут» Садовнику Д.М., який на той час перебував у будівлі ГУМВС України в місті Києві на вулиці Володимирській, 15, та іншим не встановленим на теперішній час працівникам правоохоронних органів.

Водночас бійцям ВВ МВС України та підрозділів МВС України, які перебували в районі вулиці Інститутської та у будівлі Міжнародного центру культури та мистецтв Федерації профспілок України у місті Києві на вулиці Інститутській, 1 (Жовтневий палац), серед яких був Косенко В.І., було віддано командиром полку **Кусюком С.М.** наказ залишити місця несення служби з охорони громадського порядку та переміститися вверх по вулиці Інститутській у напрямку до урядового кварталу.

Заступник командира ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, Янішевський О.В., приблизно з 8 години 50 хвилин, перебуваючи на проїжджій частині вулиці Інститутської між будівлями готелю «Україна» та Жовтневого палацу, виконуючи зазначений наказ, особисто координував відведення бійців указаних підрозділів та належних їм службових спеціальних транспортних засобів (водометів, гучномовців, спеціальних автомобілів для перевезення конвойованих осіб, а також автомобілів швидкої допомоги, пожежних автомобілів та ін.) вверх по вулиці Інститутській у напрямку до урядового кварталу.

Приблизно о 9 годині бійці РСП ПМОП «Беркут» Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Маринченко О.М., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Панченко Р.В., Симісюк М.М., Ісаков Д.О., Девятий С.М.,

Тригубець В.П., а також інші не встановлені на теперішній час бійці цього ж спецпідрозділу, озброєні табельною вогнепальною зброєю – 7,62 мм автоматами Калашникова модернізованими складними (далі – АКМС), пістолетами ПМ та «Форт-12», спорядженими бойовими патронами, а також спеціальними засобами – рушницями «Форт-500», спорядженими у тому числі патронами із зарядом свинцевої картечі, та іншою невстановленою вогнепальною зброєю, перебували на території навпроти Кінопалацу на вулиці Інститутській, 3.

Приблизно о 8 годині 50 хвилин – 9 годині Янішевський О.В., діючи умисно, чітко усвідомлюючи, що застосування вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, щодо беззбройних учасників мітингу, у тому числі шляхом стрільби у скупчення людей, тобто загально небезпечним способом, призведе до загибелі значної їх кількості та спричинення вогнепальних поранень і бажаючи цього, усвідомлюючи протиправність наказу командира полку **Кусюка С.М.** та інших осіб із числа керівництва органів МВС України, що жодним чином не співвідносився із законними завданнями правоохоронних органів, діючи всупереч вищевказаним вимогам Конституції України, статтям 13–15 Закону України «Про міліцію» та іншим нормативно-правовим актам, не вчиняючи і не намагаючись вчинити жодних дій до встановлення осіб, які застосовували зброю та спричиняли вбивства і замаху на вбивства чи інші злочини, і присікання протиправних дій таких осіб з метою залякування як мітингувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про припинення мітингів на майдані Незалежності в місті Києві та в інших населених пунктах України, віддав наказ на невибіркове застосування вогнепальної зброї на ураження невизначеного кола осіб, які перебували в той час в районі майдану Незалежності, вулиці Інститутської та прилеглих вулиць міста Києва, підлеглим йому бійцям Аброськіну П.М., Зінченку С.П., Тамтурі С.Б., Маринченку О.М., Макарцю І.П., Чумаку І.Є., Трепачову В.М., Кишканю О.І., Цвігуну О.Ю., Таранусі Є.В., Рябошапці В.В., Мельнику В.М., Шафаренку Б.М., Шпильовому С.П., Владиці І.В., Зарицькому Н.М., Горбику Р.А., Пронозі Є.К., Шабашу О.О., Псарьову П.Ю., Кравцю Ю.Г., Панченку Р.В., Симисюку М.М., Ісакову Д.О., Девятому С.М., Тригубцю В.П. та іншим не встановленим на цей час бійцям спецпідрозділу «Беркут», які діяли спільно та скоординовано, шляхом ведення по беззбройних учасниках акції протесту вогню способом, небезпечним для життя багатьох осіб, з наявних автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки Драгунова та іншої невстановленої вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, а також спеціальних засобів – рушниць «Форт-500», що були споряджені патронами із зарядом свинцевої картечі, тобто наказ вчинити терористичний акт.

Реалізуючи злочинний умисел, спрямований на вчинення терористичного акту, хибно розуміючи інтереси держави, безпідставно ототожнюючи їх із особистими, явно протиправними інтересами вищих посадових осіб, зокрема, Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю. та інших керівників держави і правоохоронних органів і

невстановлених осіб, які полягали в бажанні усунути перешкоди власній злочинній діяльності та реалізації планів злочинної організації, припинивши у будь-який злочинний спосіб протестні акції, у тому числі шляхом залякування протестувальників та загалом населення і впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, перевищуючи владу та надані йому службові повноваження, виконуючи наказ **Кусюка С.М.** та інших осіб із числа керівництва органів МВС України, Янішевський О.М. спочатку самостійно, а потім спільно та погоджено із Садовником Д.М., координуючи на місці дії працівників РСП ПМОП «Беркут», Тамтури С.Б., Макаря І.П., Чумака І.Є., Трепачова В.М., Кишканя О.І., Зінченка С.П., Аброськіна П.М., Цвігуна О.Ю., Таранухи Є.В., Рябошапки В.В., Мельника В.М., Шафаренка Б.М., Шпильового С.П., Маринченка О.М., Владики І.В., Зарицького Н.М., Горбика Р.А., Пронози Є.К., Шабаша О.О., Псарьова П.Ю., Кравця Ю.Г., Дев'ятого С.М., Ісакова Д.О., Тригубця В.П., Панченка Р.В., Симісюка М.М., а також інших не встановлених у ході досудового слідства працівників правоохоронних органів з числа спецпідрозділів МВС України, діючи всупереч вищевказаним вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно-правових актів, з метою припинення акцій протесту організував перевищення влади та службових повноважень, вчинення терористичного акту, умисних вбивств та замахів на умисні вбивства неозброєних учасників масових акцій протесту підлеглими йому та іншими невідомими правоохоронцями, які погодились виконувати його наказ та фактично вступили у попередню змову між собою.

Приблизно у період часу з 08 години 50 хвилин по 09 годину 05 хвилин Янішевський О.В., а також його підлеглі, в тому числі Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Панченко Р.В., Симісюк М.М., Ісаков Д.О., Дев'ятий С.М., Тригубець В.П. та інші не встановлені на теперішній час бійці цього спецпідрозділу та інших правоохоронних органів, діючи умисно, спільно та погоджено, за попередньою змовою групою осіб, усвідомлюючи, що застосування вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, щодо неозброєних учасників мітингу, у тому числі шляхом стрільби у скупчення людей, тобто загально небезпечним способом, призведе до загибелі значної їх кількості та спричинення вогнепальних поранень, свідомо допускаючи та бажаючи цього, маючи умисел на вчинення терористичного акту, усвідомлюючи протиправність наказу, почали здійснювати постріли з наявних у них автоматів 7,62 мм АКМС та іншої невідомої вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами та спеціальних засобів – рушниць «Форт-500», споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку масового скупчення людей на майдані Незалежності та нижній частині вулиці

Інститутської у місті Києві, а також кидати в сторону протестувальників наявні в них спеціальні засоби – світлошумові та газові гранати.

Водночас, використовуючи спеціальні навички, притаманні діяльності роботи спеціальних підрозділів особливого призначення, з метою умовної ідентифікації «свій-чужий» зазначеними вище особами поверх форменого одягу було нанесено особливі відмітки, а саме: на передпліччях рук поверх одягу було намотано клейку стрічку (скотч) жовтого кольору (жовті пов'язки).

Окрім того, з метою уникнення в подальшому кримінальної відповідальності за вчинення особливо тяжких злочинів зазначені особи вжили вичерпних заходів для унеможливлення своєї подальшої ідентифікації, одягнувши під шоломи маски-балаклави.

Надалі вказана озброєна група співробітників зазначеного спецпідрозділу та інші не встановлені на теперішній час бійці спецпідрозділів інших правоохоронних органів, діючи спільно та погоджено як єдиний бойовий підрозділ, вчиняючи терористичний акт з метою залякування як протестувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, застосовувала на ураження вогнепальну зброю – автомати 7,62 мм АКМС, снайперську гвинтівку Драгунова шляхом здійснення з неї прицільних пострілів бойовими патронами у напрямку неозброєних учасників масових акцій протестів, які перебували в районі майдану Незалежності та у нижній частині вулиці Інститутської в місті Києві. При цьому згадана група співробітників спецпідрозділу РСП ПМОП «Беркут» та інші не встановлені на теперішній час бійці спецпідрозділів інших правоохоронних органів, діючи спільно та узгоджено, поступово переміщувались по алеї паралельно вулиці Інститутській у напрямку майдану Незалежності та зупинились на майданчику перед будівлею Жовтневого палацу на вулиці Інститутській, 1, звідки вказані працівники РСП ПМОП «Беркут» та інших правоохоронних органів продовжували здійснювати постріли з наявних у них автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки Драгунова та іншої невстановленої вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, та спеціальних засобів «Форт-500», споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку масового скупчення людей на майдані Незалежності та нижній частині вулиці Інститутської у місті Києві, тобто загально небезпечним способом.

Приблизно о 9 годині 15–16 хвилин не встановленими на теперішній час слідством особами внаслідок пострілів з невстановленої вогнепальної зброї вчинено умисне вбивство бійця РСП ПМОП «Беркут» – старшого сержанта міліції Симисюка М.М. та заподіяно вогнепальне поранення бійцю цього ж підрозділу – старшині міліції Панченку Р.В.

Близько 9 години 16–17 хвилин до будівлі Жовтневого палацу, розташованого за адресою: місто Київ, вулиця Інститутська, 1, прибув командир РСП ПМОП «Беркут» Садовник Д.М., який до цього перебував у будівлі ГУМВС України в місті Києві на вулиці Володимирській, 15, де безпосередньо від

командира ПМОП «Беркут» **Кусюка С.М.** теж отримав наказ силами РСП ПМОП «Беркут» у складі працівників, які перебували на той час на вулиці Інститутській у місті Києві, із застосуванням вогнепальної зброї та спеціальних засобів для відстрілу гумових куль несмертельної дії, споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, та у взаємодії з іншими не встановленими на цей час працівниками правоохоронних органів здійснити невідбиркове застосування вогнепальної зброї на ураження невизначеного кола осіб, які перебували у зазначеному місці, з метою залякування як мітингувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, тобто вчинити терористичний акт, поєднаний з масовими умисними вбивствами учасників мітингу.

Приблизно після 09 години 17 хвилин Янішевський О.М. та Садовник Д.М., реалізуючи спільні злочинні наміри Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут» **Кусюка С.М.**, перевищуючи владу та службові повноваження, діючи всупереч вищевказаним вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно - правових актів, перебуваючи у вказаному місці, віддали наказ працівникам РСП ПМОП «Беркут» Аброськіну П.М., Зінченку С.П., Тамтурі С.Б., Макарцю І.П., Чумаку І.Є., Трепачову В.М., Кишканю О.І., Цвігуну О.Ю., Таранусі Є.В., Рябошапці В.В., Мельнику В.М., Шафаренку Б.М., Шпильовому С.П., Маринченку О.М., Владиці І.В., Зарицькому Н.М., Горбику Р.А., Пронозі Є.К., Шабашу О.О., Псарьову П.Ю., Кравцю Ю.Г., Ісакову Д.О., Девятому С.М., Тригубцю В.П., а також іншим не встановленим у ході досудового слідства працівникам правоохоронних органів, реалізуючи свій злочинний умисел, діючи за попередньою змовою з ними, перевищуючи владу та службові повноваження, діючи всупереч вищевказаним вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно-правових актів, виконуючи наказ **Кусюка С.М.** та інших осіб із числа керівництва органів МВС України, організували перевищення влади та службових повноважень, вчинення терористичного акту, умисних вбивств неозброєних учасників акцій масових протестів підлеглими їм та іншими не встановленими правоохоронцями, які погодились виконувати їхній наказ, спрямований на незаконне перешкоджання проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій.

Будучи об'єднаними єдиним злочинним умислом, спрямованим на вчинення терористичного акту, а також умисних вбивств максимально можливого, невизначеного кола осіб – мітингувальників, з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників мітингів,

для повного їх придушення Янішевський О.В., Садовник Д.М. та їхні підлеглі, в тому числі Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Девятий С.М. та Тригубець В.П., продовжили здійснювати постріли з наявних у них автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки Драгунова, спорядженої бойовими патронами, та спеціальних засобів – «Форт-500», споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку масового скупчення людей у районі майдану Незалежності та нижньої частини вулиці Інститутської у місті Києві, тобто загально небезпечним способом. При цьому Янішевський В.О. і Садовник Д.М., працівники РСР ПМОП «Беркут» Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Девятий С.М., Тригубець В.П., Панченко Р.В., Симісюк М.М. (до моменту спричинення двом останнім вогнепальних поранень) взяли на себе роль співвиконавців злочину, а інші не встановлені в ході досудового слідства працівники правоохоронних органів, у тому числі вказаного спецпідрозділу МВС України, – роль співвиконавців та пособників вчинення злочину.

При цьому Янішевський О.В., Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Панченко Р.В., Симісюк М.М., Ісаков Д.О., Девятий С.М., Тригубець В.П., Панченко Р.В., Симісюк М.М. (до моменту спричинення останнім вогнепальних поранень) та інші невстановлені працівники правоохоронних органів із числа спецпідрозділів МВС України, використовуючи спеціальні навички бойової та вогневої підготовки, діяли як один бойовий підрозділ, що виконував наказ прямих начальників, які організували та безпосередньо координували їх злочинні дії на місці, тобто, усвідомлюючи відсутність жодного законного обґрунтування своїх дій, були об'єднані єдиним злочинним умислом, спрямованим на вчинення терористичного акту, а також умисних вбивств максимально можливого, невизначеного кола осіб – учасників мітингу, з метою залякування учасників акцій протесту та загально населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, які брали в них участь на майдані Незалежності в місті Києві, а також в інших населених пунктах України, їх силового розгону. Водночас кожен борець зазначеного бойового підрозділу, який

діяв під керівництвом Янішевського О.В. та Садовника Д.М., безпосередньо застосовуючи за вищенаведених обставин вогнепальну зброю щодо невизначеного кола беззбройних мітингувальників та вчиняючи дії щодо спостереження за місцевістю, охорони, супроводження тих, хто веде таку стрільбу, умисно та усвідомлено вчиняли погоджені конклюдентні дії, спрямовані на реалізацію зазначеного злочинного плану щодо вчинення терористичного акту, що супроводжувалося загибеллю людей та іншими тяжкими наслідками.

Приблизно після 9 години 16-17 хвилин, відступаючи від будівлі Жовтневого палацу і рухаючись вгору у напрямку перехрестя вулиці Інститутської з вулицею Ольгинською у місті Києві, Янішевський О.В., Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Девятий С.М., Тригубець В.П. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів, діючи спільно та погоджено як єдиний бойовий підрозділ, продовжували вчиняти терористичний акт, тобто здійснювати прицільні постріли на ураження з вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, та спеціальних засобів, споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку скупчення людей на вулиці Інститутській та майдані Незалежності, в руках яких не було вогнепальної зброї та які не становили для них будь-якої загрози, з метою вчинення їх вбивств способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Водночас, діючи виключно в межах отриманого наказу та спільного злочинного умислу, всупереч інтересам служби, зазначені правоохоронці та їх командири не вчиняли та навіть не намагались вчинити жодних дій щодо встановлення осіб, які застосовували зброю чи скоювали інші протиправні дії, і присікання таких дій.

Приблизно о 9 годині 20 хвилин Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Девятий С.М., Тригубець В.П. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів, продовжуючи виконувати наказ Янішевського О.В. та Садовника Д.М., які безпосередньо координували їх дії на місці, а також інші невстановлені працівники правоохоронних органів зайняли позиції для стрільби за барикадою, зведеною раніше учасниками акції протесту з мішків із снігом та піском на вулиці Інститутській, 6, поруч з верхнім виходом зі станції метро «Хрещатик».

Разом з вказаними працівниками правоохоронних органів позицію для стрільби за згаданою барикадою зайняв і офіцер (кулеметник) 2-ї бойової групи розвідувальної групи спеціального призначення Косенко В.І., якому керівником підрозділу було поставлено завдання відходити в напрямку урядового кварталу.

При цьому по шляху руху від будівлі Жовтневого палацу до зазначеної барикади Косенко В.І. бачив, що вищевказані військовослужбовці, перевищуючи свої службові повноваження, умисно вчиняли протиправні дії, а саме здійснювали прицільні постріли на ураження з вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, та спеціальних засобів, споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку скупчення людей (учасників акцій протесту) на вул. Інститутській та майдані Незалежності, в руках яких не було вогнепальної зброї та які не становили для них будь – якої загрози, з метою вчинення їх вбивств способом, небезпечним для життя багатьох осіб.

Однак, незважаючи на це, Косенко В.І. самостійно приєднався до вказаного бойового підрозділу ПМОП «Беркут» та інших не встановлених на теперішній час працівників правоохоронних органів, які вчиняли протиправні дії за вказаних обставин а, діючи спільно та погоджено з ними, приблизно у період з 09 год 20 хв до 09 год 30 хв, явно перевищуючи владу та службові повноваження, діючи всупереч вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно-правових актів, став вчиняти терористичний акт, тобто спільно з останніми здійснювати прицільні постріли на ураження із закріпленої за ним вогнепальної зброї, а саме пістолета «Форт-14ТПК» № Л1266, спорядженого бойовими патронами, у напрямку скупчення людей на вул. Інститутській та майдані Незалежності, в руках яких не було вогнепальної зброї та які не становили для нього будь-якої загрози, з метою вчинення їх вбивств способом, небезпечним для життя багатьох осіб, обравши такий незаконний, поєднаний з масовими умисними вбивствами спосіб, для залякування як протестувальників, так і загалом населення, з метою впливу на прийняття ними рішень про припинення акцій протесту та на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників таких акцій протесту. Водночас, діючи виключно в межах спільного злочинного умислу, всупереч інтересам служби, Косенко В.І. не вчиняв та навіть не намагався вчинити жодних дій щодо встановлення осіб, які застосовували зброю чи скоювали інші протиправні дії, і прискання таких дій.

На момент приєднання Косенка В.І. до зазначеної групи правоохоронців, останніми за вказаних обставинах було вчинено умисні вбивства 13 осіб та замах на умисні вбивства 26 осіб із числа учасників акцій протесту.

У результаті здійснення за вказаних обставин пострілів з-за цієї барикади із закріпленого за ним пістолета, безпосередньо Косенко В.І. близько 09 години 24 хвилин спричинив кульове сліпе поранення м'яких тканин на рівні верхньої третини правого стегна по латеральній поверхні потерпілому Гукову В.С., який разом з іншими беззбройними учасниками акцій протесту знаходився на під'їзній дорозі з урядового кварталу до Жовтневого палацу по вул. Інститутській у м. Києві.

У подальшому, приблизно у період з 09 години 20 хвилин до 09 години 30 хвилин працівники ПМОП «Беркут» Янішевський О.В., Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В.,

Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Дев'ятий С.М., Тригубець В.П., а також Косенко В.І. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів, перебуваючи за вказаною вище барикадою, перевищуючи владу та службові повноваження, діючи всупереч вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно-правових актів, виконуючи наказ **Кусюка С.М.**, відданий з метою реалізації спільного злочинного наміру Президента України Януковича В.Ф., Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., заступника Міністра внутрішніх справ України Ратушняка В.І., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., продовжували вчиняти терористичний акт, тобто спільно та погоджено як єдиний бойовий підрозділ здійснювати на ураження прицільні постріли з вогнепальної зброї – автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки, споряджених бойовими патронами, та спеціальних засобів, споряджених патронами із зарядом свинцевої картечі, у напрямку учасників мітингу, що перебували на вулиці Інститутській, у руках яких не було вогнепальної зброї та які, перебуваючи на безпечній відстані від правоохоронців, не становили для них будь-якої загрози.

У подальшому, приблизно о 9 годині 30 хвилин, працівники ПМОП «Беркут» Янішевський О.В., Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Дев'ятий С.М., Тригубець В.П., а також Косенко В.І. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів, продовжуючи діяти спільно, узгоджено та скоординовано, перемістилися ще далі вгору, за бетонні блоки, що були встановлені за перехрестям вулиць Інститутської та Ольгинської, навпроти клубу Кабінету Міністрів України, розташованого на вулиці Інститутській, 7, у місті Києві.

При цьому Янішевський О.В. і Садовник Д.М., усвідомлюючи, що вони та їхні підлеглі вчиняють терористичний акт, тобто без достатніх підстав, передбачених Законом України «Про міліцію» та іншими нормативно-правовими актами, невідповідно застосовують вогнепальну зброю на ураження до беззбройних учасників мітингу, як командири підрозділів, хибно розуміючи інтереси держави, безпідставно ототожнюючи їх із особистими, явно протиправними інтересами вищих посадових осіб, зокрема Президента України Януковича В.Ф. та інших керівників держави і правоохоронних органів, які полягали в бажанні усунути перешкоди власній злочинній діяльності та реалізації планів організованої злочинної групи щодо припинення у будь-який злочинний спосіб зборів, мітингів, походів і демонстрацій, у тому числі шляхом залякування мітингувальників та загалом населення і впливу на прийняття

рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, продовжуючи перевищувати владу та службові повноваження, віддали останнім усний наказ розосередитися за бетонними блоками та продовжувати здійснювати невибіркове застосування вогнепальної зброї на ураження до невизначеного кола беззбройних осіб, які перебували на вулиці Інститутській та в районі майдану Незалежності, для вчинення максимально можливої кількості вбивств останніх, з метою залякування як мітингувальників, так і загалом населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, у тому числі у спосіб вчинення вбивств тих, хто прибував для евакуації вбитих та поранених мітингувальників і надання останнім допомоги, а при наближенні мітингувальників – здійснювати постріли з наявної табельної вогнепальної зброї – автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки Драгунова, спорядженої бойовими набоєм.

Після цього, приблизно з 9 години 30 хвилин до 17 години 20.02.2014, Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Проноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Девятий С.М., Тригубець В.П., а також Косенко В.І. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів, діючи спільно та узгоджено як єдиний бойовий підрозділ, виконуючи наказ, у тому числі вищевказану злочинну вказівку Янішевського О.В. та Садовника Д.М., які організували і безпосередньо координували на місці дії працівників РСП ПМОП «Беркут» та інших правоохоронців, діючи умисно, всупереч вищевказаним вимогам Конституції України, Закону України «Про міліцію» та інших нормативно-правових актів, за попередньою змовою групою осіб, будучи об'єднані з Янішевським О.В. та Садовником Д.М. єдиними злочинним умислом, спрямованим на вчинення терористично акту, а також умисних вбивств максимально можливого, невизначеного кола осіб – учасників мітингу способом, небезпечним для життя багатьох осіб, з метою залякування населення, а також впливу на прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій та громадських організацій про розпуск учасників акцій протесту, їх силового розгону, стали здійснювати прицільні постріли на ураження з автоматів 7,62 мм АКМС, снайперської гвинтівки Драгунова, пістолетів та іншої невстановленої вогнепальної зброї, спорядженої бойовими патронами, в учасників акції протесту, які у цей час перебували на вулиці Інститутській у місці розташування верхнього виходу зі станції метро «Хрещатик», у тому числі у скупчення людей, тобто загально небезпечним способом.

При цьому працівники РСП ПМОП «Беркут», а також Косенко В.І. та інші невстановлені працівники правоохоронних органів усвідомлювали, що вони здійснюють постріли у людей, в руках яких немає зброї та які знаходяться на великій відстані і не становлять будь-якої загрози для них, оскільки метою

останніх було лише евакуювати вбитих і поранених мітингувальників та підпалення шин для створення димової завіси, яка б захищала інших мітингувальників від пострілів.

У результаті здійснення за вказаних обставин близько 09 години 43 хвилин пострілів з-за вказаної барикади із закріпленого за Косенком В.І. пістолета в групу беззбройних мітингувальників, які перебували на вул. Інститутській у м. Києві поблизу бетонного парапету біля сходів до банку «Аркада» та жодним чином не становили небезпеки як самому Косенку В.І., так і життю та здоров'ю громадян чи працівників міліції, безпосередньо Косенко В.І., передбачаючи суспільно небезпечні наслідки своїх дій та бажаючи їх настання, спричинив сліпе вогнепальне кульове поранення живота одному з указаних учасників акцій протесту Ушневичу О.М., унаслідок якого настала смерть останнього, тобто вчинив умисне вбивство.

Янішевський О.В. і Садовник Д.М., усвідомлюючи явну злочинність своїх дій та дій своїх підлеглих як працівників правоохоронного органу, завданням якого є дотриманням вимог Конституції України, статті 3, де передбачено, що людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, допускаючи, що учасники мітингу можуть потрапити до місця ведення вогню та урядового кварталу через вулиці Михайла Грушевського та Садову в місті Києві, з метою уникнення можливої протидії та затримання їх та їхніх підлеглих учасниками мітингу за вчинення особливо тяжких злочинів, віддали вказівку командирі другого штурмового взводу роти спеціального призначення Мельнику В.М. разом з бійцями Кишканем О.І., Горбиком Р.А. та іншими озброєними нестановленими працівниками РСП ПМОП «Беркут» зайняти позиції на перехресті вулиць Грушевського та Садової і не допускати прохід учасників мітингу на вулицю Інститутську, щоб таким чином унеможливити протидію правоохоронцям, які у цей час безпосередньо вчиняли терористичний акт, умисні вбивства та замаху на умисні вбивства учасників мітингу на вулиці Інститутській.

У цей же час, достовірно знаючи про перебіг подій у центральній частині м. Києва, 20.02.2014 близько 09 години командувач внутрішніх військ України Шуляк С.М., діючи в складі та в інтересах злочинної організації, на виконання вказівок керівника цієї організації віддав наказ командирі окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України направити до Адміністрації Президента України групи військовослужбовців, озброєних табельною вогнепальною зброєю, з метою недопущення протестувальників до урядового кварталу, надавши дозвіл на застосування зброї.

Після отримання табельної вогнепальної зброї, близько 11 години, особовий склад на чолі з командиром окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України в кількості приблизно 50 осіб, у тому числі й старший інструктор (з підготовки снайперів) групи інструкторів цього загону

Хміль Д.О., який отримав ще 15.02.2014 закріплену за ним табельну вогнепальну зброю та бойові набої до неї, прибули до урядового кварталу.

Там, на вул. Банковій у м. Києві, командир загону отримав від начальника управління громадської безпеки внутрішніх військ ГУМВС України наказ висунути до бетонних блоків, які розташовувалися за перехрестям вулиць Інститутської та Ольгинської, навпроти клубу Кабінету Міністрів України, розташованого на вул. Інститутській, 7, у місті Києві, та у взаємодії з бійцями РСП ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, під командуванням Садовника Д.М. не допустити прориву мітингувальників до урядового кварталу.

У цей час за бетонними блоками знаходилися Косенко В.І., вказані бійці зведеного загону роти спеціального призначення ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, які в групі з не встановленими в ході досудового слідства працівниками правоохоронних органів застосовували за вищенаведених обставин вогнепальну зброю щодо невизначеного кола беззбройних протестувальників.

Узгодивши подальші дії з командиром РСП ПМОП «Беркут», підпорядкованого ГУМВС України в м. Києві, Садовником Д.М. і, діючи після цього спільно в складі озброєного табельною вогнепальною зброєю бойового підрозділу, командир окремого загону спеціального призначення та боротьби з тероризмом 14 бригади спеціального призначення управління Північного ТрК ВВ МВС України розмістив снайперські групи, до однієї з яких входив Хміль Д.О., що був озброєний закріпленою за ним снайперською гвинтівкою «TS.M308» із серією та заводським номером № КІ 00041, у секторі з якого було можливо здійснити постріл в учасників акцій протесту.

Перебуваючи на бойовій позиції, з якої проглядалася вул. Інститутська від бетонних блоків вниз до майдану Незалежності, Хміль Д.О. у порушення вимог ст. 15 Закону України «Про міліцію» (в редакції від 28.01.2014), без попередження, за відсутності безпосередньої загрози життю або здоров'ю громадян чи працівників міліції, діючи за попередньою змовою групою осіб, перевищуючи надані йому службові повноваження, з метою умисного вбивства, близько 11 год 28 хв, передбачаючи суспільно небезпечні наслідки та бажаючи їх настання, здійснив постріл із закріпленої за ним снайперської гвинтівки, що оснащена оптичним прицілом, у Храпаченка О.В., який у групі разом з іншими беззбройними мітингувальниками перебував перед «сніжною барикадою» і жодним чином не становив небезпеки як самому Хмілью Д.О., так і життю та здоров'ю громадян чи працівників міліції. У результаті вказаних злочинних дій Хміль Д.О. Храпаченку О.В. було заподіяно вогнепальне поранення грудної клітки з ушкодженням внутрішніх органів, унаслідок чого настала смерть останнього.

Таким чином, 20.02.2014, у період приблизно з 9 години 00 хвилин по 17 годину, реалізуючи спільні злочинні наміри керівника злочинної організації – Президента України Януковича В.Ф., її членів – Міністра внутрішніх справ України Захарченка В.Ю., заступника Міністра внутрішніх справ України

Ратушняк В.І., тимчасово виконувача обов'язків начальника ГУМВС України в місті Києві Мазана В.Б., заступника начальника Головного управління – начальника міліції громадської безпеки ГУМВС України в місті Києві Федчука П.М., командира ПМОП «Беркут» **Кусюка С.М.**, спрямовані на незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій, залякування як мітингувальників, так і загалом населення, прийняття рішень керівниками опозиційних політичних партій, громадськими організаціями та мітингувальниками про припинення будь-яких масових зібрань громадян, перевищення влади та службових повноважень працівниками правоохоронних органів, безпідставне та незаконне застосування вогнепальної зброї, спеціальних засобів і фізичного насильства до мітингувальників, заподіяння смерті двом та більше осіб із числа мітингувальників способом, небезпечним для життя багатьох осіб, співробітники РСП ПМОП «Беркут» Янішевський О.В., Садовник Д.М., Аброськін П.М., Зінченко С.П., Тамтура С.Б., Макарець І.П., Чумак І.Є., Трепачов В.М., Кишкань О.І., Цвігун О.Ю., Тарануха Є.В., Рябошапка В.В., Мельник В.М., Шафаренко Б.М., Шпильовий С.П., Маринченко О.М., Владика І.В., Зарицький Н.М., Горбик Р.А., Преноза Є.К., Шабаш О.О., Псарьов П.Ю., Кравець Ю.Г., Ісаков Д.О., Десятый С.М., Тригубець В.П., Панченко Р.В., Симісюк М.М. (до моменту спричинення двом останнім вогнепальних поранень), а також Косенко В.І. та Хміль Д.О. та інші, у тому числі не встановлені в ході досудового слідства працівники правоохоронних органів, **учинено масові умисні вбивства 48 осіб та замах на умисні вбивства 85 учасників акцій протесту**, тобто спричинили загибель нижчезазначених осіб та інші тяжкі наслідки.

У зв'язку із вчиненням зазначених вище умисних дій, **Кусюк С.М.** також притягнутий до кримінальної відповідальності:

- за **частиною третьою статті 28 (стаття 28 зі змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), статтею 340 Кримінального кодексу України**, за незаконне перешкоджання організації та проведенню зборів, мітингів, вуличних походів і демонстрацій, яке було вчинено службовою особою із застосуванням фізичного насильства та у складі організованої групи;

- за **частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною третьою статті 365 Кримінального кодексу України (стаття 365 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008, № 1508-VI від 11.06.2009, № 2808-VI від 21.12.2010; в редакції Закону № 3207-VI від 07.04.2011)**, за організацію перевищення влади та службових повноважень, тобто в умисному вчиненні службовою особою дій, які явно виходять за межі наданих їй прав та повноважень, що супроводжувалося насильством, застосуванням зброї та спеціальних засобів, болісними і такими, що ображають особисту гідність потерпілих, діями, за відсутності ознак катування, що спричинили тяжкі наслідки охоронюваним законом правам, інтересам окремих громадян, державним та громадським інтересам, інтересам юридичних осіб, вчиненими у складі організованої групи;

- за частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), пунктами 1, 5, 12 частини другої статті 115 Кримінального кодексу України (стаття 115 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008 та № 1707-VI від 05.11.2009), за організацію умисного вбивства, тобто протиправного заподіяння смерті іншій людині, двох і більше осіб, вчиненого способом, небезпечним для життя багатьох осіб, за попередньою змовою групою осіб, у складі організованої групи;

- за частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною другою статті 15, пунктами 1, 5, 12 частини другої статті 115 Кримінального кодексу України (стаття 115 із змінами, внесеними згідно із Законами № 270-VI від 15.04.2008 та № 1707-VI від 05.11.2009), за організацію вчинення закінченого замаху на умисне вбивство, тобто протиправного заподіяння смерті іншій людині, двох і більше осіб способом, небезпечним для життя багатьох осіб, за попередньою змовою групою осіб, у складі організованої групи;

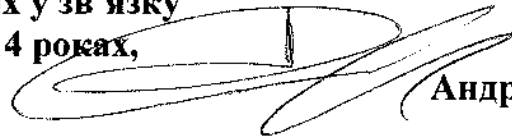
- за частиною 3 статті 27, частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною другою статті 121 Кримінального кодексу України (стаття 121 із змінами, внесеними згідно із Законом № 1707-VI від 05.11.2009), за організацію спричинення умисного тяжкого тілесного ушкодження, тобто умисного тілесного ушкодження, небезпечного для життя в момент заподіяння, і такого, що спричинило втрату будь-якого органу, його функцій, інший розлад здоров'я, поєднаний зі стійкою втратою працездатності не менш як на одну третину, вчиненого способом, що має характер особливого мучення, організованою групою, а також з метою залякування потерпілого та інших осіб;

- за частиною третьою статті 27, частиною третьою статті 28 (стаття 28 із змінами, внесеними згідно із Законом № 270-VI від 15.04.2008), частиною третьою статті 258 Кримінального кодексу України (стаття 258 у редакції Закону № 170 від 21.09.2006), за організацію терористичного акту, тобто застосуванні зброї та скоєнні інших дій, які створювали небезпеку для життя та здоров'я людини, настання інших тяжких наслідків, з метою порушення громадської безпеки, залякування населення та з метою впливу на прийняття рішень, вчинення дій об'єднаннями громадян, юридичними особами, вчинені організованою групою, які призвели до інших тяжких наслідків та загибелі людей.

Обставини вчинення вказаних кримінальних правопорушень розслідувались у кримінальному провадженні № 42017000000002014, в якому затверджений обвинувальний акт стосовно Януковича В.Ф., Захарченка В.Ю., Ратушняка В.І., Мазана В.Б., Федчука П.М., Кусюка С.М., Шуляка С.М., Лебедєва П.В., Якименка О.Г. та Тоцького В.В. перебуває на розгляді Броварського міськрайонного суду Київської області, судова справа № 757/44453/23-к.

У зв'язку із вчиненням зазначених дій Кусюк С.М. обґрунтовано підозрюється в участі у злочинній організації, тобто у вчиненні кримінального правопорушення, передбаченого частиною 1 статті 255 Кримінального кодексу України (в редакції Закону № 2341-III від 05.04.2001 року)

Старший слідчий в особливо важливих
справах першого відділу Управління
з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку
із масовими протестами у 2013-2014 роках,
Державного бюро розслідувань

Андрій РУБАН

ПОГОДЖУЮ

Старший прокурор у кримінальному провадженні -
прокурор першого відділу процесуального керівництва
Департаменту організації, процесуального
керівництва досудовим розслідуванням
та підтримання публічного обвинувачення
у кримінальних провадженнях
про злочини, вчинені у зв'язку із масовими
протестами у 2013-2014 роках,
Офісу Генерального прокурора
«21» червня 2024 року

Олександр ДЕРКАЧ

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру та пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

Підозрюваний: _____ / _____ /
(прізвище, ім'я, по батькові) (підпис)

« _____ » год. « _____ » хвилин « _____ » _____ 2024 року

Підозрюваному Кусюку С.М. у відповідності до вимог статей 20, 42, 276, 277 Кримінального процесуального кодексу України повідомлено та роз'яснено права підозрюваного, передбачені наступними нормами чинного законодавства України.

КОНВЕНЦІЯ про захист прав людини і основоположних свобод

Стаття 6

Право на справедливий суд

1. Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру або встановить обґрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення. Судове рішення проголошується публічно, але преса і публіка можуть бути не допущені в зал засідань протягом усього судового розгляду або його частини в інтересах моралі, громадського порядку чи національної безпеки в демократичному суспільстві, якщо того вимагають інтереси неповнолітніх або захист приватного життя сторін, або - тією мірою, що визнана судом суворо необхідною, - коли за особливих обставин публічність розгляду може зашкодити інтересам правосуддя.

2. Кожен, кого обвинувачено у вчиненні кримінального правопорушення, вважається невинуватим доти, доки його вину не буде доведено в законному порядку.

3. Кожний обвинувачений у вчиненні кримінального правопорушення має щонайменше такі права:

а) бути негайно і детально поінформованим зрозумілою для нього мовою про характер і причини обвинувачення, висунутого проти нього;

б) мати час і можливості, необхідні для підготовки свого захисту;

в) захищати себе особисто чи використовувати юридичну допомогу захисника, вибраного на власний розсуд, або - за браком достатніх коштів для оплати юридичної допомоги захисника - одержувати таку допомогу безоплатно, коли цього вимагають інтереси правосуддя;

г) допитувати свідків обвинувачення або вимагати, щоб їх допитали, а також вимагати виклику й допиту свідків захисту на тих самих умовах, що й свідків обвинувачення;

е) якщо він не розуміє мови, яка використовується в суді, або не розмовляє нею, - одержувати безоплатну допомогу перекладача.

КОНСТИТУЦІЯ УКРАЇНИ

Стаття 28. Кожен має право на повагу до його гідності.

Ніхто не може бути підданий катуванню, жорстокому, нелюдському або такому, що принижує його гідність, поводженню чи покаранню.

Жодна людина без її вільної згоди не може бути піддана медичним, науковим чи іншим досліддам.

Стаття 29. Кожна людина має право на свободу та особисту недоторканність.

Ніхто не може бути заарештований або триматися під вартою інакше як за вмотивованим рішенням суду і тільки на підставах та в порядку, встановлених законом.

У разі нагальної необхідності запобігти злочинів чи його перепинити уповноважені на те законом органи можуть застосувати тримання особи під вартою як тимчасовий запобіжний захід, обґрунтованість якого протягом сімдесяти двох годин має бути перевірена судом. Затримана особа негайно звільняється, якщо протягом сімдесяти двох годин з моменту затримання їй не вручено вмотивованого рішення суду про тримання під вартою.

Кожному заарештованому чи затриманому має бути невідкладно повідомлено про мотиви арешту чи затримання, роз'яснено його права та надано можливість з моменту затримання захищати себе особисто та користуватися правничою допомогою захисника.

Кожний затриманий має право у будь-який час оскаржити в суді своє затримання.

Про арешт або затримання людини має бути негайно повідомлено родичів заарештованого чи затриманого.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб.

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини.

Кожному гарантується право звернутись із конституційною скаргою до Конституційного Суду України з підстав, установлених цією Конституцією, та у порядку, визначеному законом.

Кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 56. Кожен має право на відшкодування за рахунок держави чи органів місцевого самоврядування матеріальної та моральної шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органів державної влади,

органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб при здійсненні ними своїх повноважень.

Стаття 59. Кожен має право на професійну правничу допомогу. У випадках, передбачених законом, ця допомога надається безоплатно. Кожен є вільним у виборі захисника своїх прав.

Стаття 62. Особа вважається невинуватою у вчиненні злочину і не може бути піддана кримінальному покаранню, доки її вину не буде доведено в законному порядку і встановлено обвинувальним вироком суду.

Ніхто не зобов'язаний доводити свою невинуватість у вчиненні злочину.

Обвинувачення не може ґрунтуватися на доказах, одержаних незаконним шляхом, а також на припущеннях. Усі сумніви щодо доведеності вини особи тлумачаться на її користь.

У разі скасування вироку суду як неправосудного держава відшкодовує матеріальну і моральну шкоду, завдану безпідставним засудженням.

Стаття 63. Особа не несе відповідальності за відмову давати показання або пояснення щодо себе, членів сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом.

Підозрюваний, обвинувачений чи підсудний має право на захист.

Засуджений користується всіма правами людини і громадянина, за винятком обмежень, які визначені законом і встановлені вироком суду.

ПОЛОЖЕННЯ

про порядок короткочасного затримання осіб, підозрюваних у вчиненні злочину

Стаття 10. Права та обов'язки затриманих

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, мають право:

- знати, в чому їх підозрюють;
- вимагати перевірки прокурором правомірності затримання; про заявлену вимогу адміністрація місця тримання затриманих негайно повідомляє прокурора;
- оскаржити дії особи, яка провадить дізнання, слідчого або прокурора, давати пояснення і заявляти клопотання;
- звертатися зі скаргами і заявами в державні органи, громадські організації і до службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Положення;
- користуватися своїм одягом і взуттям, а також іншими необхідними предметами і речами, перелік яких визначається Правилами внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Особи, затримані за підозрінням у вчиненні злочину, зобов'язані додержувати вимог цього Положення і Правил внутрішнього розпорядку в місцях тримання затриманих.

Затриманим роз'яснюються їх права та обов'язки.

ЗАКОН УКРАЇНИ **Про попереднє ув'язнення**

Стаття 9. Права осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, мають право:

на захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або взяття під варту, а також на повідомлення під час взяття під варту підстав та мотивів взяття під варту, оскаржувати їх у суді, отримати в друкованому вигляді роз'яснення положень статей 28, 29, 55, 56, 59, 62 та 63 Конституції України, цієї статті та інших прав затриманих або взятих під варту, встановлених законом, у тому числі права здійснювати захист своїх прав та інтересів особисто або за допомогою захисника з моменту затримання або арешту (взяття під варту) особи, права відмовитися від надання будь-яких пояснень або свідчень до прибуття захисника;

знайомитися з правилами тримання під вартою;

на щоденну прогулянку тривалістю одна година. Вагітним жінкам і жінкам, які мають при собі дітей, неповнолітнім, а також хворим з дозволу лікаря та за їх згодою тривалість щоденної прогулянки встановлюється до двох годин;

одержувати передачі або посилки та грошові перекази і передачі;

купувати протягом місяця за безготівковим розрахунком продукти харчування і предмети першої необхідності на суму до одного мінімального розміру заробітної плати та без обмежень письмове приладдя, газети, книги через торговельну мережу на замовлення;

користуватися власним одягом і взуттям, мати при собі документи і записи, що стосуються кримінального провадження;

користуватися телевізорами, одержаними від родичів або інших осіб, настільними іграми, газетами і книгами з бібліотеки місця попереднього ув'язнення та придбаними через торговельну мережу;

на душпастирську опіку, що здійснюється священнослужителями (капеланами);

відправляти в індивідуальному порядку релігійні обряди і користуватися релігійною літературою та властивими їх віруванню предметами релігійного культу, виготовленими з малоцінних матеріалів, якщо при цьому не порушується встановлений у місцях попереднього ув'язнення порядок, а також не обмежуються права інших осіб;

на восьмигодинний сон в нічний час, під час якого не допускається залучення до участі в процесуальних та інших діях, за винятком невідкладних випадків;

звертатись із скаргами, заявами та листами до Європейського суду з прав людини, а також інших відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна, до уповноважених осіб таких міжнародних організацій, державних органів і службових осіб у порядку, встановленому статтею 13 цього Закону.

Взяті під варту жінки вправі мати при собі дітей віком до трьох років.

Взяті під варту молоді громадяни (віком від 14 до 35 років) мають право на отримання психолого-педагогічної допомоги від спеціалістів центрів соціальних служб для сім'ї, дітей та молоді.

Осіб, які відбувають покарання у місцях позбавлення волі, в разі обрання щодо них запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою у зв'язку з іншим кримінальним провадженням або в разі прийняття рішення про тимчасову видачу іншій державі, тримають відповідно до правил, установлених цим Законом. Одержання цими особами посилок і передач, а так само купівля ними продуктів харчування і предметів першої необхідності здійснюються в порядку, встановленому Кримінально-виконавчим кодексом України для рівня безпеки виправної колонії, призначеного їм центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань.

Перелік продуктів харчування і предметів першої необхідності, які забороняється передавати особам, взятим під варту, встановлюється центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері виконання кримінальних покарань, Міністерством оборони України.

Стаття 10. Обов'язки осіб, взятих під варту

Особи, взяті під варту, зобов'язані:

додержувати порядку, встановленого в місцях попереднього ув'язнення, і виконувати законні вимоги адміністрації;

дотримувати санітарно-гігієнічних правил, мати охайний зовнішній вигляд, постійно підтримувати чистоту в камері;

бути ввічливими до працівників місця попереднього ув'язнення, а також поміж собою; не вступати в суперечки з представниками адміністрації, не принижувати їх гідність, не протидіяти виконанню ними своїх обов'язків;

бережливо ставитися до інвентаря, обладнання та іншого майна місця попереднього ув'язнення.

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 42. Підозрюваний, обвинувачений

1. Підозрюваним є особа, якій у порядку, передбаченому статтями 276-279 цього Кодексу, повідомлено про підозру, особа, яка затримана за підозрою у вчиненні кримінального правопорушення, або особа, щодо якої складено повідомлення про підозру, однак його не вручено їй внаслідок

невстановлення місцезнаходження особи, проте вжито заходів для вручення у спосіб, передбачений цим Кодексом для вручення повідомлень.

3. Підозрюваний, обвинувачений має право:

1) знати, у вчиненні якого кримінального правопорушення його підозрюють, обвинувачують;

2) бути чітко і своєчасно повідомленим про свої права, передбачені цим Кодексом, а також отримати їх роз'яснення;

3) на першу вимогу мати захисника і побачення з ним до першого допиту з дотриманням умов, що забезпечують конфіденційність спілкування, а також після першого допиту - мати такі побачення без обмеження їх кількості й тривалості; на участь захисника у проведенні допиту та інших процесуальних дій; на відмову від захисника в будь-який момент кримінального провадження; на отримання правової допомоги захисника за рахунок держави у випадках, передбачених цим Кодексом та/або законом, що регулює надання безоплатної правової допомоги, в тому числі у зв'язку з відсутністю коштів на її оплату;

4) не говорити нічого з приводу підозри проти нього, обвинувачення або у будь-який момент відмовитися відповідати на запитання;

5) давати пояснення, показання з приводу підозри, обвинувачення чи в будь-який момент відмовитися їх давати;

6) вимагати перевірки обґрунтованості затримання;

7) у разі затримання або застосування запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою - негайне повідомлення членів сім'ї, близьких родичів чи інших осіб про затримання і місце свого перебування згідно з положеннями статті 213 цього Кодексу;

8) збирати і подавати слідчому, прокурору, слідчому судді докази;

9) брати участь у проведенні процесуальних дій;

10) під час проведення процесуальних дій ставити запитання, подавати свої зауваження та заперечення щодо порядку проведення дій, які заносяться до протоколу;

11) застосовувати з додержанням вимог цього Кодексу технічні засоби при проведенні процесуальних дій, в яких він бере участь. Слідчий, прокурор, слідчий суддя, суд мають право заборонити застосування технічних засобів при проведенні окремої процесуальної дії чи на певній стадії кримінального провадження з метою нерозголошення відомостей, які містять таємницю, що охороняється законом, чи стосуються інтимного життя особи, про що виноситься (постановляється) вмотивована постанова (ухвала);

12) заявляти клопотання про проведення процесуальних дій, про забезпечення безпеки щодо себе, членів своєї сім'ї, близьких родичів, майна, житла тощо;

13) заявляти відводи;

14) ознайомлюватися з матеріалами досудового розслідування в порядку, передбаченому статтею 221 цього Кодексу, та вимагати відкриття матеріалів згідно зі статтею 290 цього Кодексу;

15) одержувати копії процесуальних документів та письмові повідомлення;

16) оскаржувати рішення, дії та бездіяльність слідчого, прокурора, слідчого судді в порядку, передбаченому цим Кодексом;

17) вимагати відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю органу, що здійснює оперативно-розшукову діяльність, досудове розслідування, прокуратури або суду, в порядку, визначеному законом, а також відновлення репутації, якщо підозра, обвинувачення не підтвердилися;

18) користуватися рідною мовою, отримувати копії процесуальних документів рідною або іншою мовою, якою він володіє, та в разі необхідності користуватися послугами перекладача за рахунок держави.

5. Підозрюваний, обвинувачений мають також інші процесуальні права, передбачені цим Кодексом.

6. Підозрюваний, обвинувачений, який є іноземцем і тримається під вартою, має право на зустріч з представником дипломатичної чи консульської установи своєї держави, яку йому зобов'язана забезпечити адміністрація місця ув'язнення.

7. Підозрюваний, обвинувачений зобов'язаний:

1) прибути за викликом до слідчого, прокурора, слідчого судді, суду, а в разі неможливості прибути за викликом у призначений строк - заздалегідь повідомити про це зазначених осіб;

2) виконувати обов'язки, покладені на нього рішенням про застосування заходів забезпечення кримінального провадження;

3) підкорятися законним вимогам та розпорядженням слідчого, прокурора, слідчого судді, суду;

4) надавати достовірну інформацію представнику персоналу органу пробачії, необхідну для підготовки досудової доповіді.

8. Підозрюваному, обвинуваченому вручається пам'ятка про його процесуальні права та обов'язки одночасно з їх повідомленням особою, яка здійснює таке повідомлення.

На всіх стадіях кримінального провадження підозрюваний має право примиритися з потерпілим і укласти угоду про примирення. У передбачених законом України про кримінальну відповідальність та цим Кодексом випадках примирення є підставою для закриття кримінального провадження.

Додаткові права підозрюваного у разі здійснення щодо нього спеціального досудового розслідування або спеціального судового провадження

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

Стаття 52. Обов'язкова участь захисника

1. Участь захисника є обов'язковою у кримінальному провадженні щодо особливо тяжких злочинів. У цьому випадку участь захисника забезпечується з моменту набуття особою статусу підозрюваного.

2. В інших випадках обов'язкова участь захисника забезпечується у кримінальному провадженні:

8) щодо осіб, стосовно яких здійснюється спеціальне досудове розслідування або спеціальне судове провадження, - з моменту прийняття відповідного процесуального рішення;

Стаття 54. Відмова від захисника або його заміна

1. Підозрюваний, обвинувачений має право відмовитися від захисника або замінити його.

2. Відмова від захисника або його заміна повинна відбуватися виключно в присутності захисника після надання можливості для конфіденційного спілкування. Така відмова або заміна фіксується у протоколі процесуальної дії.

3. Відмова від захисника не приймається у випадку, якщо його участь є обов'язковою. У такому випадку, якщо підозрюваний, обвинувачений відмовляється від захисника і не залучає іншого захисника, захисник повинен бути залучений у порядку, передбаченому статтею 49 цього Кодексу, для здійснення захисту за призначенням.

Глава 24⁻¹

ОСОБЛИВОСТІ СПЕЦІАЛЬНОГО ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Стаття 297⁻¹. Загальні положення спеціального досудового розслідування

1. Спеціальне досудове розслідування (in absentia) здійснюється стосовно одного чи декількох підозрюваних згідно із загальними правилами досудового розслідування, передбаченими цим Кодексом, з урахуванням положень цієї глави.

2. Спеціальне досудове розслідування здійснюється на підставі ухвали слідчого судді у кримінальному провадженні щодо злочинів, передбачених статтями 109, 110, 110⁻², 111, 112, 113, 114, 114⁻¹, 115, 116, 118, частинами другою - п'ятою статті 191 (у випадку зловживання службовою особою своїм службовим становищем), статтями 209, 255-258, 258⁻¹, 258⁻², 258⁻³, 258⁻⁴, 258⁻⁵, 348, 364, 364⁻¹, 365, 365⁻², 368, 368⁻², 368⁻³, 368⁻⁴, 369, 369⁻², 370, 379, 400, 436, 436⁻¹, 437, 438, 439, 440, 441, 442, 443, 444, 445, 446, 447 Кримінального кодексу України, стосовно підозрюваного, крім неповнолітнього, який переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності та оголошений у міждержавний та/або міжнародний розшук. Здійснення спеціального досудового розслідування щодо інших злочинів не допускається, крім випадків, коли злочини вчинені особами, які переховуються від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності або оголошені у міждержавний та/або міжнародний розшук, та вони розслідуються в одному кримінальному провадженні із злочинами, зазначеними у цій частині,

а виділення матеріалів щодо них може негативно вплинути на повноту досудового розслідування та судового розгляду.

3. Якщо у кримінальному провадженні повідомлено про підозру декільком особам, слідчий, прокурор вправі звернутися до слідчого судді із клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких наявні передбачені частиною другою цієї статті підстави, а стосовно інших підозрюваних подальше досудове розслідування у цьому самому кримінальному провадженні здійснюватиметься згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

Стаття 297⁻². Клопотання слідчого, прокурора про здійснення спеціального досудового розслідування

1. З клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді має право звернутися прокурор або слідчий за погодженням з прокурором.

2. У клопотанні зазначаються:

1) короткий виклад обставин кримінального правопорушення, у зв'язку з яким подається клопотання;

2) правова кваліфікація кримінального правопорушення із зазначенням статті (частини статті) закону України про кримінальну відповідальність;

3) виклад обставин, що дають підстави підозрювати особу у вчиненні кримінального правопорушення, і посилання на обставини;

4) відомості про те, що підозрюваний виїхав та/або перебуває на тимчасово окупованій території України, території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, та/або відомості про оголошення підозрюваного в міжнародний розшук;

5) виклад обставин про те, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду з метою ухилення від кримінальної відповідальності;

6) перелік свідків, яких слідчий, прокурор вважає за необхідне допитати під час розгляду клопотання.

Стаття 297⁻³. Розгляд клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування розглядається слідчим суддею не пізніше десяти днів з дня його надходження до суду за участі особи, яка подала клопотання, та захисника.

Якщо підозрюваний самостійно не залучив захисника, слідчий суддя зобов'язаний вжити необхідних заходів для залучення захисника.

2. Слідчий суддя, встановивши, що клопотання подано без додержання вимог статті 297⁻² цього Кодексу, повертає його прокурору, слідчому, про що постановляє ухвалу.

3. Під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням сторін кримінального провадження або за власною ініціативою заслухати будь-

якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Стаття 297⁻⁴. Вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування

1. Слідчий суддя відмовляє у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування, якщо прокурор, слідчий не доведе, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

2. Під час вирішення питання про здійснення спеціального досудового розслідування слідчий суддя зобов'язаний врахувати наявність достатніх доказів для підозри особи щодо якої подано клопотання у вчиненні кримінального правопорушення.

3. За наслідками розгляду клопотання слідчий суддя постановляє ухвалу, в якій зазначає мотиви задоволення або відмови у задоволенні клопотання про здійснення спеціального досудового розслідування.

Якщо у справі декілька підозрюваних, слідчий суддя постановляє ухвалу лише стосовно тих підозрюваних, щодо яких існують обставини, передбачені частиною другою статті 297⁻¹ цього Кодексу.

Повторне звернення з клопотанням про здійснення спеціального досудового розслідування до слідчого судді в одному кримінальному провадженні не допускається, крім випадків наявності нових обставин, які підтверджують, що підозрюваний переховується від органів слідства та суду на тимчасово окупованій території України, на території держави, визнаної Верховною Радою України державою-агресором, з метою ухилення від кримінальної відповідальності та/або оголошений у міжнародний розшук.

4. Копія ухвали надсилається прокурору, слідчому та захиснику.

5. Якщо підозрюваний, стосовно якого слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, затриманий або добровільно з'явився до органу досудового розслідування, подальше досудове розслідування щодо нього здійснюється згідно із загальними правилами, передбаченими цим Кодексом.

6. Відомості щодо підозрюваних, стосовно яких слідчим суддею постановлено ухвалу про здійснення спеціального досудового розслідування, невідкладно, але не пізніше 24 годин після постановлення ухвали, вносяться до Єдиного реєстру досудових розслідувань і публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційному веб-сайті Офісу Генерального прокурора.

Стаття 297⁻⁵. Порядок вручення процесуальних документів підозрюваному при здійсненні спеціального досудового розслідування

1. Повістки про виклик підозрюваного у разі здійснення спеціального досудового розслідування надсилаються за останнім відомим місцем його проживання чи перебування та обов'язково публікуються в засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження та на офіційних веб-сайтах органів, що здійснюють досудове розслідування. З моменту опублікування повістки про виклик у засобах масової інформації загальнодержавної сфери розповсюдження підозрюваний вважається належним чином ознайомленим з її змістом.

Друкований орган, у якому публікуються протягом наступного року повістки про виклик підозрюваного, визначається не пізніше 1 грудня поточного року в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України.

2. Копії процесуальних документів, що підлягають врученню підозрюваному, надсилаються захиснику.

Стаття 567. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави шляхом проведення відео - або телефонної конференції

1. Допит за запитом компетентного органу іноземної держави проводиться у присутності слідчого судді за місцезнаходженням особи за допомогою відео- або телефонної конференції у таких випадках:

1) неможливості прибуття певних осіб до компетентного органу іноземної держави;

2) для забезпечення безпеки осіб;

3) з інших підстав, визначених слідчим суддею (судом).

2. Допит шляхом відео - або телефонної конференції виконується у порядку, передбаченому процесуальним законом запитуючої сторони у тій мірі, в якій такий порядок не суперечить засадам кримінального процесуального законодавства України та загальноновизнаним стандартам забезпечення прав людини і основоположних свобод.

3. Компетентний орган запитуючої сторони повинен забезпечити участь перекладача під час проведення відео - або телефонної конференції.

4. Якщо під час допиту слідчий суддя виявив порушення порядку, передбаченого частиною другою цієї статті, особою, яка здійснює допит, він повідомляє про це учасників процесуальної дії та зупиняє допит з метою вжиття заходів для його усунення. Допит продовжується тільки після узгодження з компетентним органом запитуючої сторони необхідних змін у процедурі.

5. Протокол допиту та носії відео- або аудіоінформації надсилаються до компетентного органу запитуючої сторони.

6. За правилами, передбаченими цією статтею, проводяться допити за допомогою відео- або телефонної конференції за запитом компетентного органу України.

Про підозру мені повідомлено, повідомлення про підозру, пам'ятка про процесуальні права та обов'язки вручені, права підозрюваного оголошені та роз'яснені.

« ___ » _____ 202__ року _____ / _____ /
(підпис)

Повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри здійснив, письмове повідомлення про зміну раніше повідомленої підозри вручив, права повідомив і роз'яснив та вручив пам'ятку про процесуальні права підозрюваного:

Старший слідчий в особливо важливих справах першого відділу Управління з розслідування злочинів, вчинених у зв'язку із масовими протестами у 2013-2014 роках, Державного бюро розслідувань

Андрій РУБАН